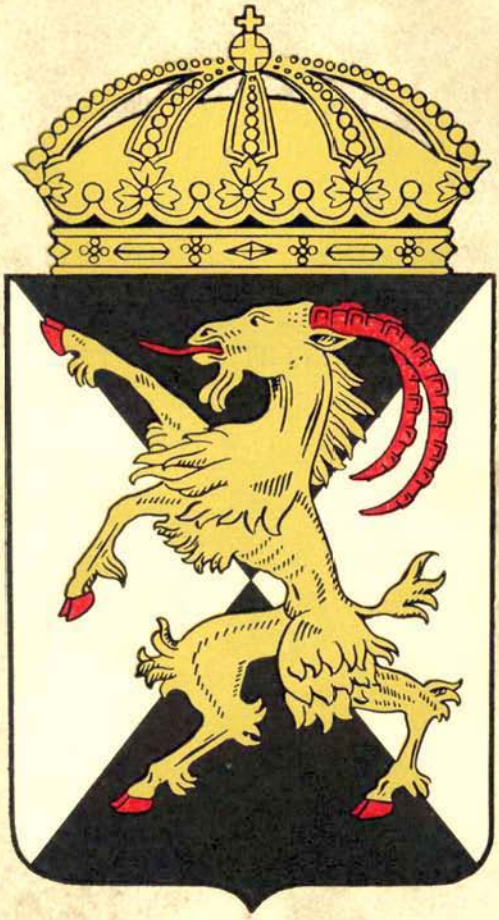

BOCKEN

Årsskrift för Hälsinge regementes Kamratförening 1975

BOCKEN

årsskrift

Utgiven av HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING 1975

I redaktionen:

ÖSTEN ANDERSSON
KNUT BJÖRKENSTAM
IVAR SJÖDIN
ERIK WICKBERG
ÅKE WIKLUND

Ljusdals Tryck AB, Ljusdal 1975

INNEHÅLL

Förord 7
Affären vid Oravais den 14 september 1808 9
Två bevarade soldatbrev från fälttåget 1808—1809 13
Korpralen 110 Eric Säll och hans kompanichef 15
Historier och ordstäv från svunna knekttider 17
Mannaminne eller död räkning 21
Om trossbodar och trosskärror 25
Officersgården Hammaren svårt härjad av elden 31
Testebo läger vid Strömsbro där Karl XI höll mönstring 35
Militärskolan — Borgarskolan 39
Kaptenens Olofshippa för sjunde kompaniet 42
Inskrivning förr och nu 45
Till minne av Mohed 51
Från själavård till socialmedicin 53
Regementets minnestallrik 56
Jubileumsåret 1974, en tillbakablick 57
Hos kamraterna i I 14 Stockholm 63
Ett solvarv i Kronans kläder 67
Vi och vårt kompani under rekrytåret 94
I fädrens spår för framtids segrar 119
Bataljonschef 1974 — några reflexioner 127
Med hälsingar till fjälls 135
FN-observatör i Mellanöstern 137
FN-turist i Afrika 143
På tur i Himalaya 149
Under året bortgångna kamrater 157
Kamratföreningens verksamhet år 1974 158
Annonsavdelning 160

FÖRORD

Redaktören för Bocken har bett mig att inleda denna årgång av kamratföreningens årsbok. Jag efterkommer gärna denna uppmaning ty det ger mig bl a ett tillfälle att uttrycka min stora glädje över att det varit möjligt att fortsätta utgivningen av denna bok år efter år. Att så kunnat ske beror främst på det hängivna arbete som redaktör och medarbetare utfört.

När dessa rader skrivs vid årsskiftet är det naturligen många tankar och intryck som anmäler sig.

Av publika arrangemang framstår givetvis regementets 350-årsjubileum såsom höjdpunkten under det gångna året. Aktiviteterna kring detta framgår av särskilda avsnitt varför jag här inskränker mig till att notera den goda uppslutning från bygdens sida vid jubiléet. Den visar att hälsingar och gästrikar alltjämt omfattar sitt regemente med tillgivenhet och vänskap. Ett tack är på sin plats till alla dem som genom sina arbetsinsatser gjorde jubiléet till en oförglömlig upplevelse.

För övrigt har regementet såsom varande det första inom armén i den nya organisationen blivit föremål för fortsatt uppmärksamhet. Så har Riksrevisionsverket under hösten genomfört en veckolång granskning av organisation och arbetsrutiner. Även Försvarets rationaliseringsinstitut har varit här.

ÖB har gjort s k förstagångsbesök och gjort sig underrättad om våra villkor samt orienterat all personal vid regementet om sin syn på försvaret. I samband med byte av militärbefälhavare inom milo Öst har såväl avgående som tillträdande befattningshavare besökt regementet.

Utbildningen har under det gångna året som vanligt omfattat såväl krigsförband som åldersklass. Krigsförbanden har varit många och två större fälttjänstövningar har genomförts i trakten av Marma, en på eftervintern och en på hösten. Båda har visat att krigsförbanden med nuvarande utbildningssystem uppnår en god standard efter genomförd repetitionsutbildning.

Vid åldersklassen genomföres avkortad grundutbildning (s k B-utbildning). Det har medfört att huvuddelen av soldaterna rycker in i mitten på oktober. Den ovanligt regniga hösten har medfört stora svårigheter, inte minst vid den grundläggande skjututbildningen. Även med det största engagemang från befälets och de värnpliktigas sida är svårigheterna att uppnå utbildningsmålen påtagliga. Återstår att se om perioden efter juluppehållet kan reparera vad som brister.

Problem finns sålunda att ta itu med. Men låt oss inte för den skull glömma de positiva inslagen i bilden. Vi har haft en god befälsrekrytering, positiva värnpliktiga och vi har fått påtagligen förbättrade utbildningsresurser. I Marma har det utökade övningsfältet dikats ut och försetts med ett vägnät som ökar användbarheten. Rälsmålbana bygges liksom andra utbildningsanordningar. I Gävle står övnings- och vårdhall praktiskt taget klar och motorområdet "på tur" inom de närmaste åren. Rymliga och praktiska förrådslokaler disponeras. Vi har alltså goda förutsättningar för att även i framtiden ta emot och utbilda soldater. När P 1 i en framtid lägges ned som stridande enhet blir Hälsinge regemente det enda förbandet norr Mälaren som inom rimliga tidsmarginaler kan nå Stockholmsområdet. Ett skäl till många andra goda skäl för att även framdeles behålla regementet — en omistlig del av vår armé.

I sammanhållningen kring vårt regemente har kamratföreningens tidskrift "Bocken" en viktig uppgift. Må denna årgång mottas med samma intresse som dess föregångare. Hjälp till att sprida den och verka för att den även framdeles skall kunna utkomma.

Allan Månsson

AFFÄREN VID ORAVAIS DEN 14 SEPTEMBER 1808

Vid krigsutbrottet 1808 utgjordes Hälsinge regementes nummerstyrka, enligt plan, av åtta kompanier om vardera 150 man, eller 1200 man sammanlagt, officerare och underofficerare ej inräknade, allt enligt överenskommelse med Karl XI 1682.

De indelta truppernas reserv utgjordes av vargeringen, som i allmänhet skulle uppsättas till regementets halva nummerstyrka. Två rotar satte alltså gemensamt upp en soldat i vargeringsbataljonen. Vargeringen infördes 1741.

Nummerstyrkan enligt plan var 600 man vid regementets vargering. Under våren första krigsåret 1808 anbefallde kungen en förstärkning av armén och då uppsattes det sedermera så olyckliga lantvärnet. I länet uppsattes en bataljon, som förlades till Söderhamn för utbildning. Regementets chef vid denna tid var friherre Gustaf Wilhelms von Kaulbars. Redan under 1788 års krig hade han anhållit att han med sina två söner icke skulle tjäna mot Ryssland, då kejsarinnan återskänkt till hans makas släktingar några gods i Livland, indragna till kronan genom Karl XI:s reduktion. Kapten Karl von Kaulbars deltog med tapperhet vid Oravais, tillfångatogs och dog i rysk fångenskap.

Regementet deltog först med två batoljoner i striderna mot Norge, men beordrades i juli att samlas i Grisslehamn. Marschen gick snabbt, vilket vittnar om god kondition och humöret var gott. Avfärden från Grisslehamn försenades på grund av otjänligt väder och först i mitten av augusti kom man i väg till först Engesberg utanför Gävle, där vargeringsbataljonen kunde förena sig med hälsingebrigaden, som stod under befäl av överste Fredrik Kristian von Platen, sedan 1788 officer vid regementet och bataljonschef i striderna mot Norge.

Efter ytterligare försening av storm utanför Hudiksvall nådde transportflottan den 27 augusti Kristinestad. Sjöresan hade varit

påfrestande bl a hade skörbjugg drabbat delar av såväl befäl som manskap.

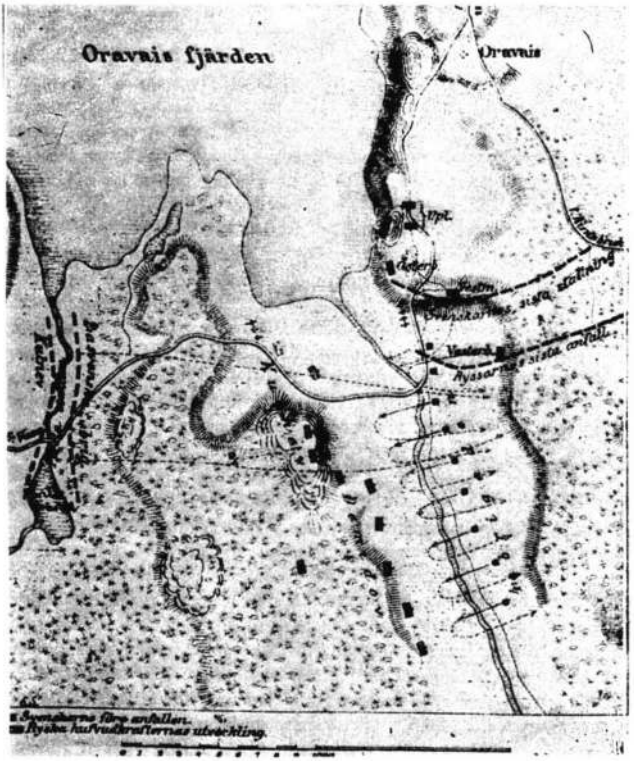
Men värre slutade det för greve Anders Fredrik Skjöldebrand med östgötabrigaden, som senare på hösten överraskades av storm på öppna havet. Ett av fartygen, Margareta, förliste utanför Limön i Gävlebukten. De drunknade, som återfanns, begrovs på ön, där också en minnessten sedermera restes.

Efter framkomsten till Finland bestod regementet av 1650 man och var i det närmaste fulltaligt. Regementet ingick i generalmajoren Eberhard Ernst Gotthard von Vegesacks fördelning, som med framgång stred mot ryssarna vid Lappfjärd och kastade fienden över ända och förföljde den söderut. Men de ryska trupperna fick förstärkning och fördelningen tvingades vika för övermakten och Vegesack drog sig tillbaka över Lillkyro mot Oravais.

Vid Hälsinge regemente tjänade vid denna tid en kapten Carl Petter Ström, som med tapperhet kämpat både i Norge och Finland. Han var officersson från Färila. Han är närmare skildrad i "Bocken" 1969/70 av Sven Bratt. Ström utgav 1828 "Utkast till HÄLSINGLANDS OCH HELSINGE KONGL. REGEMENTES KRIGSHISTORIA". Hans krigserfarenheter gäller främst Norge och Finland. Under hans befäl organiserades en jägarbataljon sammansatt av folk från Hälsinge, Upplands och Västmanlands regementen. Jägarbataljonen tilldelades ett antal studsare, förmodligen av den typ som provsköts våren 1804 vid Kaknäs utanför Stockholm. Man använde bl a "aflånga kulor, hvilka i bakre ändan voro försedda med en kronisk urholkning". Vapnet hade god träffverkan på 297 m (1000 fot) och de avlånga kulorna hade vida kraftigare verkan än de runda.

Ström berättar om hur efter framkomsten till Oravais Hälsinge regemente och jägarbataljonen avdelades som förpost framför fördelningens huvudställning.

I gryningen den 14 september anföll ryssarna posteringarna, men Hälsinge regemente och jägarbataljonen lyckades hela förmiddagen hejda fienden med god hjälp av löjtnanten greve von Schwerin "ehuru de egde blott en kanon". Striden blev hård och förposten måste gå tillbaka. Under striden sårades illa såväl överste von Platen som kapten Ström. Chefen för de anfallande ryssarna var den ryktbare kavalleriöversten Kulneff. Den ryska stridsberättelsen skildrar hur "svenskarna som åter förstärkte sig med friska trupper, öppnade den mest hårdnackade strid och bör-

Skiss över Oravais.

jade under hurrarop kringgå oss och med bajonetter kasta sig mot vår högra flank". Fördelningschefens adjutant skildrade senare "dessa tappra trupper, som utgjorde arriärgardet med sin kallblodige chef — vilken under striden satt till häst rökande ur en s k fälnubb (liten pipa) — under upprepade varningar 'skjut inte gossar förrän Ni ser vitögat på fienden' och gjorde allt vad man av en trupp kan fordra samt på allt sätt utmärkte sig, vilket även den stora förlust i förhållande till styrkan, som dessa ledo, nogsamt bevisar." Ström frågar sig också vad denna uppoffring av hälsingarna tjänade till.

Fem gånger sattes motanfall in mot ryssarna och återtogs förpostställningen. När ryssarnas överbefälhavare nådde fram, mötte han sina flyende förtrupper och delar av sin huvudstyrka på väg bakåt. Han satte nu in hela sin övermakt. I skymningen återgick

svenskarna till huvudställningen, där hälsingebrigaden försvarade mitten och högra flygeln. Regementet höll sin ställning trots kraftig rysk artillerield, men på vänstra flygeln gick fienden runt och hotade reträttvägen. Försvararna var trötta och modlösa och så gav Adlercreutz order om återtåg.

Oravais var krigets största och blodigaste slag. Regementet förlorade 1 officer och 54 man, 9 officerare och 120 man sårades, av dem dog mellan 30 och 40 av sina sår.

När regementet 1809, efter krigets slut, nådde Mohed mötte rotehållarna med skjutsar, berättas att "av Mo socken, från vilken — vargeringen oräknad — 42 soldater utgått, fanns ingen med i paraden. Järvsö socken hade sänt 20 hästar och fick endast fyra man att hemtransportera".

Hans Lidman berättar i Gamla Ovanåkersknektar: "Från Ovanåker, som vid denna tid var en ganska liten kommun, utgingo ett 100-tal soldater. Av dessa återkommo knappast hälften därifrån — — — En söndag lär ovanåkersprästen ha mässat för innemot ett 40-tal döda soldater, och raden av sörjande var då så lång, att den nådde långt ut på kyrkvallen."

"N:o 115 Nils Tjäder stupade på Oravais slagfält den 14 september 1808.

N:o 36 Olof Ehn stupade samtidigt vid Oravais.

Också Erik Olsson Flagg från Roteberg föll vid Oravais.

27-årige soldaten N:o 101 Pehr Persson Falk sårades svårt vid Oravais och avled senare i Lillkyro av sina skador — — — —"

En anteckning på en pärm i regementets arkiv uppger regementets totalförluster under 1808—1809 års krig till 1.322 man, två tredjedelar av den ursprungliga styrkan, varav dock huvuddelen hade dött i fältsjukan.

Det är anmärkningsvärt att fem år senare — år 1814 — tågade åter tre bataljoner hälsingar mot väster och tvåveckorskriget mot Norge!

Gert Nilsson

TVÅ BEVARADE SOLDATBREV FRÅN FÄLTTÅGET 1808—1809

"Bocken" har vid några tillfällen tidigare kunnat publicera brev till hemorten från soldater på krigståg, och härnedan följer ytterligare två sådana från 1808—1809 års fälttåg, vilka bevarats till våra dagar i soldatättlingen hemmansägare Karl Ferlins gårdsarkiv i Österbor, Österfärnebo.

Det första brevet är skrivet av soldaten vid Färnebo kompani nr 109 Jonas Jonsson Bom till hans hustru Brita Jonsdotter och daterat den 12 april 1808 i Skillingmark i Värmland, där en del av regementet vid denna tidpunkt befann sig för att säkra gränsen mot Norge. Brevet lyder:

"Din välgång, min fägnad. Jag får med de livligaste känslor den nåden att berätta att jag är Gudilov vid en god hälsa intill dato, och give det Gud att dessa få rader träffade dig i ett hälsosamt tillstånd, det vore mig en stor fägnad att få inhämta ifrån eder, min kära hustru, barn och föräldrar. Nu får jag berätta, att vi har marscherat några och 30 mil ifrån Linde stad till gränsen, och där ligger vi inkvarterade i byar, och ett hundrade man gör fältvakt var dag, utom jägarna, som är alldeles skilda ifrån oss. Gud vare nu med både eder och oss, och låte allt väl gå, att vi måtte snarligen få återvända. Hälsa alla bekanta ifrån mig. Sist som först avsänder jag en hjärtrörande kär hälsning till eder, varmed jag är din förtrolige vän i döden och vår sons hulda fader till döden.

Hälsa till mina svärföräldrar ifrån mig innerligen, att vi är lyckligt framkomna, hälsa även till Sälls hustru, och tag med dig brevet, så hon kan läsa det. Elg hälsar till sin hustru.

Jonas Bom"

Soldaten Bom, som var född 1775 och son till sin företrädare på samma rote Jonas Jonsson Larm, avled i juli 1808. Av hans i brevet omnämnda kamrater återkom korpral 110 Säll oskadd från kriget. Soldaten 76 Elg blev tillfångatagen av norrmännen vid Masterud den 1 maj 1808, men återkom hem efter krigsslutet.

*

Brevet nr två är skrivet av Boms svåger, soldaten nr 117 Lars Ahl och daterat Grisslehamn den 9 augusti 1808 strax före över-

skeppningen till fronten i Finland. Adressaten är Ahls hustru Maria Jonsdotter och lyder som följer:

"Gud vare med både eder och oss önskar en kär man. Ditt brev av den 6. är mig riktigt tillhanda kommet, varuti jag finner, att du och våra barn är begåvade med en god hälsa intill dato, som mig av hjärtat fägnar och gläder; det är ock även min lott att få avsända eder tillbaka, men jag får med djup sorg berätta, att din kära broder Jonas Bom är med döden avgången — den 23 juli begrovs han vid Holmedals kyrka i Värmland. Vidare får du veta av dina föräldrar. Nu får vi berätta för eder att vi är på vägen åt Finland. Vi skall stiga ombord i Grisslehamn och resa till Åland, men Gud låte, att vi kunde bedja, att ofreden vändes till frid, och att vi kunde få återvända till våra anhöriga. En kär hälsning till våra rotebönder och släktingar, men mest till dig, min älskade vän, och barn, varmed jag är och förbliver din förtroliga och hulda make samt våra barns ömma fader till dess Herren behagar kalla mig härifrån. Herren i höjden, se mildeligen till oss och anhör vår bön. Idag har vi stigit ombord. Tack min vän för sändningarna.

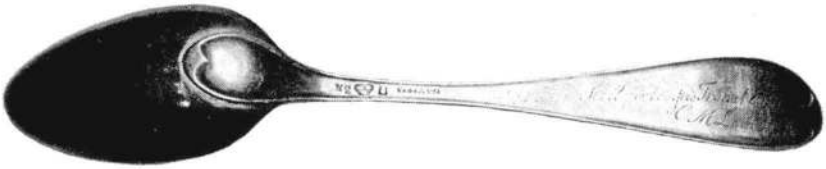
En kär hälsning från Ström och Kast, de tackar för hälsningen. Till Jon Ersson i Berg skall du hälsa ifrån mig en kär hälsning för det han är så bra och skriver åt dig, samt min mor skall du hälsa, att jag lever med en god hälsa intill denna dag. Säll hälsar dig oändeligen. Gud vare med eder och allt framgent. Kast hälsar sina anhöriga, att han är med hälsan till dato. Gud hulpe oss!

Lars Ahl."

Brevskrivaren Ahl, som var född omkring 1766 och kämpat mot ryssen redan under 1788—1790 års fälttåg, blev som så många andra ett offer för "fältsjukan", och avled den 20 november 1808 i fält. Även den i brevet omnämnde nr 95 Anders Ström skördades av "fältsjukan" i januari 1809 i Umeå, medan däremot nr 84 Jonas Kast välbehållen återvände hem efter att ha kämpat väl vid Valkiala, Keltis baracker, Oravais, Lappland och Hörnefors.

Johan Wideen

KORPRALEN 110 ERIK SÄLL OCH HANS KOMPANICHEF

Kapten Lindhs avskedsgåva till korpral Säll.

Erik Persson hette en Österfärneboyngling, som togs ut som vargeringskarl till kriget mot Ryssland 1788—1790, och som efter fredsslutet blev ordinarie soldat den 29 mars 1791 under namnet Säll vid roten nr 98 av Färnebo kompani. Redan följande år transporterades han dock till roten nr 110, där han i början av 1800-talet befordrades till vicekorpral.

År 1807 ingick han i en avdelning ur regementet, vilken kommenderats till arbetena på Södertälje kanal. Därunder blev han skadad i högra axeln och fick sedan bli vakt vid trossboden. Han befordrades den 23 september 1809 till korpral och kvarstod som sådan i tjänst till sin död den 28 december 1811.

Sälls kompanichef under åren 1799—1805 var stabskapten Carl Magnus Lindh, och när han avgick från regementet, överlämnade han som avskedsgåva till korpral Säll en matsked i silver med inskriptionen "Till Eric Säll för bevisad Trohet emot C.M.L. och S.C.W.", de sistnämnda initialerna åsyftande kapten Lindhs hustru, född Wetterquist. Skeden, som är 21,7 cm lång och väger 72 gram, visar i kontrollstämpeln årsbokstaven "V.2" (dvs 1803) och är tillverkad av Olof Yttraeus, född 1748 i Tierp, verksam som guldsmedsmästare i Uppsala åren 1773—1810, samt känd som mästare till ett flertal vinkannor och andra nattvardspjäser.

Korpral Säll var sedan 1793 gift med Cajsa Persdotter (1755—1855), en bondflicka från Hamre i Österfärnebo, och via deras dotter Carin (1797—1869) har silverskeden gått i arv i rakt nedstigande led till den nuvarande ägaren Karin Larsson, som är Sälls dotterdotters sondotter.

Johan Wideen **Gerhard Gustavsson**

I 14 KAMRATFÖRENING

skall verka för vidmakthållandet och stärkandet av sambandet mellan regementet och bygden samt samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande hälsingesoldater.

Medlemskap kan vinnas av varje svensk man och kvinna, som hyser intresse för föreningens verksamhet.

HISTORIER OCH ORDSTÄV FRÅN SVUNNA KNEKTTIDER

De indelta knektarna finns ej mer, men minnet av dem och deras gärning lever fortfarande, inte bara i kartnamnen på deras torp och tegar, utan också i otaliga historier och uttryck, som inte sällan bitit sig fast till allmän användning i de trakter, där de hade sin dagliga gärning. "Bocken" har i tidigare årgångar publicerat en del "knektminnen" av detta mera säregna slag, och härnedan följer ytterligare en utvald samling.

DÄ Ä INGEN ORDNING ALLS SA' WESTER

Soldaten Wester från Norrbo var en ganska hetlevrad herre, och ofta gick hans ilska ut över hans egen hustru, som han bokstavligt talat tuktade med riset, när hon gjort något, som han inte gillade. En gång, när han gav henne en ordentlig bastonad, ropade hon högljutt på hjälp, varvid en granne ilade till Westers stuga. Kommen innanför dörren, frågade han:

— Vad är det här för ordning?

— Dä ä ingen ordning alls, sa Wester.

Det svaret blev sedan ett ordstäv i socknen.

— o —

Många blivande soldater har börjat som vallpojkar på Lillvallen i Delsbo, men även gamla knektar sökte sig dit, bl. a. som vallvakter — de kunde ju hantera en bössa, och det fanns gott om rovdjur förr i tiden.

Soldaten Strid från Bobygden arbetade en längre tid som kolare på denna fäbodvall tillsammans med sin gode vän kronobåtsman Nordin från Saltvik. Ibland var också deras hustrur med och turades då om med matbestyren.

Det hör till historien att Strids äkta hälft var ytterst sparsam, för att nu inte säga snål, och en dag tyckte sig Strid inte känna

igen smaken på det "änglapink" eller tunna avkok, som hon brukade duka fram på det gemensamma kaffebordet. För säkerhets skull frågade han Nordin, vad denne tyckte om det kaffe, som mor hade kokat idag.

— Joo, dä är nog bra, bara dä hadde varit ett köttben i ärstan, blev svaret.

"Kaffet" var nämligen kokat på ärter!

— o —

De två kumpanerna Strid och Nordin hade för övrigt åtskilliga minnen och erfarenheter att dryfta under de långa kvällarna i stugan på Lillvallen, och ofta föll talet då på Karlsborg, där båda legat på underbefälsutbildning. En dag, när Strid som bäst höll på att röra till kolbullssmeten, berättade han hur det gick till att ladda fästningskanonerna.

— Nää, nu ljuger du, ni ladda' inte på dä viset, inflikade Nordin.

— Dä va väl faen dä! Vi tömde ut krutet så här, svarade Strid, och utan att tänka på, vad han gjorde, grep han kastrullen och tömde ut hela innehållet på stuggolvet.

—o—

Förr i tiden var det sed i hälsingesocknarna, att pojkarna skulle "provligga" hos flickorna, när de var på friarstråt; på det sättet lärde sig parterna känna varandra. Sved hette en ung Norrboknekt, som skulle pröva denna metod för första gången, men han var ganska blyg av sig, så knekt han var, och satt där på sängkanten och pratade med flickan, som låg nerkrupen i sängen och väntade. När ingenting hände, undrade hon så småningom:

— Ska du inte lägga däg du å?

— Hä ä gruvanes, sa Sved.

Och än idag kan man få höra den repliken från en och annan Norrbobo inför en besvärlig situation.

— o —

På Mohed gjorde sig Delsborekryterna ofta kända för både goda kroppskrafter och ovanlig slagfärdighet. Det berättas, att då deras befälhavare, själv känd för sin kroppsstyrka, en dag under exercisen på heden kommenderat rast och vila, ville han skämta med sina mannar och därvid utmanade någon av dem till brottningskamp. Endast en man, en liten stadig knekt vid namn Ferm, antog emellertid utmaningen.

— Jaså, vill du ta livtag med mej?, sa' övningsledaren.

Jo, det ville Ferm, och efter några ögonblick åkte övningsledaren på rygg i backen. När han rest på sig och borstat av sig dammet, vände han sig beundrande mot Ferm och konstaterade:

— Det var vådligt, vad du är stark! Är du atlet?

— Nää, jag är dellbo. **Bror Jonsson**

OM KAPTENSBEKYMMER OCH KNEKTHUMOR I FÄRNEBO

Kapten Grave Hülphers, vilken som chef för Färnebo kompani 1849—1870 bebodde kronobostället Fors nr 4 i Österfärnebo, hade många barn, bland dem sex döttrar. När tiden var inne att den yngsta av dem — Johanna Charlotta — väntades till världen, var kaptenen mycket nervös och vankade av och an i stora salen, medan barnmorskan var inne hos frun. Förlossningen gick väl, och barnmorskan kom ut och berättade:

— Allt är nu över och allt är bra. Kapten har fått en dotter.

— Ojojoj, bara bekymmer, klagade kaptenen.

— Men nu är det väl inga bekymmer, allt har ju gått bra...

— Bekymmer, nya bekymmer! Hur skall jag kunna skaffa en ståndsmässig man åt ännu en dotter...

— o —

Soldaten Flöjt-Lasse sysslade med kolning åt bönderna de tider, då han inte hade kommendering. När han rivit ut en mila och rensat kolbottnen, hade han för vana att falla på knä vid stybbringen, knäppa sina händer och mumla:

— Jag tackar Dig Gud att jag får komma ifrån detta olycksaliga ställe. Jag hadde ju kunna brytte åv mä både armar å ben, ja ävenså halsen...

— o —

Om soldaten Anders Lags hustru, "Lag-mor" kallad, berättas, att hon i sin ungdom var mycket road av dans, men på äldre dagar anslöt sig till de så kallade "läsarna". För de frireligiösa ansågs dansen vara syndig och fiolen ett satans redskap. En dag kom Lag-mor in i en granngård, där husfadern satt och spelade några taktfasta polskor på sin fiol. Gumman slog sig ner på en stol och lyssnade intresserat, men efter en kort stund reste hon sig plötsligt och gick mot dörren.

— Int ska du väl gå på en gång? undrade mor i gården.

— Joo, svarade Lag-mor, ja' l ä r gå, för ja' känner att frestarn kommer i fötterna på mä...

Soldaten 113 Karl Erik Kling, känd som intresserad jägare, var en dag ute på harjakt i Gillerbergen tillsammans med Gustav Kvist från Sandviken. Kvist hörde hur drevet gick rakt mot Klings pass och strax därefter två skott därifrån, varför han begav sig dit och fann Kling stående på en kolbotten och gnugga händerna.

— Var har du haren då?, undrade Kvist, men fick inget svar.

— Sköt du bom?, fortsatte han.

— Jaa!

— Sprang han fort då?

— Nää, int så farli', när han kom, men du skull' ha sitt, när han bar åv, jäklar va han gnodde!

— o —

Soldaten 110 Anders Wester i Vreta hade talfel och stammade svårt. Han arbetade som gårdskarl hos kapten Henrik Samuel von Wolcker, och en kväll, när Wester efter fullgjort dagsverke skulle gå hem och kaptenen ansåg sin knekt förtjänt av litet extra förplägnad, tog von Wolcker fram en konjaksflaska, slog i två glas, fattade själv det ena och sade:

— Ja, skål då, soldat Wester!

Wester, som inte var så noga med titlarna, höjde sitt glas med orden:

— Joo, skå-hå-hå-hål, du Hi-hi-hindrik!

— o —

Rehnlunds-mor, gift med korpral 78 Rehnlund i Västerbor, brukade torpet även efter makens frånfälle, och hade där en ko och några getter. En vår hade hon ingen utsädeshavre, varför hon gick till grannbonden Jonases-far för att få köpa en säck. Bonden förklarade dock, att hans havre inte var så bra och grodde dåligt, men fick till svar:

— Hä ä' int' så noga, hä skä väl åtminstone kunn" bi lite halm...

— o —

På Hamreheden fanns på sin tid tre utanvidsstugor. Två av dem beboddes av soldaterna 89 Krut och 117 Skott, den tredje av en flottningsarbetare, vanligen kallad Samlar-Olle, men som "alla goda ting äro tre", fick han i folkhumorn också heta Smällåv!

Johan Wideen

MANNAMINNE
ELLER DÖD RÄKNING

Efter ett omkring tioårigt medarbetarskap i Bocken och som avslutning på detta vill nedtecknaren av dessa rader här gärna framföra några tankar om tidsfaktorn och dess värdering i samband med traditions- och historiestudier i allmänhet.

Det i vår tid helt förhärskande synsättet när det gäller att uppskatta en — i detta fall — gången tidsrymd är att fastställa hur många varv jorden hunnit kretsa kring solen — eller tvärtom — under densamma eller, med andra ord, hur många år som förflutit. Följden härav blir att man omedvetet kommer att betrakta tidsbegreppet ungefär som ett snöre med ett antal uppträdda pärlor. Trots vår moderna vana vid siffror och tal behöver det inte bli så många pärlor på detta snöre förrän vi förlorar förmågan att i ett ögonkast uppskatta antalet utan måste övergå till ett eller annat hjälpmedel för att hålla räkningen. I och med att vi gör så förvandlas "några" till "många" — jämför två så enkla tal som fem och femton! — medan ett ytterligare antal snabbt för oss hän i riktning mot "ett otal", "oräkneliga" el dyl. Försök bara med ett halsband på 128 stycken och räkna rätt första gången utan att ens använda fingrarna!

Låt gå för att vi räknar pärlor med utgångspunkt från det enstaka exemplaret — vad annars — men vad säger att vi skall räkna historiska perioder i år? Lika gärna kunde vi i så fall använda vilken annan astronomisk enhet som helst — det finns åtskilliga — som utgångspunkt eftersom de alla har det gemen-

samt, att ingen av dem har någon relation till historia som sådan.

Vad författaren vill ha sagt med ovanstående är, att vi alltför ofta låter oss imponera av "höga" tal, som uppstår genom att vi baserar räknandet på en enhet, som i sammanhanget är alldeles för liten. Resultatet härav blir, att det som hände för en jämförelsevis kort tid sedan — säg ett sekel — genom ren siffermagi (**etthundra** år!) förefaller oss att ligga oändligt långt borta från våra dagar. Detta onyanserade sommanläggande av år är vad som härovan i rubriken avses med "död räkning".

Vad har vi då att sätta emot detta — vilken faktor ger ett riktigare utslag när det gäller att bedöma hur långt vi har avlägsnat oss från en given tidpunkt? Här kommer rubrikens andra led in i bilden — mannaminnet. Detta gamla ord uttrycker ju helt enkelt vad som rymmes inom en enskild människas — eller generations — egen hågkomst. Eftersom den minnesgode i första hand minnes intrycken som sådana — vad gäller åldringar som känt är ofta bättre ju längre bort i tiden de fått dem — och först i andra hand vilket särskilt år det gäller har vi redan här ett övertygande indicium för att minnet och icke årens antal utgör den rätta grunden för att bedöma tidsavståndet till det förgångna och detta i all synnerhet vad gäller muntliga traditioner.

Av naturliga skäl sträcker sig emellertid inte mannaminnet över längre tid än den enskildes levnad minskat med de första och kanske några av de allra sista åren. Det stannar alltså inom en tidrymd, som genomsnittligen är betydligt mindre än ett århundrade.

Som komplement till de personliga minnena måste därför vad som en gång kallades "folkminnet" läggas. I just detta sammanhang kan vi kanske hellre kalla det för "sagesmannateorin", d v s att den som muntligen i unga år tar del av föregående generations minnen i många fall gör dessa till en del av sina egna hågkomster tills han på sin ålders höst i sin tur vidareför dem. På så sätt bildas minneskedjor med länkar av helt annat format än hos de ovan kritiserade pärlbanden av år.

På ett enkelt sätt kan teorin exemplifieras på följande sätt genom följande händelseutveckling.

Genom det enda fönstret i ett hus ser personen Adam från sitt rum en förvånansvärt nog blå ko beta på ängen utanför. Han går då in till sin granne personen Bertil och förtäljer om den märkliga kon varpå han återvänder till sig och stänger dörren.

Bertil i sin tur går in till personen Cesar och återberättar vad han hört av Adam innan han går tillbaka till sitt rum. Ingen torde nu bestrida, att Cesar har en klar bild av att det för kanske tre minuter sedan stod en blå ko utanför Adams fönster.

I nästa etapp tänker vi oss, att de tre herrarna icke omedelbart träder i kommunikation med varandra utan att både Adam och Bertil dröjer vardera sjuttio år innan de vidareberättar iakttagelsen. Cesar får sålunda vänta i etthundrafyrtio år innan han får höra talas om den blå kon. Vill någon i detta senare fall påstå, att Cesar fått en sämre bild än i det förra? Knappast — om de två första sagesmännen bägge var normalt minnesgoda människor.

Ökar vi antalet rum — generationer — kan det givetvis efterhand hända, att kon blir en oxe eller en kalv och att färgen changerar. Kvar torde dock under alla förhållanden stå, att någon såg ett kritter med uppseendeväckande kulör.

Vad här ovan gjorts ett försök att visa är, att död räkning av år icke är rätt metod att uppskatta tidsavstånd på, utan att vad som betyder något i sammanhanget är mannaminnet och sagesmän, som bringar det förgångna oändligt mycket närmare vår egen tid.

Avslutningsvis skall härnedan endast ett exempel bland många på ovanstående slutsats anföras:

Alla har hört talas om "finska kriget" 1808—1809 och om fänrik Stål, som genom Runebergs dikter berättar om detta. Sedan händelserna på sommaren 1808 har nu snart 170 år förflutit medan diktverket publicerades för gott och väl ett sekel sedan.

Detta krig betraktas ju av svenska folket numera närmast som fornhistoria, vilken för dagens unga generation ligger fem eller sex släktled bakåt i tiden.

Dock lever ännu den dag som i dag är år 1975 i Delsbo i norra Hälsingland en låt vara äldre men vid full hälsa varande man, vars egen farfar deltog i detta samma finska krig och sålunda var vapenbroder till fänrik Stål.

Sammanhanget är det, att Carl Fredrik Blanck, som föddes i Stockholm år 1785 redan som pojke flyttade till Delsbo där han några år senare blev soldat för Vitterarvs rote av Delsbo kompani vid Kungl Hälsinge regemente. Som ung soldat gick han med i fält på sommaren 1808 och stred i september samma år vid Oravais i Österbotten.

Så sent som 1854 — nästan sjuttio år gammal — blev han far

till en gosse, som i sin tur fick en son år 1896. Denna son är den förstnämnda dellbon Olof Blanck, som nu bor i kyrkbyn som pensionerad brandmästare. Otroligt nog har alltså Olof Blanck i sin barndom kunnat höra sin pappa berätta om vad dennes far en gång hade att förtälja om sitt möte med Lotta Svärd och Wilhelm von Schwerin!

Med endast en sagesman emellan "den blå kon" och vår egen tid har sålunda plötsligt vår historia förts inpå oss. Det är icke det döda räknandet av år utan det levande minnet som binder oss samman med det förflutna.

Christer Palm

MAJOR AF DONNERS RAPPORT OM TROSSBODARNA I LÄNET

Trossboden vid Majorens (senare Forsa) kompani.

Vid den generalmönstring, som under september—oktober 1728 förrättades med Hälsinge regemente — för ovanlighetens skull kompanivis på flera platser inom länet — under ledning av generalmajor Otto Vilhelm Stael von Holstein med biträde av krigskommissarie Hindrich Holmstedt, åtog sig rotelagarna bl. a. "att till ammunitions- och kompanitrossens bevarande vid vart och ett kompani uppbygga en god och försvarlig trossboda, på det de

skulle själva slippa att i deras egna hus och gömmor emottaga och förvara samma persedlar, som i synnerhet för eld äro ganska farliga".

Åtagandet innebar, att sockenmännen skulle hugga och köra fram virke till den plats, som kompanichefen anvisade "nära kompaniets vanliga mötesplats", där soldaterna sedan skulle uppföra och i framtiden underhålla trossboden.

På begäran av regementschefen, överste von Buddenbrock, befallde landshövdingen i brev av 14 mars 1729 kronobefallningsmännen, "att genast antyda allmogen att nu i vinter anskaffa virket till samma bod vid vart och ett kompani", men därutöver är inte mycket bekant om trossbodarnas tillkomst.

År 1770 lät emellertid konung Adolf Fredrik en "nådig befallning avgå om regementernas förseende med nödiga tross- och utredningsbodar vid de kompanier, där sådana icke voro inrättade", men denna befallning hann aldrig bli stadfäst, förrän den upphävdes av riksdagen 27 november 1771. Sedan Gustav III bestigit tronen utfärdade han dock 18 december 1775 ett cirkulär, som lagfäste "thenne hälsosamme författning". Närmast såsom en följd därav får väl också ses ett av krigskollegium 11 december 1776 utfärdat cirkulär, som påbjöd besiktning av trossbodarna; några regelbundna syner på dessa förekom nämligen inte.

För Hälsinge regementes vidkommande tycks Adolf Fredriks befallning ha haft det goda med sig, att major Johan Gustav af Donner beordrades undersöka tross- och ammunitionsbodarna inom länet, vilka han i en "ödmjuk rapport" av 31 augusti 1771 beskriver sålunda:

Livkompaniet

Vid detta kompani finnes ammunitionsbod uti Bollnäs socken, vilken står på kaptenlöjtnantsboställets ägor i Säversta, 14 alnar ½ kvarter lång, 12 alnar ½ kvarter bred inom knutarna, 7 alnar 1½ kvarter hög, med mellanbottengolven av halvbottenbräder, dubbla dörrar med gångjärn, bofälligt försedda med lås och nyckel. Överbottensvind försedd med dörr och bom före. Taket av torv alldeles förfallet; Och bör bemälte bod alldeles nedtagas och med ny undertomtning förses samt stå på stolpar fri från ohyra, som nu, i den belägenhet boden finnes, göra mycken skada. Utom dess, där ammunitionsboden nu står, är den osäker för eldsvåda,

emedan boställets badstuga är belägen ej mera än 100:de alnar från ovannämnda ammunitionsbod.

Överstelöjtnantens kompani

Ammunitionsbod uti Österfärnebo socken, som är 13 alnar lång, 12 alnar bred inom knutarna, 5 alnar hög, med golv av dubbla bräder, brädtak, brädbeslagna knutar, dubbla dörrar med gångjärn och haspe till utanlås. Taket, knutarna och dörren anstrukna med rödfärg och tjära: Står på 6 stolpar 1½ aln ifrån marken, allt i fullkomligt gott stånd; Byggd på ett ställe alldeles fritt från eldsvåda.

Majorens kompani

Ammunitionsbod i Forsa socken befinnes uti storlek 10 alnar i fyrkant inom knutarna och 4 alnar hög upp till väggbandet. Förenämnda bod står på 4 stolpar och behöver reparation, som är redan besiktigad och värderad till 211 daler 25 ./. kopp:mt, såframt inte det befalles att en annan skall uppbyggas, eftersom denna bod är den minsta av Hälsinge kompanibodar, och däruti kan ingen kuskvagn eller kärra inhavas.

Ovansjö kompani

Ammunitionsbod, belägen i Ovansjö socken och See by, varande 13 alnar och 2 tum i fyrkant, 4 1/4 aln hög till fästbandet, med 2:ne bottnar eller vind ovanuppå, är även försedd med 2:ne dörrar, gångjärn och lås, vilket tarvar reparation, samt tak av bräder, som ock snart bliver odugligt, jämte det att åtskilliga stockar på norra gaveln äro skadade av röta; Och är ej längre ifrån denna bod till närmaste eldstad än 108 alnar.

Arbrå kompanis

trossbod är timrad 7 3/4 alnar hög, 10 1/4 alnar bred, 10 alnar och 8 tum lång inom knutarna, med en alns hög stenfot samt dubbel botten med ett brädkontor på den övra, med lås och nyckel att förvara ammunition uti; Är nyligen försedd och reparerad med ny takved samt finnes i försvarligt och brukbart stånd; Och är belägen ifrån kaptensbostället Haga 690 alnar på en torr och för eldsvåda säker plats uti boställets täkt.

Alfta kompanis

ammunitionsbod skall vara uppbyggd år 1711, bestående av 2:ne bottnar, 12½ aln lång, 8 3/4 aln bred inknytes och 9 1/4 aln hög; Belägen på ett högt och för eldsvåda säkert ställe; Men är nu både till väggar, golv och tak av röta angripen och förfallen, varför en ny i dennas ställe vore ganska nödig.

Delsbo kompani

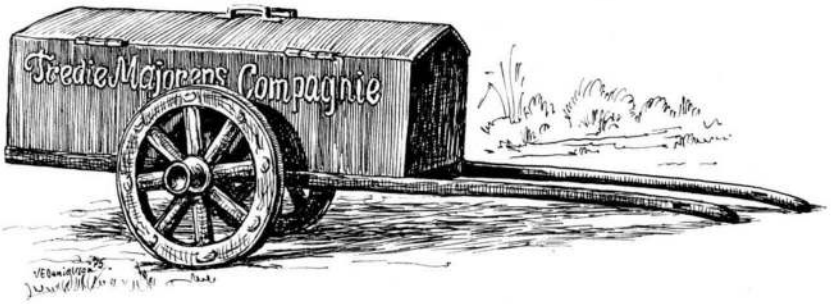
Efter hr greven och landshövdingen Bielkes utfärdade befallning av d. 14 mars 1729 hava samtliga rotehållarna under Delsbo socken bredvid kaptenens hemkall och kompaniets mötesplats en ammunitionsbod, som är byggd på 9 stolpar, 10½ aln lång, 8 3/4 alnar bred inom knutarna och 19 varv hög, med 2:ne bottnar, dörr med 2:ne lås och nycklar och 5 järnspänger över dörren; Är ännu till alla delar i brukbart stånd och droppfri.

Järvsö kompanis

ammunitionsbod vid Kramsta boställe, som inom knutarna är 12 1/4 aln lång, 10 1/4 aln bred, 7 1/4 aln hög, är till väggar och tak någorlunda försvarlig, men låsen till stora dörren och kontoret opålitliga. Trappan till vinden söndrig, bron framför dörren alldeles förlorad, stenfoten bofällig och 2:ne hakar till vindsdörren borta.

TRE TROSSKÄRROR FRÅN SKILDA TIDER

Major af Donners härovan återgivna rapport om trossbodarna i länet har återfunnits i en samtida avskrift bland Forsbacka bruks handlingar, numera förvarade i Gävle stadsarkiv. Det får väl rimligtvis antagas, att de i rapporten beskrivna bodarna sedermera måst repareras eller nybyggas — kanske också flyttas till annan plats! — enligt de standardritningar, som med tiden utfärdades. Så torde under alla förhållanden ha skett med den sista bevarade, nämligen Majorens (eller Forsa) kompanis trossbod, som majoren af Donner uppgav vara "den minsta av Hälsinge kompanibodar".

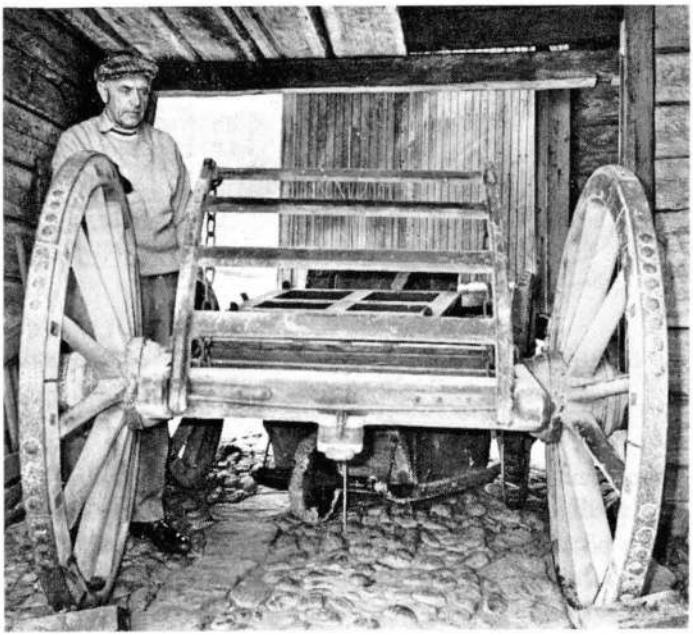
Den numera försvunna trosskärran vid Kungsbäck såsom artikelförfattaren minns den. Teckning av V. E. Danielsson.

I trossbodarna förvarades såväl ammunition som andra kompanipersedlar, tydligen också trosskärrorna. En sådan av äldre modell fanns ännu på 1920-talet uppställd bakom soldattorpet vid Kungsbäck, men är numera på obekant sätt försvunnen. Denna kärra var rödfärgad, bar på sidorna i sirliga vita bokstäver inskriften "Tredje Majorens (dvs Alfta) Compagnie" och var till längden anpassad för transport av de musköter, som ännu omkring år 1800 brukades vid regementet. Själva kärran kunde lätt lyftas av hjulaxeln, och på så sätt, liksom hjulen, lämpligen få plats i eller eventuellt under den på stolpar vilande trossboden.

En "trossvagn" av annat slag, har sedan många år stått uppställd i ett portlider vid Gammellocks i Karsjö, Arbrå, en gård, som länge stått öde, men i fjol började rustas upp av en ny ägare. Denna kärra, som förmodligen bekostats av Arbrå sockens rotehållare, tycks ha varit avsedd för transport av knektarnas vid Arbrå kompani bagage till och från regementets mötesplats på Mohed.

Av kompaniets 150 soldater bidrog Arbrå socken med 48, Järvsö med 41, Undersvik med 14, Rängsjö med 26 och Mo med 21. Sedan emellertid Arbrå under en lång följd av år ensamt nödgats svara för transporterna till och från Mohed, begärde Anders Larsson i Hov på kommunalnämndens vägnar hos länsstyrelsen, att "skjutsen med trosskärran måtte på ett rättvist och ändamålsenligt sätt ordnas".

I sitt utslag, daterat Gävle 18 mars 1873, prövade länsstyrelsen "rättvist förklara, att Arbrå socken hädanefter skall draga försorg om Arbrå kompanis trosskärras fortskaffande **till,** samt Mo

Trosskärran vid Gammellocks i Karsjö, Arbrå, flankerad av hembygdsföreningens Algot Olsson.

och Rängsjö socknar **från** Kongl. Hälsinge regementes möten", men Undersvik och Järvsö socknar "skola däremot kontant betala 55/150 av skjutskostnaden, beräknat efter gällande gästgiveristadga, vilken betalning tillfaller Arbrå, Mo och Rängsjö socknar i förhållande till det dessa socknar liggande antalet rotar".

Då det tycks vara oklart, vem som numera kan vara juridiskt rätt ägare till denna specialkonstruerade och mycket unika kärra, är det bara att hoppas, att de hembygdsvårdande myndigheterna gör sitt bästa för att förhindra att vagnen på ett eller annat sätt försvinner från socknen.

I detta sammanhang må slutligen erinras om den trosskärra" av betydligt äldre modell i Rängsjö, vilken enligt traditionen skall ha tillhört 1600-talskaptenen Lars Ingebrektsson, och som tidigare beskrivits i "Bocken" 1967/68.

Erik Wickberg

OFFICERSGÅRDEN HAMMAREN SVÅRT HÄRJAD AV ELDEN

Gården Hammaren i Delsbo.

Natten mot den 8 februari 1975 eldhärjades mycket svårt gården Hammaren i Delsbo, socknens äldsta och en av dess tre K-märkta byggnadsminnen.

Ordet hammare betyder kulle, och denna höjd med sitt vackra läge mellan Avasjön och Södra Dellen utnyttjades troligen som byggnadsplats redan under medeltiden. Vid mitten av 1600-talet hade även en tidigare på samma plats belägen gård ödelagts genom brand, vilket framgår av en skriftlig uppgift, återgiven av Bror Hillgren efter kaptenen Henrik Lilliebielke, som berättar, att "hemmanet på Ö. Hammaren hade någon tid stått öde, när kapten det köpte och på ödestomten hus uppsatte att självom bebo".

Byggnadsåret uppges vara 1662 och ordet "kapten" anses åsyfta Erik Björnberg, som 1689 blev chef för Delsbo kompani, men som denne var född 1655, tycks här föreligga någon mystifikation. Gården kallades tidigare Östra Hammaren i motsats till Västra Hammaren vid nuvarande komministergården. Å andra sidan borde ju Lilliebielke ha väl känt till förhållandena, eftersom han redan som helt ung kom till socknen och då bodde hos Björnberg på Hammaren.

Om kapten Björnberg nämner Lenaeus i "Delsboa Illustrata" följande: "I gruften och hålan på Stafsäterskogen där, har kapten Björnberg, i följe med några andra, äfwen en järngrind funnit". Lenaeus åsyftar järngrinden i Kläpphålet, där trollen troddes ha sin hemvist. Björnberg levde ju i häxprocessernas tid, då man allmänt trodde både på troll och häxeri. Kapten David Seatons expedition till Klätthålet med flera soldater i sällskap är i det sammanhanget välbekant.

Björnberg, som var gift med Kajsa Gyllenpistol, var en äkta karolin, som gjorde sin karriär vid Hälsingarna, där han 1689 blev chef för Delsbo kompani och 1703 major efter Hans Henrik Wrangel, som samma år stupade i träffningen vid Salladen. Två år senare blev Björnberg själv svårt sårad vid Gemauerthof och förd till Mitau, där han åter tillfrisknade. Han dog sedan sotdöden i april 1707 i Thelze i Litauen.

Mera utförliga är uppgifterna om kapten Henrik Lilliebielke. Han framträder ur historiens dunkel som en sällsynt levande och levnadsglad figur med både sina förtjänster och brister. Han var samtida med den märklige soldatsonen Johan Svart, som var född på andra sidan Norsbron bara några stenkast från Hammaren. Och liksom denne spelade han fiol. Han hade även andra konstnärliga anlag, bl. a. tecknade han porträtt, men framförallt blev han känd som en glad sällskapsmänniska och dyrkare av det sköna i alla dess former. Berättelserna om hans eskapader kan väl också i någon mån bekräftas av dopboken, som berättar att en tjänsteflicka på Hammaren råkade i olycka för hans skull. Flickan hette Karin Persdotter och födde honom 1723 en dotter, som fick namnet Hedvig. Bland flickans faddrar var även den sedan så berömde korpralen vid Delsbo kompani, Gustaf Reuter, berömd inte som korpral utan som herrstumålare. Samma år stod Lilliebielke i sin tur fadder för Reuters dotter Margreta. Men lilla Hedvig dog redan i späd ålder.

Lilliebielke var född 1679. Han var son till ryttmästaren Sven Nilsson Lilliebielke och Hedvid Eleonora Wase "av dansk härkomst och syskonbarn till Karl XI:s drottning Ulrika Eleonora", enligt dödboken. Han var således direkt befryndad med kungahuset.

Om Lilliebielke är antecknat att han kom till Delsbo i följe med kapten Björnberg och av denne 1697 antogs som pipare vid kompaniet, en intressant upplysning med tanke på att även Johan Svart där började som militärmusiker. Lilliebielke avancerade sedermera till underofficer (förare) vid kompaniet, men utnämndes 1702 till fänrik vid Hälsinge männingsbataljon, där han blev löjtnant 1707 samt kapten och kompanichef 1711. Han fick avsked 1717. Lilliebielke var gift två gånger, andra gången med Anna Andersdotter Brask.

Det kan även nämnas att Lilliebielke tillsammans med sin svärfar, fänrik Anders Brask i Åkre, klockstapelbyggaren Jon Ersson i Duvnäs, sergeant Jonas Norberg i Mora, Lars Persson-Ruth och länsman Lars Lindell också var intressent i det gruvföretag i Bjuråker, som skulle ge upphov till de båda järnbruken Hedvigsfors och Strömbacka.

Som kapten bodde han på Hammaren. På äldre dagar sålde han gården till länsman Per Delins änka Elisabeth Wahlberg och flyttade till Sunnansjö, där han 1765 "såsom ett ljus utslocknade". Han var då 86 år gammal.

Den citerade källan upplyser om åtskilligt, till och med om Lilliebielkes utseende och levnadssätt: "Den framledne herren var ej särdeles stor utan av medelmåttig växt, han höll nu gärna diet och levde nyktert, men var dock stundom i yngre åren något vidlyftig och på okyskhet begiven, både förr än han blev gift och jämväl under båda sina äktenskap. Dock gav honom Gud nåd att bereda sig, och han förde en stilla, ärbar och gudlig levnad uti ålderdomen."

Under första hälften av 1700-talet avled för övrigt flera bemärkta militärer i Delsbo. "I sin lilla gård på Byn" dog 1747 överstelöjtnant Axel Rotkirch, som blev tillfångatagen i slaget vid Poltava 1709 och bortförd till Astrakan, där han måste stanna i tretton år, tills han 1722 återkom till Sverige och blev kapten vid Delsbo kompani. Han pensionerades 1742.

Hammaren var även efter Lilliebielkes tid bostad för officerare vid Delsbo kompani. Ett par av dessa var löjtnant Jost Kiölling och hans son, kapten Johan Hindrik Kiölling. Den senare blev gift

med en dotter till Erik Isaeus på Västra Hammaren, den legendariske delsboprästen, som deltog i det ödesdigra återtåget över norska fjällen på nyåret 1719.

Under senare hälften av 1700-talet fungerade Hammaren huvudsakligen som postkontor och organistbostad. Postkontor inrättades i Delsbo redan 1756. En närmare redogörelse för detta och för gårdens senare historia ligger dock utom ramen för denna artikel.

Bror Jonsson.

För Femton kronor

blir Du medlem i Kamratföreningen och erhåller dessutom årsskriften "Bocken" gratis.

Bliv medlem genom att insätta kronor 15:— på postgiro 13 73 32, Kamratföreningen, I 14, Gävle.

TESTEBO LÄGER VID STRÖMSBRO DÄR KARL XI HÖLL MÖNSTRING

"Kungsstenen" vid Strömsbro.

Området norr och nordost om Strömsbro är sedan gammalt föremål för sägner i folkmun. Sandbacken, så benämnd bl. a. på J. H. Rosenbaums "Karta över Testebo, tillhörig Gefle Stad, sammandragen och utgiven 1869", berättas i svunna tider vid åtskilliga tillfällen ha använts som rastplats för kungligheter på resande fot och som mötesplats för allmoge i såväl fredliga som krigiska avsikter.

Belagt är, att området i tidigt skede nyttjats som militär lägerplats. Här mönstrade konung Karl XI med biträde av krigskom-

missarien Johan Hoghusen Hälsinge regemente 1684, två år efter det att yngre indelningsverket genomförts. I konungens dagbok från detta tillfälle heter det bl. a.: "Den 9 januari (1684) mönstrade jag 6 kompanier av Hälsingarna och överste Lackens (Taubes) regemente. Den 10:de två sista kompanierna. Den 11 exercerade jag regementet".

När majestätet tio år senare återvände mot huvudstaden efter sin resa till Norrbotten hade han i god tid beordrat regementet att samlas på Testebo läger. I den kungliga dagboken antecknas nu: "— — — Förrän K.M. rest in uti staden, var han hos regementet och lät dem göra dubbleringarna. Den 30 juni (1694) begynte K.M. mönstringen med Hälsinge regemente till fots under översten baron Ludwig Wilhelm Taubes kommando, och mönstrade den dagen, som var lördagen, Livkompaniet, Överstelöjtnantens, Majorens, kapten Törnefeldts som är Gästrikekompaniet, och Rotkirchs som är Alfta-kompaniet. Söndag var vilodag, men på måndagen lät konungen slutligen hela regementet exercera." Vid detta tillfälle uppges konungen ha intagit fältfrukost på en stor jordfast flat sten intill lägerplatsen. "Kungsstenen" kan ännu beskådas strax söder om gamla skogvaktarbostället.

Under ryssarnas härjningar efter Norrlandskusten på 1720-talet togs lägerområdet åter i användning. En styrka om 4.400 man till fots och ca. 375 till häst, under befäl av landshövding Hugo Hamilton, som nu befordrats till generalfälttygmästare, sammandrogs till Gävle och förlades i huvudsak på Sandbacken. De många hästarna fick betesplats på ängsmarken mellan egentliga lägerplatsen—landsvägen och Testeboån. Det sistnämnda området kallas ännu i dag för Kavallerihagen.

Sandbackaområdet har f. ö. vid olika tillfällen använts som genomgångs- och viloläger för bl. a. general Karl Gustav Armfelts slitna armé efter tragedien i Jämtlandsfjällen på nyåret 1719 samt för svenska och finska trupper under 1808—1809 års krig. Ett rum med gallerförsett fönster i den äldsta delen av Tore och Karin Lundgrens gård Skolgatan 35 skall ha använts som arrest.

Ännu in på 1890-talet användes nuvarande Testebovallen och intilliggande skogsområde som lägerplats för värnpliktiga på marsch till och från regementets tidigare övningsplats på Mohed.

Sedan regementet kasernerats i Gävle 1909 blev "sanatorieskogen" och Norrlandet under några år ofta skådeplats för kri-

giska övningar med lösplugg och harskramlor. Marschen till och från övningsområdet skedde för det mesta till tonerna från regementets pampiga musikkår, omväxlande med taktfast sång, varvid visan om "Halta Lottas krog" var det förhärskande numret på repertoaren. Skådespelet var ett uppskattat inslag i tristessen för eleverna i Strömsbro skola. Magister Davidsson blev så inspirerad att han kallade ut eleverna till uppställning på linje innanför skolstaketet för att med "Mandom mod och morske män" salutera de förbimarscherande beväringarna. Vid skoldagens slut glömde vi pojkar både hem och middagsmat för den hägrande uppgiften att plocka patroner, släpa kvistar och ved till kokgravarna och för att inhandla tvåöresbullar och lemonad åt de skojfriska militärerna.

De smattrande krigsövningarna blev till sist alltför störande för patienterna på Selggrens sanatorium, och på eftersommaren 1914 utkämpade landstorm och beväring ur I 14 den sista nog så bittra övningsstriden om den i hast anlagda försvarslinjen av skyttegravar och skansar från Kavallerihagen i nordväst, genom sanatorieskogen och över Sandbacken till Avan i sydost.

Kungsstenen och lämningar efter skyttegravar i kvarteret Systern samt namnet Lägergatan, är nu det enda som minner om Testebo läger.

Sigurd Söderberg

Regementets Dag

äger rum i GÄVLE

söndagen den 25 maj 1975

REDAKTION BOCKEN

försäljer

Bocken 1961	Allmän del	Utsåld
Bocken 1962	Staben	Utsåld
Bocken 1963	Livkomp	Pris 5:—
Bocken 1964	Färnebo kompani	Pris 5:—
Bocken 1965	Forsa kompani	Pris 5:—
Bocken 1966	Alfta kompani	Pris 5:—
Bocken 1967	Ovansjö kompani	Pris 5:—
Bocken 1968	Arbrå kompani	Pris 5:—
Bocken 1969	Delsbo kompani	Pris 10:—
Bocken 1970	Järvsö kompani	Pris 12:—
Bocken 1971	Regementspräster och musikanter	Pris 12:—
Bocken 1972	Barberare, fältskärer och regementsläkare. Regementet under 1900-talet	Pris 12:—
Bocken 1973	Skalmejblåsare och regementstrumslagare. Regementet under 1600-talet	Pris 12:—
Bocken 1974	Jubileumsnummer m a a regementets 350-årsjubiléum. Regementet under 1700-talet	Pris 12:—

Tillkommer expeditionsavgift 1:— per bok.

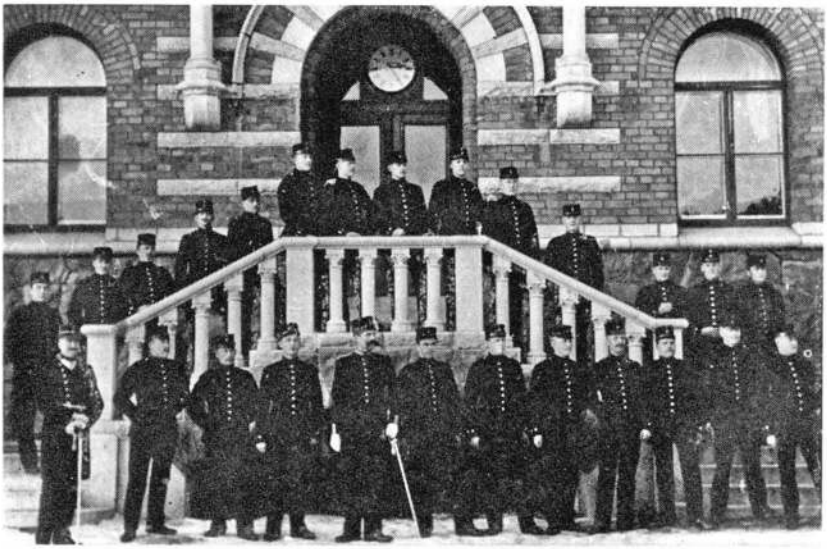
Beställning sker enklast genom att beloppet insättes på postgiro 583580-6, Redaktion Bocken I 14, 801 26 Gävle, med angivande på talongen om önskad leverans.

MILITÄRSKOLAN
BORGARSKOLAN

Går man Byggmästargatan i Gävle mot norr från det gatan tar sin början vid Ruddammsgatans anslutning till Västra vägen så kan man icke undgå att se en pampig röd tegelbyggnad i gatans fond. Byggnaden har sin framsida vänd mot den annalkande fotgängaren. Då denne når Byggmästargatans slut vid Valbogatan torde han (eller hon) förmärka att byggnaden företer ett militäriskt yttre. En hög dubbeltrappa leder upp till huvudingången ovanför vilken tvenne lejon är placerade. Byggnaden är våra dagars Borgarskola eller "borgis", som den i dagligt tal kallas av gävleborna.

Borgarskolan är sedan åtskilliga år en civil skola där man tidigare intill den nya skolreformens införande kunde avlägga real- och handelsexamen. Åtskilliga är de pojkar och flickor, som där fått en god grund att bygga vidare på.

Från början var Borgarskolan ett militärt etablissement. I början av 1890-talet fastställdes att man i Gävle skulle låta uppföra en mindre kasernanläggning avsedd för femte arméfördelningens rekryt-, förberedande korpral- och korpralskolor. Under åren 1894 och 1895 uppfördes byggnaderna utanför dåvarande västertull i Gävle. Kvar från denna tid är ovan omtalade huvudbyggnad samt den i nordvästra hörnet av skolgården befintliga röda tegelbyggnaden, som är gymnastiksal. Kungl Maj:t anbefallde att från och med 1896 skulle nämnda skolor förläggas till detta militära etablissement. Dessutom fastställdes att skolornas manskap skulle få användas såsom eldsläckningsmanskap vid eventuella i Gävle upp-

En volontärskolekurs uppställd framför huvudentrén.

kommande eldsvådor. Man hade tydligen den stora stadsbranden 1869 i färskt minne!

Invigning av militärskolans lokaler ägde rum den 19 februari 1896 klockan fyra på eftermiddagen. Rekrytskolan om åttio man hade redan inryckt medan korpralskolan bestående av fyrtio man skulle rycka in först den 3 mars. Chefen för femte arméfördelningen, generalmajor Taube, samt representanter för Gävle stad med stadsfullmäktiges ordförande, konsul John Rettig, i spetsen hedrade ceremonierna med sin närvaro. Dessa inleddes med att musikkåren spelade "Vår gud är oss en väldig borg". Därefter överlämnade konsul Rettig i stadens namn skolans lokaler till arméfördelningen. Generalmajor Taube tackade och ett leve utbringades för konungen, åtföljt av "dånande hurrarop och fanfarer", som det hette i ett dåtida tidningsreferat.

Tidstypiskt är det telegram, som stadsfullmäktig avsände till konung Oscar II, som då var i Kristiania, nuvarande Oslo:

"Sedan det genom Gefle stads försorg uppförda militäretablissementet härstädes denna dag blivit högtidligen öfverlämnat till chefen för 5:e arméfördelningen, hvarvid uttalas förvissningar, att det manskap, der kommer att utbildas, städse måtte besjälas af sann kärlek till konung och fädernesland, ha stadsfullmäktige

härom velat i underdånighet bringa Eders M:t meddelande, på samma gång stadsfullmäktige betyga Ers M:t sin undersåtliga vördnad, kärlek och trohet: Å stadsfullmäktiges vägnar

John Rettig".

Efter invigningen ägde en subskriberad middag rum på Stadshotellet.

Militärskolan ägde bestånd ända fram till dess att regementet kasernerades i Gävle i de nyuppförda kasernerna vid Kungsbäck. Den 15 februari 1909 överflyttades volontärrekryterna från Militärskolan till kasernerna. Där kom de att bilda ett särskilt kompani under dåvarande kaptenen Gustaf Swedlund.

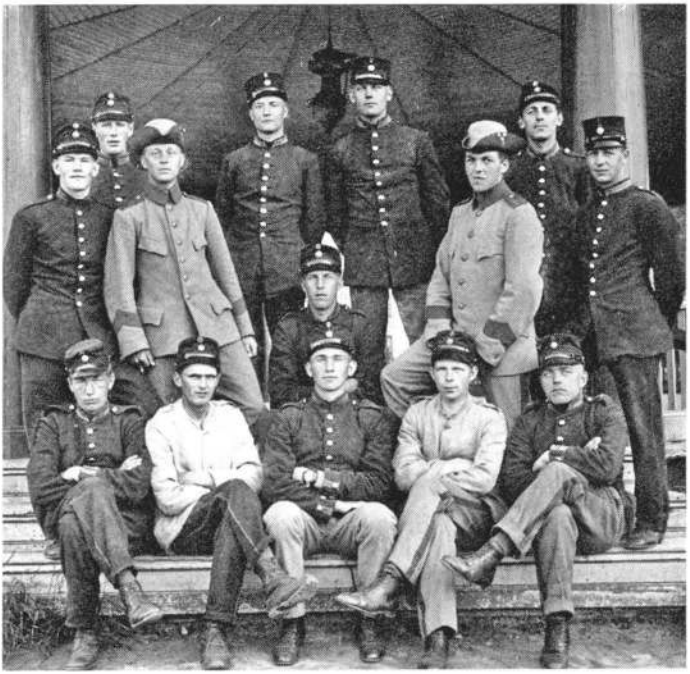
Den sista kontingenten, som var i tjänst vid Militärskolan, bestod av elever från förutom vårt eget regemente även från I 20 och I 23 (nuvarande I 5). Dessutom fanns en sjukvårdskorpralskola från trängen om åtta elever.

Då tal var om att skaffa mark för regementets kaserner i Gävle var ett förslag att eftersom Militärskolan fanns så skulle man utnyttja det redan befintliga militära området, om än litet, till att bygga kasernerna på. Frågan stupade dock på att området, då för tiden, var ganska sankt, samt att ett blivande övningsfält vid Vall skulle komma att ligga väl långt från kasernområdet.

Som kompensation för den markavträdelse, som Gävle stad fått göra till Kronan för uppförande av de blivande kasernerna vid Kungsbäck, återgick Militärskolans byggnader och mark till staden. Den militära epoken vid Valbogatan var slut. En civil skulle börja. Men det är en annan historia.

Knut Björkenstam

KAPTENENS OLOFSHIPPA FÖR SJUNDE KOMPANIET

En grupp sjundekompanister för 60 år sedan. Författaren i uniform m/10 står som tredje man från höger.

Sextio år har svunnit sedan jag mitt under brinnande världskrig gjorde rekryten på 7. kompaniet vid Hälsingarna och låg kommenderad på bevakning vid Böna fyr. Chef för kompaniet var då kapten Olof Arborén, en färgstark officer, som verkligen kunde ta sina mannar på rätt sätt och få dem att göra sitt bästa. Jag vill minnas, att det på den tiden ibland var tävlingar bataljonsvis

i olika grenar och 7:de komp. låg därvid i regel i topp; enda undantaget var ifråga om sjukskrivningar, där låg vi lägst, för det var ingen som ville avstå från den dagliga kontakten med vår avhållne chef. Vi fick en gång tillfälle att mera påtagligt tacka honom. Det var när kompaniet för en vecka blev förlagt till Norrlandet på bevakning.

Vi marscherade ut den 25 juli och den 29 på Olofsdagen uppvaktade vi chefen med en stor kristallvas med röda rosor. Kapten Arborén var den dagen i Gävle och två mannar reste in till staden för att ordna uppvaktningen. Dessutom skickades telegram från de olika posteringarna och från Böna fyr, där jag låg, lydde telegrammet:

Böna posterings säkra vakt
göra i dag ett ståtligt givakt
Under det vi i ett kraftigt leve stämma i
till ära för chefen för vårt kompani
som av oss alla högt värderas
och på Olof-dagen hjärtligt gratuleras.

furir 6 Andersson, 1424 Andersson, 944 Berglund, 923 Jakobsson, 1200 Klang, 1443 Källmodin, 1435 Lundgren, 917 Norén, 1420 Persson, 1188 Ramsell, 902 Röstlund, 951 Sjöblom, 920 Waller, 908 Westin, 1305 Wirén.

På eftermiddagen kom vår furir Andersson och meddelade, att vi alla var bjudna till Engesberg på kvällen, och att var och en fick bjuda en flicka med. Det blev dans efter fin musik, dragspel och fiol, och så bjöds vi på förfriskningar av olika slag. Kl. 1 meddelade kaptenen, att "nu blir det tre danser till, och sedan får ni 45 min. på er att som goda kavaljerer följa era flickor hem." Därefter höll han ett humoristiskt tacktal för uppvaktningarna och vårt tack för en oförglömlig kväll framfördes av vår Ytterberg. Kvällen avslutades med att vi hissade och hurrade för chefen.

Den 1 augusti kom 4:de komp. för att avlösa oss. De hade marscherat från Kungsbäck i värmen, vi däremot fick embarkera "Bönan II" för en härlig båttur in till staden. Det såg ganska krigiskt ut på fjärden, för vi såg under resan en hel del örlogsfartyg av olika slag: Äran, Svea, Tapperheten, Klas Uggla och sex torpedbåtar.

På 7:de kompaniet hade vi en verklig glädjespridare, 1296 Carlsson, välbekant på hela regementet. När vi en gång hade bataljonsmarsch, kom chefen, major Söderberg (från Skaraborgar-

na), letade rätt på 1296 vid en rast och frågade vad han hade för nytt i dag. 1296, som liksom majoren var försedd med monokel, steg upp på en sten och deklamerade till allmän förnöjelse "Löjtnant Sabelknapp", hälsad med kraftiga applåder.

1915 hade vi 20 öre om dagen, vilket räckte till en kopp kaffe + en kubb på "markan". En hårklippning kostade 25 öre, och vi hade tre yrkesfrisörer på kompaniet: Johansson, Ytterberg och Åberg. Nuförtiden tycks det inte finnas någon alls, som tar hand om alla långhåriga på regementet.

Som ett bevis på att kapten Aborén verkligen hade intresse för sina mannar kan nämnas att jag på Gefleutställningen 1946 blev angenämt överraskad när han kom fram till mig och sade: "Här träffar jag visst en gammal sjundekompanist". Vi hade ej träffats på 31 år.

902 60/14y Röstlund

INSKRIVNING FÖRR OCH NU

Den sista juni 1969 sattes punkt för ett kapitel i regementets historia. Då stängdes nämligen inskrivningsexpeditionen vid Io 14, Gävleborgs inskrivningsområde. Det nyinrättade Värnpliktsverket — VPV — övertog från och med den 1 juli detta år ansvaret för inskrivning av landets ynglingar. Ett år senare övertog VPV även ansvaret för redovisning av krigsmaktens personal.

År 1812 fastställdes inrättandet av allmänna beväringsmanskapet. Det är från denna tid begreppet inskrivning emanerar. Från denna tid finns också uttrycket mönstring. Än i dag lever detta uttryck kvar och "att mönstra" har blivit en mer eller mindre vedertagen benämning bland unga män i stället för inskrivning.

De 20-åriga ynglingarna, som skulle mönstra, kallades genom pålysning i kyrkorna. Detta kom senare att utökas med anslag på offentliga platser samt annonsering i tidningarna. Själva mönstringen ägde rum på central plats i socknen — på tingshus eller gästgivaregård. I en särskild mönstringsrulla antecknades de ynglingar, som godkänts till beväring. Regementet skickade till lantförsvarets kommandoexpedition in förslag på hur beväringarna skulle utnyttjas. Efter granskning fastställdes förslaget. Mönstringsrullorna var mycket omfattande. Förutom namn och födelseort fanns även angivet gift eller ogift, yrke, kroppsbeskaffenhet samt huruvida den inmönstrade kunde läsa och skriva.

Den som blivit godkänd vid beväringsmönstringen tillhörde beväringen mellan 21 och 25 år, alltså under 5 år. Tjänstgöringstiden var enbart tolv dagar. Den som ville kunde leja en annan i sitt ställe att fullgöra tjänsten. Det kunde även hända att man köpte sig fri från övningsdeltagande. Lejningsrätten upphörde 1860 och tolv år senare fastställdes att möjligheterna att köpa sig fri icke längre skulle gälla.

En ny värnpliktslag antogs 1885. Utbildningstiden fastställdes nu till fyrtiotvå dagar och värnpliktstiden utökades från fem till tolv år. I samband härmed indelades landet i inskrivningsområden med knytning till arméns infanteriregementen. Regementschefen var chef för inskrivningsområdet (io). Detta indelades i bataljons- och kompaniområden. För varje bataljonsområde, där bataljonschefen var befälhavare, fanns en särskild nämnd, som förutom bataljonschefen bestod av en kompaniofficer, en juridiskt kunnig person samt ett par nämndemän. De sistnämnda skulle vara bosatta inom området. Genom allmänna kungörelser under vintern kallades inskrivningsskyldiga till inskrivning på våren. Platsen för denna var som tidigare på central plats inom bataljonsområdet.

År 1901 kom nästa stora förändring. Då infördes vad vi i dag avser med allmän värnplikt. Utbildningstiden utökades till 240 dagar för flertalet med rekrytutbildning om 150 dagar och övriga dagar uppdelade på tre repetitionsövningar. Värnpliktsåldern kom att omfatta tjugo år. Samtidigt härmed omorganiserades inskrivningsområdena på så sätt att de indelades i rullföringsområden (ro).

Landets indelning i ro skedde med löpande numrering från söder till norr, ro 1 — ro 74, samt Gotland med ro 75 — ro 82. För flottans del indelades landet i ett par sjörullföringsområden med expeditioner i Stockholm och Karlskrona. Då ro sedermera kom att ligga till grund för indelningen i landstormsområden ändrades numreringen på Gotland till ro 75 — ro 78.

Regementschefen var alltjämt chef för io. För vårt vidkommande, Gävleborgs io, skedde en indelning i ro sålunda:
Norra delen av Hälsingland, Ljusdals- och Hudiksvallsområdena, överfördes till Jämtlands io med chefen för d v I 23 som befälhavare. Efter första världskriget tillfördes Gävle ro Avesta landstormsområde, som dittills ingått i Falu östra ro (nr 58).

Till befälhavare i ro utsågs en pensionerad officer, som anställdes med arvode. Till sin hjälp hade han en expedition, som förestods av en arvodesanställd underofficer. De inskrivningsskyldiga kallades genom allmän kungörelse till inskrivning efter samråd mellan regementschefen — iobefälhavaren och länsstyrelsen.

Vid inskrivningen tilldelades varje man ett värnpliktsnummer. Detta bestod av tre siffergrupper. Den första var den inskrivnes ordningsnummer, den andra ro nummer samt den tredje gruppen

året för inskrivning. En yngling med nummer 127-60-16 var således den 127:e värnpliktige, som inskrevs inom Gävle ro år 1916.

Ro	*Nr*	*Omfattande*
Gävle	*60*	*Gästrikland*
Bollnäs	*61*	*Södra Hälsingland (Söderhamns- och Bollnäsområdena)*

Under åren som gick kom inskrivningsförfarandet att förbättras. Värnpliktskort, s k stamkort, och läkarkort tillkom 1918 och ordnades åldersklassvis. Detta berodde på att inkallelse till såväl rekryt- som repetitionsutbildning skedde åldersklassvis. Nackdelarna av detta system framkom inte minst i samband med inkallelserna vid andra världskrigets utbrott, då inga under fredstid samtränade krigsförband fanns att tillgå. För att emellertid så skulle kunna bli fallet och för att lättare kunna planlägga och leda inskrivning och fördelning av värnpliktiga organiserades 1942 Centrala värnpliktsbyrån (CVB). Denna underställdes arméchefen men skulle betjäna även marinen och flygvapnet. Nu avvecklades ro och infanteriregementschefen upphörde att vara iobefälhavare. I stället tillkom på infanteriregementena en ny överstelöjtnantsbeställning som inskrivningschef direkt lydande under chefen för CVB. Iochefen var dock i sin egenskap av mobiliseringsofficer underställd regementschefen.

Det visade sig vara lätt att gå in i den nya organisationen. Den gamla rullföringen var väl skött. Alla ro-handlingar på regementet bars ner i gymnastiksalen. Där ledde den tillträdande iochefen, överstelöjtnant John Sundstedt, arbetena med biträde av sin expeditionsunderofficer, löjtnant Ljung från I 21, dåvarande löjtnanten Nils Engelheart samt några värnpliktiga. Över en natt klarade man utav uppsorteringen av handlingar m m. Det hela gick mycket smärtfritt, något som intygades av chefen för CVB, då denne följde upp verksamheten.

Ioexpeditionen kom att få sina lokaler på nedre botten i kanslihuset, i den del där nu budcentralen och växeln samt sektion 3 är inrymda. I samband härmed byggdes kanslihuset om på bottenvåningen. Där hade nämligen hittills varit utrymmen för vakt-

och arrestlokaler. Dessa flyttades nu till annan plats.

Ioexpeditionen var fram till 1961 inrymd i kanslihuset. Detta år överfördes mobiliseringsansvaret från iochefen till en särskild mobiliseringsofficer. Iochefen kunde nu helt ägna sig åt inskrivningsbestyr. Kanske tyckte man ändå att han skulle få för lite att göra, ty samtidigt utsågs han vid vårt regemente att vara förhörsledare. I samband med omorganisationen flyttade ioexp ut ur kanslihuset och in i de förutvarande underofficersbostäderna i bottenvåningen i B-kasern. Där höll man till fram till 1965. Då flyttade ioexp till Drottninggatan 59 och var där till dess expeditionen stängdes 1969.

Namn	*Period*
Sundstedt J G	*1942—1944*
Hammarström E	*1944—1949*
Björkenstam K E K:son	*1949—1956*
Dyberg A W J	*1956—1961*
de Berg C F S	*1961—1965*
Holm K-G A	*1965—1969*

Inskrivningschefer vid Gävleborgs inskrivningsområde — Io 14

Namn	*Period*
Ljung (I 21)	*1942—1944*
Wall E	*1944—1949*
Näsländer K G	*1949—1954*
Asplund K	*1954—1957*
Gustavsson L P	*1957—1969*

Expeditionsunderofficerare vid Io 14

Vid ioexp tjänstgjorde förutom chefen en arvodesanställd expeditionsunderofficer samt två kontorister. För förberedande och genomförande av inskrivningarna tillfördes som regel en underofficer och några värnpliktiga skrivbiträden. Inskrivningen skedde i regel på hösten. Inskrivningschefen var ordförande i nämnden. Därutöver bestod den av två av respektive landsting utsedda nämndemän. Under inskrivningarna tillkom också ett par läkare och någon psykolog.

Inskrivningen tog som regel en halv dag och omfattade läkar-

En historisk bild. Mönstring av iochefer 22 maj 1965. Fr. v. överstelöjtnanterna Eric Hammarström, Arne Dyberg, Stig de Berg, K-G Holm, Knut Björkenstam och överste John Sundstedt.

undersökning, skriftliga prov (tester) och för vissa samtal med psykolog. Ynglingen fick inför nämnden framföra sina önskemål och fick preliminärt besked om tilldelning innan han åkte hem. Då inskrivningarna avslutats sammanträdde nämnden och fastställde slutlig tilldelning. Därefter utskrevs inskrivningsböcker och tillsändes de värnpliktiga, som då fick besked om nämndens beslut. De värnpliktiga truppregistrerades vid det förband, som de tilldelats. Från ioexp sändes till dessa registreringshandlingar på tilldelade värnpliktiga.

Den värnpliktige fick som tidigare ett värnpliktsnummer om tre grupper. Dock med den ändringen att andra gruppen angav io, exempelvis "14", och den tredje gruppen det år den värnpliktige blev 20 år. Först år 1953 övergick man att använda folkbokföringsnummer.

Inskrivningarna ägde rum på olika platser inom io. Under huvuddelen av åren 1942—1969 skedde inskrivning i Gävle, Sandviken, Krylbo, Bollnäs och Söderhamn. Under 40-talet skedde även inskrivningar i Storvik. Nämnden höll till i tingshus eller andra lämpliga lokaler. De inskrivna inom io 14 tilldelades förutom I 14 och F 15 exempelvis även KA 5, flottan och Lv 5.

Vissa ändringar av inskrivningsålder infördes och medförde att

särskilda inskrivningar måste anordnas. Således inskrevs 20-åringar 1949 på våren och 19-åringar på hösten för att man fr o m 1950 skulle kunna övergå till att skriva in ynglingar vid 19 års ålder. Även 1954 skrevs två årgångar in för att man skulle kunna övergå till inskrivning vid 18 års ålder.

Ynglingar från förutvarande Gävleborgs io kallas nu till inskrivning vid Östra värnpliktskontoret (VKÖ) i Solna, gamla InfKS och ännu längre tillbaka Int 1 kaserner. Där vistas de under ett par dagar och genomgår omfattande tester, undersökningar och prov. Inställelseresa sker med av kronan ordnad transport eller i eget fordon. De blivande värnpliktiga bor och äter på värnpliktskontoret. De medicinska proven omfattar bl a blodprov, kontroll av syn, färgsinne och hörsel, ergometercykeltest, mätning av hjärtats funktion och individens muskelstyrka, lungkapacitet m m. Även de psykologiska proven är omfattande och gäller numer alla. Resultaten av alla prov värderas ut av en datamaskin och ligger till grund för uttagning av den inskrivne avseende såväl kategori som utbildningslinje för befattning i krigsförband.

I likhet med det system, som tillämpades intill 1969, är det en inskrivningsnämnd, som fattar slutligt beslut om den värnpliktiges placering. Inskrivningschef vid VKÖ är regementets siste iochef, nämligen överstelöjtnant Holm. Nämnden har samma sammansättning som tidigare, d v s inskrivningschefen är ordförande och respektive landsting har utsett nämndemän. Slutligt besked om uttagning och placering får den värnpliktige när inskrivningsboken med tjänstekort skickas ut.

Knut Björkenstam

TILL MINNE AV MOHED

Vid underofficerskårens samkväm på Grand Hotell 1924 föredrog dåvarande kaptenen, sedermera majoren och riksdagsmannen, Nils Holmström en av honom tidigare skriven dikt.

Inryckningsdag till regementsmötet.
På gamla Mohed.

Fanjunkare och sergeanter,
majorer, kaptener, löjtnanter
och annat befäl av allt slag,
och handräckningskarlar en binga
med brådska i lägret ses springa.
Det inryckningsdag är i dag.

Och heden är smyckad och vacker
med flaggor på hus och baracker,
och parken är krattad och fin.
På "Markis" där sopas och piskas
och skuras och tvättas och diskas
av flickor med väntande min.

*

Nu hörs det en trumma på heden!
Nu komma de. Slutna gå leden,
och heden den ryker av damm.
Nu komma de, komma de alla.
De skratta och skämta och tralla.
Med hållning och takt de gå fram.

Och stammen, den går uti teten
med hårt väderbitna anleten
och knappar i nyputsat skick.
Och efter beväringen traskar
med nattsäckar, knyten och askar
och "tjofaderalla" i blick.

Men nu blir det liv uti parken.
I flockar de ligga på marken,
och ömsom de springa omkring.
Där hojtas och hälsas och famntas,
och pluntor och snusdosor framtas,
Det bjuds överlag på allting.

Där byter man klockor och knivar
och gnabbas och småslåss och kivar
och snarkar en stund mellanåt.
Än spelas det kort i en klunga,
och än sitta några och sjunga
en visa till dragspelets låt.

Men småningom kommer befälet
och avbryter sången och spelet,
ty nu skall det inmönstring bli.
Var socken ställs upp och uppropas,
och sedan i grupper de hopas
en var till sitt kompani.

Och så, innan kvällsoln gått neder,
gå alla i blågula kläder,
soldat är nu varje karl.
Och tapto och "tystnaden" ljuda,
till nattro och drömmar de bjuda
den första av trettio da'r.

Nils Holmström

Visa "BOCKEN"

för Dina bekanta!

Intressera dem för KAMRATFÖRENINGEN
och skaffa nya medlemmar.

FRÅN SJÄLAVÅRD TILL SOCIALMEDICIN

När de första förslagen till en militär personalvårdsorganisation började läggas fram i början av seklet, var det förslag som nästan uteslutande tog fasta på den kyrkliga sidan av personalvårdsverksamheten.

Vid 1906 års allmänna svenska prästkonferens konstaterades att den religiösa och sedliga omvårdnaden kännetecknades av tillbakagång eller stillastående efter avskaffandet av indelningsverket år 1901. "En ande av ohörsamhet, råhet och osedlighet synes börja gripa omkring sig bland ungdomen". Mot denna bakgrund hoppades prästkonferensen att militärpastorerna skulle få möjlighet att bedriva sin verksamhet oberoende om regementsbefälet hade intresse därav eller ej.

Dessa framställningar resulterade i att sakkunniga tillkallades, vilka inte enbart underströk vikten av att en militärpräst skulle vara en god predikare och själasörjare utan även "att han med vakenhet och intresse sätter in sin personlighet uti det uppfostringsarbete, som avser att höja moralen och den allmänna bildningen inom hären samt planmässigt utnyttja möjligheterna att på ändamålsenligt sätt förverkliga den s k fälthögskoleidén". De framsynta förslag, som dessa sakkunniga framförde, bl a tanken på att en deltidstjänstgörande regementspastor skulle finnas vid varje förband, genomfördes emellertid ej.

Först 1918 blev kravet på heltidsanställda militärpastorer inom krigsmakten allmänt. Motioner ställdes till 1918 års riksdag hu-

vudsakligen i syfte att förbättra den andliga och sedliga vården för den värnpliktiga ungdomen. Reservationer förekom dock med innebörden att all stimulans av ungdomens bildning och uppfostran vore att betrakta som andlig vård. 1921 tillsattes en utredning som tog fasta på dess invändningar. I utredningens betänkande definierades den andliga vården som såväl religiös som kulturell vård. Militärpastorerna avsågs vara ledare för såväl den religiösa som den kulturella vården.

Men inte heller dessa förslag ledde till något positivt beslut. Först 1929 beslöt Kungl Maj:t att medel ur Kungafonden skulle ställas till förfogande för anställda av s k biträdande stiftsadjunkter med verksamhet vid truppförbanden. Dessa stiftsadjunkter tjänstgjorde under även 1931—35, då Kungl Maj:t beslöt att dra in tjänsterna.

Först 1939 års riksdag bestämde sig slutgiltigt för att inrätta en permanent militärpastorsorganisation vars centrala ledning anförtroddes centralrådet för religiös och kulturell verksamhet inom försvarsväsendet.

Det andra världskriget och beredskapsåren i Sverige påvisade behovet av ett socialt skyddssystem för de inkallade. Det blev en självklarhet att de ekonomiska och sociala problemen skulle göras så små som möjligt för den enskilde under en tid som innebar så många andra påfrestningar. Den sociala sidan av personalvården växte och blev den dominerande på bekostnad av själavården.

Krigsorganisationen tillfördes 1947 assistenter vid alla enheter med personalstyrka på över 40 man. Den centrala ledningen byggdes ut i hög grad.

De förändringar, som genomfördes under beredskapsåren utgjorde stommen till en personalvårdsorganisation, som efter kriget även kom att inrikta sig på fredsorganisationen.

Heltidsanställda garnisionsassistenter placerades i Boden, Karlsborg, Karlskrona, Linköping och Skövde och dessa kompletterades med deltidsanställda assistenter vid övriga förband.

Under de närmaste efterkrigsåren framkom att behovet av en utbyggd personalvårdsorganisation med en social inriktning var mycket stort och antalet assistenttjänster utökades successivt. 1951 gjordes ett försök att spränga de ramar som dittills begränsat personalvårdens verksamhet.

I ett betänkande rörande försvarets personaltjänst framhöll personalbehandlingsutredningen bl a att den i dåvarande tjänste-

reglemente för krigsmakten givna definitionen inte täckte begreppet personalvård i modern mening.

Den största förändring som utredningen föreslog var att personalvårdsverksamheten, som hitintills i huvudsak varit inriktad på de värnpliktiga, borde utsträckas till att avse all personal inom försvaret. Denna förändring skulle medföra ett väsentligt utökande av arbetsuppgifterna för den existerande personalkåren, varför utredningen föreslog en heltidsanställd konsulent per förband. Dessa konsulenter och assistenter skulle vara civila befattningshavare ingående i en särskild personalkår.

I fråga om kompetenskraven ansågs det lämpligt att krav borde ställas på examen från socialinstitut eller liknande utbildning. Dessa nya idéer genomfördes 1953 och de under dessa år skisserade riktlinjer har under de följande 20 åren i stort sett varit vägledande för personalvårdsverksamheten inom krigsmakten.

Verksamhetens tyngdpunkt har förändrats från själavård och soldathemsverksamhet för de värnpliktiga till personalkurativ verksamhet för all personal i samarbete med sjukhus, kassaavdelning m fl avdelningar på regementet. Personalvården har från att ha varit en till försvaret mycket löst knuten verksamhet blivit en väl integrerad del i försvaret som helhet.

De utökade arbetsområdena för personalvården kommer dock med stor sannolikhet kräva en ytterligare utbyggnad av personalstyrkan. Personalvården har långt ifrån nått sitt slutmål utan står inför uppgifter som hittills endast marginellt har behandlats.

C E Claesson

REGEMENTETS MINNESTALLRIK

I samverkan med Gustafsbergs porslinsfabrik togs ovanstående minnestallrik fram att erinra om Kungl. Hälsinge regementes 350-årsjubileum 1974.

JUBILEUMSÅRET 1974
EN TILLBAKABLICK

År 1974 firade regementet sitt 350-årsjubileum. Detta satte sin prägel på såväl regementet som bygden och kulminerade i samband med högtidlighållandet av Regementets Dag lördagen den 4 maj.

Redan våren 1973 hade en jubileumskommitté tillsatts för att dra upp riktlinjerna för olika slag av jubileumsaktiviteter. Ordförande i kommittén blev överstelöjtnanten Christer Palm och medlemmar majorerna Gert Nilsson, Erik Persson, Karl-Erik Björk och Knut Björkenstam, kapten Östen Andersson och fanjunkare Åke Wiklund. Kommittén skulle i början av juni komma med förslag på hur de 350 åren skulle celibreras. Efter föredragning för regementschefen fastställdes att man skulle göra PR för regementet genom att medverka i press, radio och TV, en vandringsutställning skulle sättas upp och cirkulera inom länet, "kyrkparader" skulle hållas. Vidare skulle minnessaker ges ut i form av en tallrik och ett vykort. Dekaler och förstadagsstämpel för brevförsändelser skulle också tas fram. Sammanhållande för de fortsatta förberedelserna och så småningom genomförandet blev stabschefen, överstelöjtnant Paul G Strömberg.

Jubileumsåret började med artiklar i länspressen om regementets deltagande i Armfelts karoliners marsch över fjällen vintern 1718—1719. Under året följde sedan ytterligare artiklar med anknytning till segernamnen på regementets fana. I Gefle Dagblad hade redaktör Erik Wickberg en serie med smärre notiser om regementets öden i gången tid. Den 4 maj hade tidningen en särskild jubileumssektion ägnad regementet.

I slutet av februari utkom "regementets skiva" — Gyllene Bocken. Den hade tillkommit i samråd mellan major Knut Björkenstam och regementets siste musikdirektör, Enar Mårtensson, ledare för Uddevalla musikavdelning av regionmusiken. Grammofonskivan fick en strykande åtgång och tog snabbt slut på förlaget.

Söndagen den 17 mars hade lokalradion ett femton minuters

Fanvakten uppställd på Rådhustorget före avmarsch genom staden. I. fanförare är löjtnant Berlin.

program om regementet. Stabschefen talade om regementet förr och nu med radions redaktör Olle Mannerborg. Samtalet var interfolierat med musik från skivan.

I april kom minnestallrikar och vykort, de senare med regementets vapen i färg och årtalen 1624 — 1924. De kom lagom ut för att börja säljas på den vandringsutställning, som söndagen den 28 april öppnades i Gävle.

Utställningen i Gävle var ordnad på skogsmuséet Silvanum. Dess motto var: Bygdens försvar är bygdens folk. Ansvariga för utställningen var överstelöjtnant Oscar Sundberg och major Gert Nilsson. Till invigningen hade inbjudits representanter för län och kommun, civila organisationer och frivilliga försvarsorganisationer samt för regementet. Under samlingen spelade Gävle hemvärns musikkår under ledning av en f d I 14-musiker, Hilmer Kadesten. Klockan 1300 talade regementschefen varpå skedde uppvisning i karolinerexercis av en befälsskola från Livkompaniet under ledning av löjtnant Laurén. Regissör för uppvisningen var överstelöjtnant Palm, som även varit med att tillsammans med ett par regementsofficersfruar förfärdiga de två kompanifanor av Karl XI:s modell, som truppen medförde. Utställningen demonstrerades sedan av major Gert Nilsson. Den belyste regementets utveckling under sekler som gått. Efter två veckor på Silvanum flyttade ut-

Arméchefen med maka i samtal med landshövding Hans Hagnell. Bakom arméchefen skymtar regementets förre chef, överste Hans Berggren.

ställningen till i tur och ordning Hudiksvall, Ljusdal, Bollnäs, Edsbyn och Söderhamn där den slutade den 12 juni. Överstarna Månsson och Gåsste alternerade att tala på de olika platserna i anslutning till öppnandet därstädes. Lokala musikkårer hade engagerats för att spela vid detta tillfälle.

Lördagen den 4 maj ingick med strålande sol men det blåste kall nordan in över den flaggprydda staden. Klockan åtta på morgonen blåstes paradmarsch på Rådhustorget varvid flaggorna gick i topp. Två timmar senare gav Falu musikavdelning en halvtimmes marschkonsert på Rådhustorget inför en stor och blåfrusen publik. Klockan 1045 avmarscherade musikavdelning, fanvakt och paradtrupp genom staden upp till regementet. Karolinertruppen med pipare och trumslagare i täten marscherade några hundratal meter efter.

Uppe vid regementet hade en hel del människor samlats på Lilla fältet för att övervara högtidligheterna. En hel del prominenser fanns på plats: landshövding Hans Hagnell, MB general Ove

Karolinerexercis på lilla fältet.

Ljung, flera förutvarande regementschefer — överstarna Hamnström, Berggren, Smedler samt general Nils Sköld. Hedersgäst och högtidstalare var arméchefen general Carl Eric Almgren. Klockan 1200 började evenemangen med karolinerexercis med överstelöjtnant Palm som speaker. Därefter följde stridsövning med trupp ur 7. skyttekompaniet. Här var det majoren Björn Sandström, som ledde sina gossar till seger i en stor knall- och rökuppvisning. Den långa torrperioden gjorde att det brann friskt i gräs och buskar, något som emellertid skapade en god realism åt uppvisningen. När de sista rökslöjorna skingrats av vinden blåstes uppställning och regementets inneliggande styrka ställde upp för att åhöra högtidstalet. Detta hölls av arméchefen från en av karoliner flankerad talarstol. Härefter var det avsikten att det skulle bli fallskärmshopp utfört av majoren Gert Fröderborg. Tyvärr blåste det så kraftigt, så detta moment fick utgå.

Sedan fanns det möjlighet för publiken att bese de olika utbildningskompaniernas förevisningar. Trosskompaniet visade en förbandsplats, en kokgrupp i verksamhet samt hur pionjärer bygger bro. Stabskompaniet hade upprättat en stabsplats och vid ett skyt-

tekompani visade man utbildning i pansarvärnstjänst och posts strid samt hur en tältförläggning ser ut. I Regementsparken var som vanligt ordnat med servering, tombola- och skyttestånd, filmförevisning och åkturer för barnen i jeepar. Dessutom förekom försäljning av minnestallrikar, vykort, grammofonskivor och "bockar". Vykorten kunde genom postverkets försorg förses med förstadagsstämpel i särskilt stånd.

Klockan 1615 började en särskild jubileumsmiddag i gymnastiksalen för speciellt inbjudna. Salen var festligt dukad och prydd med skira björkgrenar. Musikerna från Falun medverkade. I samband med middagen överlämnades gåvor till regementet för vilka regementschefen uttryckte sitt varma tack varpå regementets marsch spelades. Som svar på från regementet tidigare under dagen avsänt telegram till konungen ankom telegram från denne, som upplästes och åtföljdes av kungssången, som sällan torde ha sjungits så kraftigt.

Regementets dag avslutades klockan 2040 med karolinerexercis i strålkastarljus på kaserngården, varpå dagen definitivt slutades med stort tapto i facklors sken. En minnesrik, vacker men tyvärr blåsig och kall dag var till ända.

Söndagen den 5 maj ägde s k "kyrkparad" rum vid de åtta sockenkyrkor, som under indelningsverkets dagar var stamkyrkor för vart och ett av regementets kompanier. Dessa kyrkor var kyrkorna i Bollnäs, Ovansjö, Österfärnebo, Alfta, Arbrå, Järvsö, Delsbo och Forsa. Till var och en av dessa avreste i tidig morgonväkt en deputation om en regementsofficer och tio värnpliktiga, de senare i allt väsentligt frivilligt uttagna. Varje kontingent medförde respektive kompanifana. Till Bollnäs och Österfärnebo medföljde dessutom två befäl klädda i uniform m/ä medförande regementets gamla fanor m/Oscar II: 1. bataljonens fana i Bollnäs, 2. bataljonens fana i Österfärnebo. Dessa parader rönte stort gensvar i bygderna och allmänheten mötte flitigt upp. Före högmässan konserterade musikkår eller hembygdsspelemän på kyrkbacken. Tjugo minuter före klockringningens början marscherade truppen från regementet upp och fattade posto på lämplig plats utanför kyrkporten. Då kyrkomenigheten samlats inne i kyrkan marscherade truppen in. Fanförare med fanor ställde upp framme i koret. Efter postludiet höll deputationschefen ett kort anförande med anknytning till förhållandet kyrkan—bygden—kompaniet. Därefter överlämnades till kyrkan en minnesgåva bestående av rege-

Från kyrkparaden vid Österfärnebo kyrka. Truppen uppställd på kyrkplan under befäl av major K. Björkenstam. Löjtnant Jan Larsson för regementets gamla fana (2. bataljonens).

mentets medalj i brons, infattad i en träplatta, och försedd med minnestext på en silverplåt. Därpå följde kyrkkaffe under vilket regementets minnestallrik överlämnades till församlingen. Ännu en minnesrik dag var inskriven i regementets annaler.

För att ytterligare poängtera regementets jubileum kan noteras att regementschefen, överste Allan Månsson, höll tal till våren vid den sedvanliga samlingen i Regementsparken den sista april och att regementschefens ställföreträdare, överste Carl-Henrik Gåsste, talade på Strömvallen i Gävle den 6 juni.

Så gick jubileumsyran fort över. Regementets personal grep sig åter an vardagens mindre festomsusande arbete. Rekrytbataljonen gick efter en vecka till MB Ö slutövning i Mälardalen och hävdade sig mycket väl. Hälsingesoldaten visade att han inte vilar på sina 350-åriga lagrar utan arbetar strävsamt vidare för att om ofreden skulle drabba oss han väl så bra som sina föregångare skall kunna ta upp striden mot inkräktaren. Förr löd det svenska manéret: "Gå lugnt mot fienden, huka Er icke för skott och kulor, ty Gud bestämmer över Edra liv, skjut en salva och gå käckt fienden inpå livet." Nu är manéret förvisso ett annat. Men målet är alltjämt detsamma: Bygdens försvar är bygdens folk.

Knut Björkenstam

HOS KAMRATERNA I I14 STOCKHOLM

1. Höstträff 18/10 1973

I 14 S uti höstmörkret gästar
Hovstallets ägor med ståtliga hästar
vagnsalen proppad med åkdon med kläde
björnskinn minsann uti sessornas släde.
Vagnen med sju glas — pråL utan måtta!
Men glasen därkring är egentligen åtta.
Engström beskrev många hästdragna kungar.
Vagnmästarn talte om kuskar och ungar.
Marsken för foder — med efternamn Wall
ej utan stolthet han visa sitt stall.
Högbenta rasdjur och foder från loft
tillhopa med spillning gav underbar doft.
Drottning Lovisa — hemmet vid hamnen
oss tog emot med öppnaste famnen.
Lottor, marina, bjöd ärter och punschen.
Magarna mäktade inte ett uns se'n.
Göransson, Smedler och Sköld vi fick skåda.
Alla de tre uti chefsstol fått råda.
Deltagarlistan var verkligen lång
det märktes så väl i vår samfällda sång.
Reglementet till lydnad läste på vers
klubbförar Torsten korsan och tvärs
från timade träffar om hösten och vår
om ledningens upptåg i genomfört år.
Ärendelistan ock handlar om val.
Ingemar Mattsson slapp från sina kval
att såsom "emlig" få ingå i skaran.
L P tog jobbet — han trotsade faran.
Frihet från ansvar bör ledningen ha
granskarna tyckte med lågmält hurra.
Rimmad berättelse budskapet bar:
Guldmynten räknade — skivan finns kvar!
Jubileet i Gävle det planläggs som bäst.
Einar Berlin visste här allra mest.
Bröderna tyckte: "Nog ska vi va me!"
Åt Ledningen uppdrog att orderna ge.
Glädjen var stor uti vårt kotteri
när Hugo som vanligt bjöd fritt lotteri.

Lögner om knektar vi hört genom åren
repeterades sedan vid kaffetåren.
Tacket till lottorna — vänliga, glada
kom ej till uttryck med sedvanlig svada
utan i sånger, duett och en visa
innan vi troppade av från Lovisa.

2. Ledningens sammankomst 9/5 1974
och den snöpliga vårträffen

Klubbförarn kallat till sitt residens.
På Främjandet basar han vår eminens.
Porten till huset har mångfald av lås.
Med böckling och rostbiff vi smorde vårt krås.
Ledningen träffats att planlägga om
vårträffprogrammet för bröderna — som
antingen borde bli studiebesök
eller en båtfärd med biff och med lök.
Diskussen om båtar — hur fort de kan gå
rörde och frågan vad magen bör få
samt huru törstande strupar hålls klara.
Månne till Stäket vi då borde fara.
Ramar i budget man får inte spräcka.
Frågan fick utvalda uppdrag att knäcka.
Båtfärden blev dock för dyrbar för oss
och vårträff bestämdes till Sahlströms förstås.
Kallelser skyndsamt vi utsända måste.
Från Gävle intresse blev anmält från Gässte.
Men skaran av bröder blev liten till slut.
Att inställa träffen fick bli vårt beslut.

3. Slutord

Reglementet vi följt till punkt och till pricka.
Bröderna träffats — fått äta och dricka.
Vi pustar nu ut som alla förstår
och ägnar se'n kraften åt träffen i vår.

Ledningen gm Skrivaren

FRÅN I 14 S
TILL I 14 G

Mel: Riddare kring det runda bordet

Regementet har jubilerat.
De' va' fanor och pomp och ståt.
De' va' fan — ja ja ja
De' va' fan — nej nej nej
De' va' fanor — och pomp och ståt.
Att bli bjuden till jubileet
vilket livande glädjebud.
Vilket liv — ja ja ja etc
Mycket folk kom det — fastän vädret
vart för Gävle en riktig chock
Vart för Gäv (Djäv) — ja ja ja etc
Tappert lyssna vi på musiken
vilken blåste så gott det gick.
Vilken blåst — ja ja ja etc
Stor blev glädjen ibland oss alla
då vi ledningen träffa fick.
Då vi led — ja ja ja etc
Exercis från år 1700
visa stampersonalen opp.
Visa stamp — ja ja ja etc
Så kom eldstrid — det var en pangsak
där man satsat på decibell.
Där man sat — ja ja ja etc
Frusna bänka vi oss till middag
med ett hoppfullt och lustigt sinn.
Med ett hopp — ja ja ja etc
Här det högre armébefälet
mycke' talrikt församlat var.
Mycke' tal — ja ja ja etc
Stor är glädjen när man får träffa
överordnade en så'n gång.
Överord — ja ja ja etc
Vi fick njuta en härlig måltid
vilkens make man sällan såg.
Vilken smak — ja ja ja etc
Hela tiden det var en stämning
vilken dagligen ej man ser.
Vilken dag — ja ja ja etc

Se'n man njutit av mat och dryckjom
var man fullkomligt nöjd och glad.
Var man full — ja ja ja etc
Nu jag framför ett varmt och hjärtligt
tack — och lovar att sluta nu.
Tack å lov — ja ja ja etc

T. Wiklund

I 14 S GRANSKNINGSBERÄTTELSE 1973/74

Vi även i år i uppdrag har fått
revisionen av verksamhetsåret som gått.
Att ställa oss detta till efterrättelse
vi härmed vill avge en granskningsberättelse.
Vi särskilt studerat den inre kontrollen
och gjort en kontroll hur man för protokollen.
Protokollen vi ägnat en särdeles kollning
såsom varande Sällskapets största behållning.
Ett bokslut vi sett och en sparbanksbok.
Så vitt vi har funnit är inget på tok.
På intäktssidan vi bidrag har sett.
Och samtliga bidrag har Ledningen gett.
Så, saldot i övrigt vi funnit egalt
då Ledningen själv har det mesta betalt
såsom kallelseporton och böcklinginköpet
till Vårträff — som sedan tyvärr gick i stöpet.
Vår ekonomi synes tämligen god
men inbjuder knappast till övermod.
Som vanligt vår uppbördskontroll varit svår
då uppbördsmannen man svårligen når.
Från trovärdigt håll det uppgetts ändå
att antalet skivor dubblerats till två.
Vår Ledning den gör nog — såvitt vi förstår —
i stort sett ifrån sig så gott den förmår.
Vi hoppas den klarar sig ännu ett år
när ansvarsfrihet vi föreslår.

H. Johansson **B. Strindberg**

Du, som icke nåtts av det glada budskapet om I 14 S, Du som är eller har varit vpl, i reserven etc eller över huvud känner någon samhörighet med regementet: Vill Du bli kallad till våra sammankomster så sänd en rad till Skrivaren Ivar Hillström, Loftvägen 10, 142 00 Trångsund. Välkommen!

ETT SOLVARV

i kronans kläder

1974

JANUARI

SE UPP

Överste Gåsste (till höger) och överstelöjtnant Wiebe diskuterar säkerhetsproblem kring regementets skjutfält.

FARA

Regementets skjutfält i Gävle och i Marma utgör populära utflyktsområden för allmänheten, ehuru den icke alltid vet hur farligt det kan vara att beträda dessa. Alltför ofta träffar man på obehöriga under pågående skjutningar och trots avlysning. Skjutfältet i Gävle är fridlyst och det kan kosta 200 kronor att beträda marken innanför spärrarna.

SPARA

I samband med den omfattande energikrisen måste även krigsmakten spara energi, såväl olja, bensin som el. Allt en följd av den under hösten förra året uppkommande krisen, orsakad av arabländernas oljebojkott mot västvärlden. Särskild sparledare har utsetts, nämligen major Gert Nilsson. Temperaturen inomhus skall sänkas och antalet körmil minskas.

RIV NER

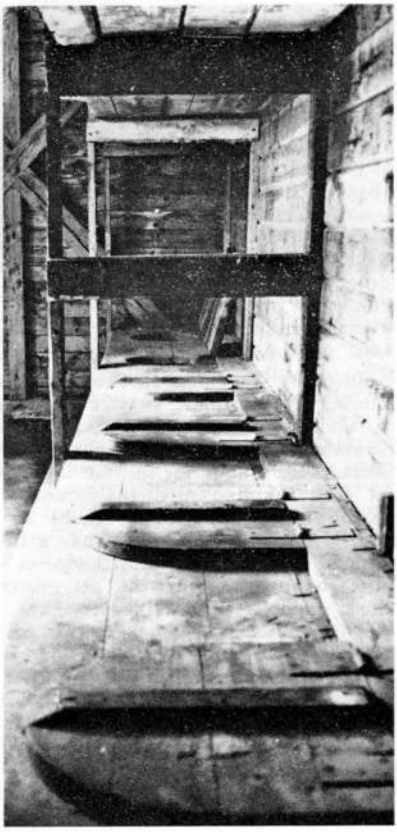
Grundutbildningsbataljonens tre skyttekompanier bedriver under tre veckor i januari övningar i Marma. Sammanlagt rör det sig om cirka 500 soldater, som under flertalet övningar står under befäl av Livkompaniets plutonsbefälsskoleelever. Man övar växelvis på olika stationer anfall med kompani, försvar av pvfront samt stridsskjutning med förstärkt pluton, den sistnämnda övningen uppdelad på tre olika moment. Dessa är plutons anfall, förplutons strid samt överfall. Övningarna följs hela tiden av den nye bataljonschefen, överstelöjtnant Welin, som växelvis med major Björkenstam även tjänstgör som övningsledare vid plutons anfall. Förplutons strid leds av kapten Kvist och överfallsövningen av kapten Swärdenholt. Övriga övningsmoment leds av respektive kompanichef. Den sista i månaden inspekterar arméinspektören i milo Ö, överste 1. gr Isaksson, Marmaövningarna och är i stort belåten med det han får se.

AVDELNING PORR

Sedan några år tillbaka pågår en översyn av regementets byggnadsbestånd. Detta har medfört att flera mindre förrådsbyggnader rivits och regementets område härvid erhållit en välbehövlig ansiktslyftning. Ett av de äldsta hus, som nu är ett minne blott, är det låga gula hus, som stod alldeles söder om gamla intendenturförrådet, söder C-kasern. Detta hus var från början avsett för soldaternas bekvämlighet så tillvida att det fungerade som UD, d v s utedass. I och med spolstolarnas intåg fick det gamla "lustighuset" fylla andra funktioner. Bl a var det under mitten av 50-talet regementets gaskammare, där soldaterna fick pröva tätheten på sina gasmasker, en upplevelse helt väsensskild från vad soldaterna i husets "barndom" fick vara med om därstädes!

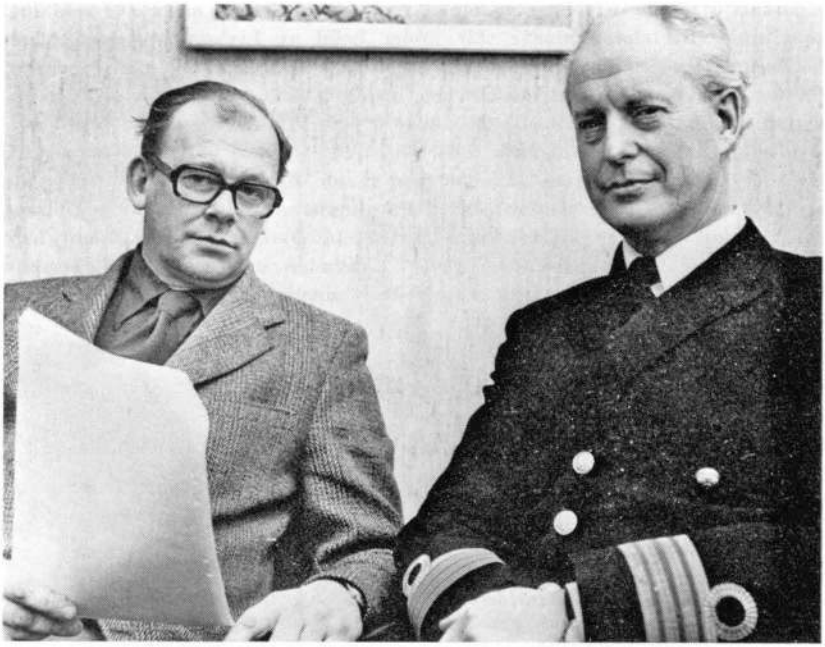
PR

Under jubiléumsåret kommer regementet att märkas bland annat i länspressen. Avsikten är att publicera artiklar om de segrar, regementet en gång i tiden var med om att vinna. Även andra speciella händelser i det förgångna kommer att tas up. I början av månaden publicerades sålunda en artikel av major Gert Nilsson om strapatserna under Armfelts tåg över fjällen vintern 1719.

FEBRUARI

GRISIGT

De kirurgiska övningarna med skottskador, som nu pågår på regementet, leds av doktor Erik Mosesson t h. Där medverkar också veterinär Karl Johan Rydell.

I slutet av månaden förekommer flera insändare i Gävlepressen med anledning av att man "skjuter grisar på regementet". Det hela är dock inte så underligt, som det kan förefalla, lugnade stabschefen, överstelöjtnant Strömberg, läsarna. Totalt sex grisar blir skjutna och behandlade för sina skottskador under en militär läkarutbildning, som genomförs vid regementet med inkallad medicinalpersnal. Grisarna tjänstgör som sårade för att ge möjlighet till övningar inom ett alldeles speciellt område — medicinsk kirurgi i krigstid. Innan de här grisarna blir "patienter" sövs de ner i djup narkos. Därefter ges skottskadorna av en erfaren skytt. Övningen innebär inte, som några har trott, att grisarna skjuts med kanoner! Militär medicinsk expertis är miloläkaren Erik Mosesson från Strängnäs. Denne anser att "operation gris" är av ovärderlig hjälp och att övningarna även har stor betydelse även civilt. Skottskador är nämligen inte så vanliga att kirurgerna har någon större praktisk erfarenhet av hur de skall tas om hand. Grisarna får inte väga mer än 20 à 25 kilo för att ha t ex samma fettlager som en människa. Hela tiden följs "patienten" av en specialutbildad läkare, som samtidigt undervisar det övande läkarlaget. När "patienten" är räddad, sövs den ner till döds och därefter bränns kroppen. Under de åtta år, som sådana här övningar utförts, har det så vitt doktor Mosesson känner till bara inträffat en gång att "patienten" dog av skottskadan.

KRIGISKT

I början av månaden rycker befäl in till vinterns stora och omfattande krigsförbandsövning. Det är huvuddelen av en brigad, som skall in för att bättra på sina kunskaper. Befälet olika kategorier rycker in med en veckas förskjutning, så att det kan ta emot huvuddelen, då denna rycker in den 25. Från början var tanken att samtliga skulle delta i av militärbefälhavaren i Bergslagens militärområde ledd slutövning i Hedemoratrakten. På grund av den rådande bränslekrisen har denna slutövning nedbantats. Enbart staber och stabskompanier skall deltaga medan övriga förband bedriver slutövningar "på hemmaplan". Detta innebär en hel del extra arbete för regementsledningen med att bl a lägga upp slutövning för de enheter ur brigaden, som således inte åker i väg till Dalom i början av mars.

RISKDAG

Ett femtontal värnpliktiga vid 7. kompaniet, förlagt till Marma, fick skyndsamt lämna sitt tält under natten mot tisdagen sedan tältet fattat eld. Tältet brann ned helt men inga personskador uppstod. Hur branden uppstått har ännu inte klarlagts, men förmodligen antändes tältet av en knista från tältkaminen. En del materiel förstördes. Polisutredning pågår.

BRIST

På grund av snöbrist — för vilket år i rad? — kan regementet inte, som tänkt var, arrangera MIDÖ skidskytte och DM i samma gren den 1 respektive 2 i månaden.

KLIPP UR GEFLE DAGBLAD: RESOR

P g a bristande intresse förklaras härmed ett 100-tal platser lediga på vår årliga resa till snörika vinterparadiset Åmot. Lekledare — härliga skidturer. Eldiga nätter. Även ett antal platser v 11. Svar till "Bössa—Mössa—Mask, 5. kompaniet I 14". (21/2)

RIKSDAG

De tre kandidaterna från regementet, som skall representera detsamma vid värnpliktsriksdagen i Örebro, utsågs på måndagen. De valda blev vpl Kent Nyman, 7., vpl Gunnar Hedberg, 8. och vpl Per Mårsell, 4. Värnpliktsriksdagen pågår i tre dagar, nämligen den 12 t o m den 14 mars.

TRIST

En insändare i Gefle Dagblad beklagar sig över att lvtornen i Skutskär inte hålls i ordning av militären. Kapten Sohl svarar att man omedelbart kommer att snygga upp och får för detta Gävletidningens eloge.

LP

Den så ivrigt emotsedda grammofonskivan med inspelning av musik med anknytning till regementet utkom i mitten av månaden och fick ett mycket gott mottagande. I samverkan mellan musikdirektör Enar Mårtensson, Uddevalla musikavdelning, och major Knut Björkenstam har såväl marscher som "civil" musik spelats in på "Gyllene Bocken".

PÅ REGEMENTSORDER

— Löjtnant Brolund, I 3, förordnas till löjtnant vid regementet fr o m 04-01.

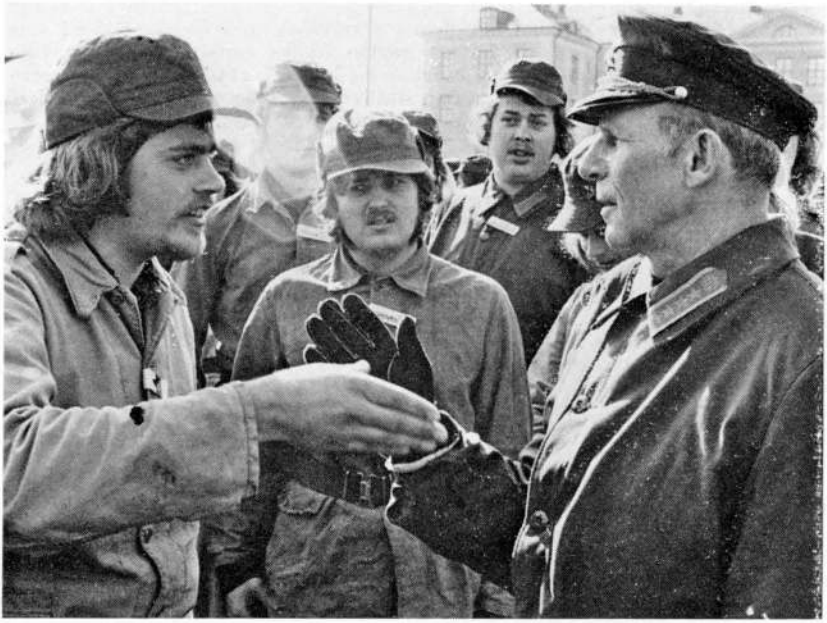
— Kapten Hammarstrand skall genomgå instruktionskurs i sprängning i Gyttorp 02-04 — 02-08.

— Fanjunkare Lindeborg, A 8, har utnämnts till fanjunkare vid regementet fr o m 02-01.

— Överste J G Wickbom, Bef Fo 67, har fr o m 04-01 utnämnts till chef för I 19.

MARS

DEMONSTRATION

Diskussionerna mellan värnpliktiga och befäl blev stundom mycket hetsiga. De förra hävdade sin rätt att vara på kaserngården under lunchrasten. Officerarna däremot, som regementschefen här på bilden, gav order om att de skulle gå till förläggningarna.

Fredagen den 29 mars stod med stora, svarta bokstäver på Gävletidningarnas förstasidor: "300 värnpliktiga deltog i demonstration på I 14. Uppviglingsåtal mot Gävlebo?". De värnpliktiga hade samlats för att ge eftertryck åt sitt krav på 1000 kronor i utryckningsbidrag. I början av veckan beslutade sig de värnpliktiga för att demonstrera. Men sedan de på torsdagen av regementschefen fått veta att de i så fall skulle bryta mot lagen och riskera polisanmälan så försökte flera värnpliktiga att avstyra demonstrationen. De lyckades emellertid bara till en del. För provokativt yttrande greps en av soldaterna av överste Gåsste och fördes med högra armen lyft och knuten näve till arresten. Han släpptes efter knappt en timme. Efteråt beskyllde många av de värnpliktiga officerarna för att ha utlöst bråket genom att försöka skingra de församlade. Hade officerarna hållit sig lugna, så hade ingenting inträffat enligt soldaterna.

INFORMATION

Personal från försvarsstabens personalvårdsbyrå genomförde en stor enkätundersökning bland regementets personal, såväl fast anställda som värnpliktiga. Man betraktar undersökningen som en långsiktig försöksverksamhet. Trots detta har man ganska stora förhoppningar på undersökningen. Tidigare har ett 20-tal förband tillfrågats. Det kommer att ta två till tre år att arbeta igenom alla landets förband. I april månad avser chefen för personalvårdsbyrån att granska resultatet från I 14. Därpå följer besök vid regementet. Ett av de värnpliktigas största problem är att göra rekryten långt från hemorten. Det kan också många gånger vara svårt att omställa sig till värnplikten efter skolan. — Det gäller att hela tiden följa upp problemen, anser major Gunnar Fredriksson, chef för personalvårdsavdelningen på regementet. Alltflera har t ex någon form av familjebildning vid tiden för värnplikten. Det innebär ofta ekonomiska stötestenar. Vuxenutbildningen blir allt vanligare. De, som studerar, vill självfallet inte sluta med detta bara för att de kommer till ett militärt förband. (25/3)

ELDFÄNGT

Ett militärtält brann upp i Kungsfors, Järbo, på fredagskvällen. Branden släcktes av soldaterna själva. Som tur var uppstod enbart materiella skador. Tältbranden drabbade 7. kompaniet, som tydligen är särskilt svårt drabbat i sådana här sammanhang. Även i februari månad brann ett av kompaniets tält upp, även här utan personskador. (1/3)

I ETERN

Söndagen den 17 hade lokalradion avdelat en kvart på morgonen åt att ge PR för regementet. Stabschefen, överstelöjtnant P G Strömberg, berättade lite om regementet från förr och nu. Valda stycken på regementets skiva spelades.

KAMP

De värnpliktiga vid regementet fortsätter kampen för att få 1000 kronor till muck. Det senaste draget i kampen är brev. Det är riksdagsman Sven Ekström i Iggesund, som ska få breven. De värnpliktiga hoppas, att han ska få hundratals brev. De har stencilerat upp ett brev, som så många värnpliktiga, som möjligt, ska skicka iväg. Brevet säger i korthet, att om Sven Ekström inte tänker driva kravet om 1000 kronor till muck, så ska han förklara sig offentligt. (27/3)

APRIL

DÅTID

Löjtnant U Laurén framför regementets fanfartrumpeter från 1941.

Att regementet under innevarande år firar sitt 350-årsjubileum kom med all tydlighet att märkas i slutet av månaden. Söndagen den 28 öppnades nämligen jubileumsutställningen i Silvanum. Under vintern och våren hade gamla marketenteriet varit förvandlad till snickarbod. Under ledning av pensionsavgångne överstelöjtnanten Oscar Sundberg och alltjämt aktive majoren Gert Nilsson "tillverkades" utställningen här med biträde av ett par soldater från 4. kompaniet. Regementsfotografen bidrog med massor av fotografier för att belysa gången och nuvarande tid. Från muséer av alla slag lånades ihop "hälsingiana". In i det sista putsades och fejades. Öppningsdagen spelade Gävle hemvärns musikkår under ledning av Hilmer Kadesten. Därefter höll regementschefen, överste Allan Månsson, ett kort anförande, varpå följde karolinerexercis av ett korpralskap modell 1710. Denna trupp stod under befäl av löjtnant Ulf Laurén och hade instruerats av vår expert på området, nämligen överstelöjtnant Christer Palm. Med dennes och några officersfruars hjälp hade också tillverkats två fanor av karolinsk modell och som verksamt bidrog till ögonfröjden. Härefter bjöds de närvarande att stiga in. Major Gert Nilsson presenterade kortfattat utställningen. Jubileumsfilmen från 1924 visades för dem som så ville. En i allt lyckad utställning, som sedan vandrade runt länet fram till början av juni, då den stoppades i "malpåse".

Överstelöjtnant Lennart Larsson blir 60 år den 3 i månaden. Han tjänstgör sedan flera år som mobiliseringsofficer på F 15 i Söderhamn.

— **Major E Persson** har fått transport till IntK med fortsatt placering vid materielenheten på regementet.

NUTID

Denna månad var en intensiv övningsmånad. Flera större övningar ägde rum med inneliggande grundutbildningsbataljon. I början av månaden ägde en stabs- och trossövning rum nere på Marma. Den leddes av bataljonschefen och var avsedd som en "förövning" till den kommande bataljonsövning 2. Främst övades stabs- och underhållsmoment med anknytning till anfall ur marschgruppering. Vädret var underbart! — Omedelbart efter påsk ägde bataljonsövningen rum mellan en onsdag—fredag. Även nu gynnades operationerna av vackert väder. Övningsledare var överstelöjtnant Gjerulf, ställföreträdande bataljonschef. Från spaningsflottiljen F 11 i Nyköping deltog under vissa pass spaningsflyg för att kontrollera att förbanden rätt skötte maskeringstjänsten bl a. Den starka torkan gjorde att knalleffekter av alla slag fick användas sparsamt och med omdöme. Många små brasor uppkom men släcktes snabbt av de övande, som fick sig en allt annat än välkommen uppvärmning! För att till slut få hem förbanden, övningen ägde rum i Marma, var övningsledningen som vanligt tvingad att utmåla en fientlig luftlandsättning, väster Gävle, ett läge, som generationer av krigare på Kungsbäck fått vara med om.

SPILL

I samband med övningar söder om Gävle körde en traktor med släp, lastat med drivmedel, i diket i Dalen nära Åsbo. Flera av dunkarna kastades av fordonet och började läcka. Man beräknar att omkring 175 liter drivmedel rann ut. Gävle brandkår ryckte ut och hjälpte till med saneringsarbetet.

FRIAD

Den värnpliktig, som greps i samband med demonstrationen förra månaden, blir inte åtalad enligt beslut av distriktsåklagaren. Enligt denne torde den värnpliktige möjligen ha gjort sig skyldig till förargelseväckande beteende, varför målet bör kunna handläggas som ett disciplinärende på regementet.

MAJ

JUBILEUM

Arméchefen, omgiven av karolinertrupp, högtidstalar på Lilla fältet.

Lördagen den 4 maj ägde Regementets Dag rum, en årligen återkommande händelse, som i år fick en extra högtidlig utformning med anledning av regementets 350-årsjubiléum. För första gången förlades firandet till en lördag. Solen sken men en kall och frisk nordan svepte in över Gävle och avskräckte förmodligen många från att våga sig upp till Kungsbäck. På förmiddagen gav musikavdelningen från Falun konsert på Rådhustorget varefter följde marsch genom staden av paradtrupp, bl a inkluderande karolinertruppen. Klockan tolv förevisade karolinerna sina färdigheter på Lilla fältet, arméchefen talade och 7. kompaniet visade upp sig i anfall mot Åkermans kulle. I Regementsparken var anordnat med förfriskningar, nöjesstånd och filmvisning. Musiken konserterade. Särskild jubiléumsmiddag gavs i en festligt smyckad gymnastiksal för särskilt inbjudna. Dagen slöt med karolinerexercis och stort tapto i strålkastarsken respektive fackelsken på kaserngården. En minnesrik dag var till ända.

KYRKPARAD

Söndagen den 5 ägde kyrkparader rum i de gamla indelta kompaniernas stamkyrkor. På Mohed ägde en särskild minnesstund rum i närvaro av arméchefen. Falumusiken medverkade. Dessa evenemang lockade stor och intresserad publik. De frivilliga försvarsorganisationerna ställde också de upp för att hedra regementet. Frivilliga musikkrafter spelade på kyrkbacken före högmässan. Efter denna överlämnade respektive deputationschef en minnesgåva att placeras i kyrkan, varpå följde kyrkkaffe.

JUBEL

Så var det ånyo dags för muck. Cirka 900 värnpliktiga muckar i dag efter att ha genomgått sin soldatutbildning. På torsdagen avtackades de av regementschefen. Han delade också ut utmärkelser till de soldater, som blivit utsedda till respektive kompanis bäste soldat. De fick som belöning regementets historia, diplom och regementets medalj. Dessutom — jubiléumsåret till ära — den speciella minnestallrik, som framtagits. Regementschefen framförde i sitt anförande till de snart utryckande soldaterna, att de som enskilda och som förband på det hela taget skött sig bra. Vissa undantag fanns förstås men de störde inte helhetsintrycket, som således blev gott. Musikavdelningen från Falun förnöjde med musik under samlingen samt under en paus i densamma efter prisutdelning för idrottsliga bragder. Ceremonien slöt med regementets marsch, som åhördes stående av alla. Och så såg alla fram emot kvällens underhållning, da'n före da'n, som skulle avhållas som traditionen bjuder. (31/5)

SKARPT

Vem sköt med kpist eller pistol mot dörren till befälsrummet? Det undrar polisens utredare, sedan ett kulhål hittats i en dörr i B-kasern. Kulan satt i motsatta väggen i rummet. Det är oklart när skottlossningen skett. Någon tror sig dock ha hört en knall tidigt på morgonen. Eftersom samma sorts ammunition kan användas till såväl kpist som pistol vet man inte säkert vilken typ av vapen, som nyttjats.

LÖPNING

Som vanligt utryckningsmånaden genomfördes plutonfälttävlan i vackert väder och hårt tempo. Här sattes verkligen soldaterna på prov och fick visa vad de kunde i bl a cykling, orientering, matlagning och skjutning. Striden om tätplatserna blev hård. Som segrande pluton i klass I kom 1. pluton på 8. kompaniet under överfurir Eliasson. I klass II segrade sjukvårdspluton på 12. kompaniet under fänrik Olander. (22/5)

SKJUTNING

La grande finale! Avskedssalut gavs 28 i månaden i och med att skyttets dag traditionsenligt genomfördes. Alla inneliggande soldater genomförde ett antal skjutmoment på eget vapen, kpist, AK eller pistol. Det var också den sista stora aktiviteten före utryckningen fredagen den 31. (28/5)

SÖKT

Omkring 100 soldater deltog i en skallgång mellan Hagaström och Sätra på tisdagen. Det var ett led i sökandet efter en sedan några dagar försvunnen 45-årig kvinna. Sökandet gav dock inget resultat. Tidigare hade flera polispatruller med hundar genomsökt terrängen med utgångspunkt från Skuggan. Men inte heller dessa lyckades få upp spår.

HETT

Den oerhört torra våren medförde att det blev torrt som fnöske i skog och mark. Regementet tvingades på grund härav att hålla viss brandberedskap. Vid några tillfällen fick denna också rycka ut och biträda vid släckning.

50 ÅR

Den 4 maj fyller fanjunkaren vid regementet E G Karlsson 50 år. Han är född i Norrby i Västmanlands län. Anställdes vid K 4 1943. Genomgick hovslagarkurs vid Veterinärhögskolan 1948. Kom till I 14 1965. Var intill 1968 stallchef och har därefter varit placerad vid idrottsavdelningen.

JUNI

GRUNDUTBILDNING

Den 4 juni är det inryckning igen. Det är PBS-are, som börjar sin 12 månaders långa utbildning på Livkompaniet, som står under befäl av major Jan Callenmark. Det rör sig om cirka 125 ynglingar, som nu börjar ett liv i en "hård och kärv miljö"

ANMÄLAN

Regementet har JO-anmälts av en soldat, som anser att han blivit förflyttad p g a politiska skäl till annan tjänst. Efter tre månader förflyttades han från tjänsten som regementsfotograf. Enligt anmälan angavs inga skäl för detta. Däremot uppges vissa namngivna officerare ha gjort uttalanden, som tyder på att förflyttningen skett av politiska skäl, något som presschefen, major K-E Björk, förnekar. Skälet är av praktisk natur. Fotografen biträder sommartid vid utbildning i ABC-tjänst. Då den aktuelle soldaten är allergisk mot kemikalier och damm har man därför varit tvungen att byta ut honom.

PÅ REGEMENTSORDER

— Mj T Uhlin får förlängt förordnande vid Fo 66 intill 1975-04-01.
— Till kurs i militär idrott-skytte beordras lt Ögren och fj Jonsson 1974-06-10 — 06-14.
— Uppsamling av herrelösa cyklar äger rum 74-06-15 — 06-16. Återfås vid vakten.
— Öfu B K B Andersson, KA, öfu vid I 14 fr o m 74-08-29.
— Öfu K A E Olofsson, P 18, öfu vid I 14 fr o m 1974-10-01.
Översten Carl Björeman 50 år den 8/6. Han är sedan 1/4 i år fobef i Östersund efter att under ett par år ha varit bataljonschef vid regementet.

REPUTBILDNING

Repgubbar — tre dagar efter muck! De hann precis lämna in sina prylar, så var det dags igen . . .

Detta är repgubbar. Det borde inte vara något märkligt med dem. Men det är det. För fyra dagar sedan muckade de från Livkompaniets plutonsbefälsskola. På ett par dagar förvandlades ett antal vanliga värnpliktiga till en samling repgubbar. Tre av dem är bara nitton år gamla — troligtvis landets yngsta repgubbar. Det är med blandade känslor de åter iklätt sig kronans kläder. En del tycker förvisso det skulle vara bättre att få ha stannat hemma och börjat arbeta igen för att tjäna pengar. Ett par är riktigt ilskna och anser det vara rena rama straffkommenderingen att behöva delta i denna repövning, som är en så kallad särskild övning för befäl under två veckor. Att så här nu blivit fallet beror på viss befälsbrist på repförbanden, säger överstelöjtnant Bengt Nilsson. Och så överraskande för dem kom inte heller beskedet om denna övning. De fick nämligen ett muntligt besked redan i januari månad av utbildningschefen överste Gåsste om att de skulle krigsplaceras vid just de förband, som i juni skulle genomföra en befälsövning. (4/6)

JUBILAR

Den 23 i månaden blir fanjunkaren O Försäter 50 år. Han är född i Öster-Löfsta i Uppsala län och kom till I 14 1941 och genomgick obligatoriska skolor. Han blev fanjunkare 1/7 år 1972. Han har genomgått instruktörskurser i allmän motortjänst och för bandtraktor. Han är av arméchefen förordnad körlärare.

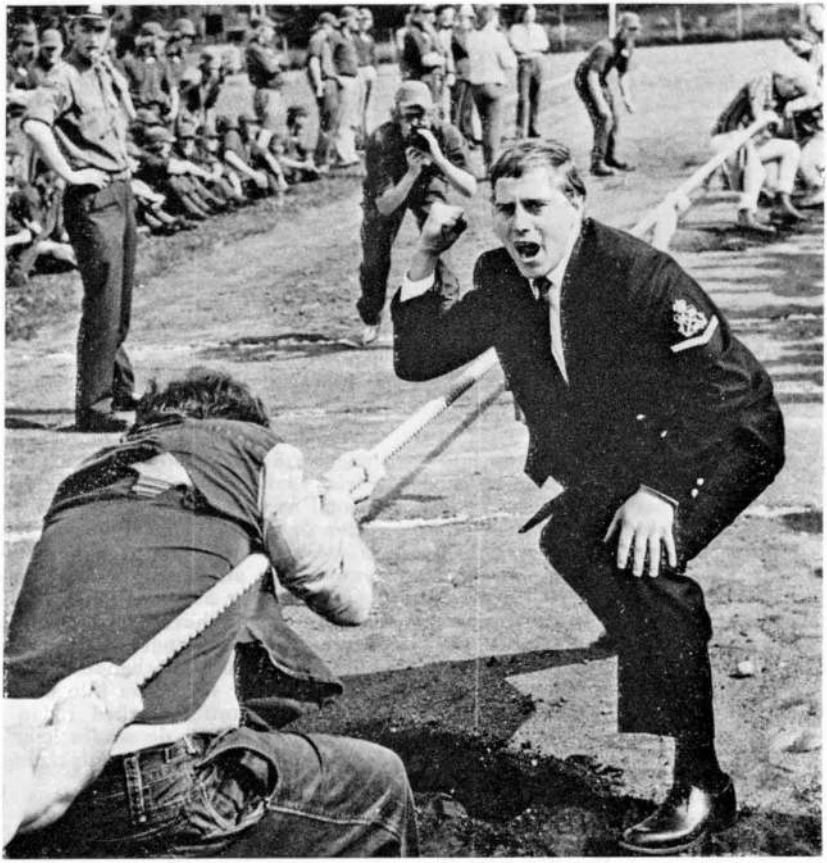
50 ÅR

50 år fyller på fredag (7.) major E Persson. Han är född i Arbrå och kom till I 14 år 1943. Blev officer 1952, tjänstgjorde vid FJS 1958—62 och är sedan 1971, efter avslutad utbildning vid dåvarande IntS, ställföreträdande chef för matrielenheten. Han tillhör ett flertal skytte- och idrottsföreningar.

JULI

DRAGKAMP

Nevil Bacon, det engelska dragkampslagets påhejare, förmådde inte med sin lungkapacitet överträffa livkompaniets muskelstyrka.

Engelskt flottbesök i mitten av månaden sätter sin prägel på staden och regementet. Det är HMS Achilles, som under några dagar gästar oss. Och som traditionen bjuder så skall idrottsutbyte mellan sailors och hälsingar verkställas. Den berömda engelska flottan har emellertid inte styrka nog att hävda sig mot svenska infanterister. Under flottbesökets tredje dag går britter i land för att med väl samtränade lag i fotboll och dragkamp kämpa mot soldater från Livkompaniet. Men inte i någon av grenarna har gästerna något att hämta. Fotbollen slutar med 3—2 till de våra, dragkampen 2—1 i svensk favör. Engelsmännen tar dock inte nederlaget hårdare än att de på eftermiddagen är värdar på fartyget vid ett barnkalas för handikappade barn. (13/7)

FREDSKAMP

Två fredskämpar, var och en på sitt sätt. Den lille pojken — idealisten — med Fight for peace på bröstet och militären med Fight for peace i blicken. Till det yttre är de så olika och verkar inställda på helt olika slags fredskamp. Men målet för dem båda är kanske detsamma: att vi här i landet måtte få leva i fred och ha förmåga att stå utanför eventuella konflikter.

HÖGVAKT

Sedan några år tillbaka brukar regementet ha en högvaktsperiod i juli månad. Så även i år, då Livkompaniet under en vecka hade att bestrida vakt vid Kungl Slottet i huvudstaden. Som vanligt lade man ner mycken möda på att få vakterna att bli bra. De "varudeklarerades" för 40 timmars utbildning. Det konstaterades efteråt att Livkompanisterna skött sig med den äran. Men lite malört blandades i glädjebägaren: en soldat råkade efter avlösningen och vid uppställning på högvaktsterrassen avlossa ett skott. Förvisso icke det första som på Slottet lossats av våda!

Och så här kunde en annons i en av huvudstadstidningarna se ut: "Vid fredagens vaktavlösning på Slottet utför Regionmusikkåren i Västerås figurativ marschmusik under ledning av regementstrumslagare Birger Askebark. Högvakten ur Hälsinge regemente utgår från Sergelarkaden kl 11.50."

JUBILAR

50 år fyller den 26 i månaden kaptenen vid regementet B G Olsson. Han har under senare år varit instruktör i sjukvårdstjänst och ingått i den centrala instruktörsgruppen. Dessförinnan tjänstgjorde han ett antal år som instruktör vid dåvarande Gävle försvarsområdesstab. Han avgår med pension den 1 oktober i höst.

PÅ REGEMENTSORDER

— RO/Kn H G Nyström kvarstår i regementets reserv t o m 1983.
— Förlängt förordnande som Fst milass får övlt Söderpalm-Berndes S E M E och Lybeck B F vid Lnst T resp Lnst X fr o m 74-10-01.
— Dokumentation av förberedelserna för och genomförandet av 350-årsjubiléet har upprättats och förvaras i pärm, som omhänderhas av C stabsavd.

AUGUSTI

FJÄLLNÖJE

GS 2, Livkomp, vandrar i fjällen i början av månaden. Här ses regementschefen, överste A. Månsson, tala till eleverna.

PÅ REGEMENTSORDER

— R/Kn Röjerdal till truppsambandskurs vid StabSbS 1974-10-15 — 1975-04-04.
— Överste Gåsstes vandringspris äger rum 1974-08-16.
— P/Fj Larsson Y till amröjkurs vid IntS 1974-08-13 — 08-23.
— V/Fu Backman utnämns fr o m 1974-08-09 till GC/Fu vid regementet.
— Öfu Lindström antages som kompoffasp.
— Till K/Kn utnämns fr o m 1974-09-01 K/Lt Nilsson U, Laurén, Näslund. Till K/Lt från samma dag K/Fk Jägare och Olsson.
— P/Serg Sundell, Åkerlund och Kvist utnämns fr o m 1974-08-22 till K/Fk.

SKJUTBANENYTT

Civilförsvarets övningsfält i Sunnanås söder om Gävle får en egen skjutbana i höst. Därmed är det slut på de tidsödande och dyrbara transporterna mellan Sunnanås och regementet för att skjuta det fåtal skott per år, som är aktuella. Det är civilförsvarets bevakningspersonal, som är beväpnad med kpist och således behöver skjutträning.
Även regementet skall bygga en ny skjutbana. Det är den nuvarande korthållsbanan, som måste flyttas, då den ligger där nya E 4 kommer att gå fram om ett par år. I samband härmed kommer banan att bli av modernare snitt. Den ska börja byggas tidigast nästa år. Några kostnadsberäkningar finns ännu inte.

MISSNÖJE

Representanter för de värnpliktiga är missnöjda med den proposition om bättre värnpliktsförmåner, som försvarsdepartementet nu förbereder. Det är en skenmanöver för att vända bort uppmärksamheten från kravet på 1000 kronor i utryckningsbidrag, anser den arbetsgrupp, som valdes på värnpliktsriksdagen i våras, och som nu arbetar med att bevaka de värnpliktigas ekonomiska och sociala intressen. Kravet på "tusen spänn till muck" anser man står fast. En enhällig värnpliktsriksdag slog fast att det är det mest angelägna kravet. Alla värnpliktiga står vid utryckningen inför stora utgifter: flyttning, mat och kläder till första lönen kommer o s v. Dessutom trycker man på att helt fria resor för värnpliktiga på allmänna kommunikationsmedel skall genomföras. Det skulle då lösa problemen med fusken med viseringskorten.

JUBILAR 1

80 år fyller i dag överstelöjtnanten Eric Hammarström, Uppsala. Han är född i Hackås i Jämtland och började sin officersbana vid I 5 i Östersund. Han blev major vid regementet 1940, överstelöjtnant vid försvarsstaben 1942 och vid regementet 1944 som inskrivningschef fram till pensionen 1949. (21/8)

BISTÅND 1

I slutet av månaden var det ånyo aktuellt med att trimma ihop nya högvakter. 5. och 9. kompanierna stod nu på tur att få hedersuppdraget att "vakta kungens slott". Bland de många momenten, som måste gås igenom och fås att fungera, är marschen en av de besvärligaste. Detta beroende på svårigheten att få levande musik. För att något bättra på detta fick regementet hjälp av Militärmusiksamfundets lokalombud i Gävle, Knut Björkenstam, som välvilligt ställde sina resurser till förfogande för att spela in ett band med lämpliga marschtakter.

RESFUSK

Försvarets civilförvaltning överväger att dra in de värnpliktigas viseringskort, som berättigar till ett antal fria resor under värnpliktstiden. Orsaken är att man konstaterar att de värnpliktiga i allt större utsträckning fuskar vid användningen av korten. Allt enligt tidningen Värnplikts-Nytt.

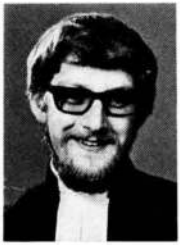
JUBILAR 2

80 år fyller i dag översten John Sundstedt, Gävle. Han antogs 1914 till officersvolontär vid regementet och avlade officersexamen två år senare. Därefter tjänstgjorde han vid regementet i olika befattningar och som befäl och lärare vid bl a Krigsskolan. Han var 1942—1944 inskrivningschef vid Io 14. Under åren 1945—1954 var han försvarsområdesbefälhavare för Härnösands-Sundsvalls försvarsområde. (21/8)

BISTÅND 2

Hälsinge regemente och Gävleborgs försvarsområde har beviljats 200.000 kronor för att utföra hyggesrensning, risbränning, plantering mm inom regementets område för 700.000 kronor. Arbetslösa med nedsatt arbetsförmåga skall sysselsättas i första hand. De nya arbetstillfällena förmedlas genom AMS. (13/8)

FLYTTAR

Regementspastorn, komministern i Staffans församling i Gävle, Bo Strömberg har av regeringen utnämnts till kyrkoherde i Boda församlings pastorat av Västerås stift från 1 oktober i år. Strömberg slutar därmed sin tjänst som regementspastor.

SEPTEMBER

POLITIK

— Vi är missnöjda i kväll... Det sade SSU-distriktets representant, när SSU, som första ungdomsförbund ordnade ett politiskt möte för de värnpliktiga på regementet. Dessutom på statens bekostnad. Anledningen till missnöjet var att man inte fick hålla mötet innanför kaserngrindarna, något som man önskat. Det kom inte så många soldater, som man hoppats på. Enbart tio ville veta vad SSU anser om försvaret. Detta ansåg man bero på att mötet hölls utanför regementet på Silvanum. Allt dock i sin ordning mot bakgrund av utfärdade bestämmelser om hur politisk verksamhet skall skötas på de militära förbanden. De tappra tio enade sig dock om en resolution, där man krävde att försvarsministern omgående ser till att den ursprungliga idén om fri mötesverksamhet på förbanden verkligen gäller och inte genom nu gällande bestämmelser så fullständigt har urvattnats och i praktiken omöjliggjorts. — Då detta möte var det första i sitt slag i landet uppmärksammades det av såväl press, radio som TV. (16/9)

NOTISERNA

— Överstelöjtnant U Gjerulf utnämns fr o m 1974-10-01 till regoff i Fo 14 vid I 14. Från samma dag förordnas major K-E Björk till regoff i Fo 14, vikariat.

— Major B Österdahl får från 1974-10-01 regofförordnande vid försvarsstaben.

— Övlt Sundberg O anställes som konsulent för arkivets ordnande 1974-11-11—1975-04-30.

— Till militärpastor fr o m 1974-11-01 har förordnats kyrkoadjunkt Boman S.

— Avgång ur res p g a uppnådd åldersgräns: FA/Mj Floore, RO/Kn Müntzing, Andénius, Thyrestam, Ekblom, Weissman, Wikander, RO/Lt Claus, RO/Fj Melin, RO/Serg Simfors.

HEDERVÄRT

(Insändare i Gefle Dagblad). Just nu svarar I 14 för högvakten på slottet i Stockholm och det gör man med den äran. Det kunde vi konstatera, föräldrar och anhöriga till pojkarna, när vi i lördags blev inbjudna att närvara vid vaktavlösningen. Inte så lite stolta såg vi truppen komma tågande över Norrbro — — — Regionmusiken i Stockholm spelade klämmigt — — — Det enda vemodiga var att inte vår egen Hälsinge regementes musikkår finns kvar. Men regementets egen marsch klingade i alla fall skönt mellan slottsväggarna. Efteråt fick vi titta på pojkarnas förläggning, dricka kaffe med dem, som inte stod post, och få trevligt framförd information av major Callenmark. Säkert blev det här besöket i huvudstaden ett minne för livet för alla som var med. Heders I 14 — ett regemente, som vi kan vara stolta över!

Tacksamma föräldrar (16/9)

SOLDATKYRKAN

Söndag 15 sept. kl. 11.00 Gudstjänst. Reg.pastor Strömberg avskedspredikar. Sång. Kyrkkaffe. Välkomna!

HALLAND TILL GÄSTRIKLAND

Jagaren Halland besöker Gävle under ett veckoslut. Fartyget förtöjer ute vid Fredriksskans. Under besöket i Gävle kommer bl a en fotbollsmatch att spelas mellan ett lag från jagaren och ett från regementet.

60 ÅR

Förre kaptenen vid regementet, majoren i reserven, Börje Jansson blir den 20 60 år. Under sina sista år i aktiv tjänst var han moboff på Fo 21. Sedan pensioneringen har han varit anställd vid Byggnadsfirman Anders Diös AB lokalkontor i Gävle.

KLANDERVÄRT

Ur led var tiden på lördagen när högvakten ur Hälsinge regemente skulle avlösa. När det var dags för avmarsch tio minuter i tolv fanns på Sergelarkaden bara regionmusiken från Uppsala. Högvakten satt i godan ro på sin förläggning ute i Frösunda och putsade skorna. Medan regionmusiken spelade marsch på marsch larmades högvakten och efter att under poliseskort med siréner och blinkljus och struntande i alla trafikregler med "gasen i botten" ha tagit sig till Sergelarkaden kunde så vaktparaden utgå, cirka tjugo minuter försenad. Anledningen till förseningen var ett korrekturfel i en kompaniorder. Där stod det tio i ett i stället för tio i tolv, något som torde bero på den mänskliga faktorn. Någon risk för att Slottet skulle lämnas obevakat fanns inte. Den avgående styrkan stod pliktskyldigast kvar på sin post meddelades det. (22/9)

PÅ REGEMENTSORDER

— Värnpliktiga i pv- och grkpjtj skall senast fyra veckor efter inryckning genomgå särskild hörselundersökning.

— RO/Kn Stenmarck kvarstår i regementets reserv t o m 1980.

— P/Serg Lööf, Andersson och Thollén beordras till kompoffkurs AKS 1974/75.

— Avsked på egen begäran har beviljats GC/Öfu Helling och Wiktorsson.

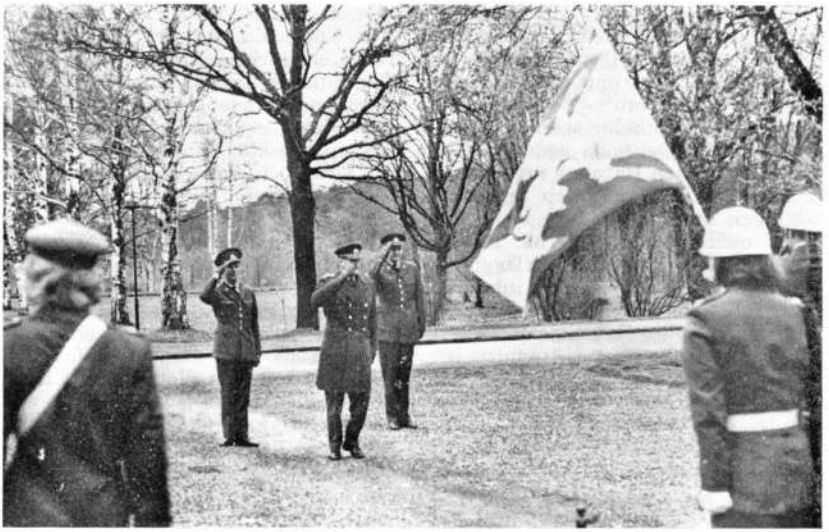
JUBILAR

60 år fyller den 25 majoren vid regementet Gert Nilsson. Han är född i Luleå. Hela sin officerstid har han varit knuten till regementet. Under 50-talet var han ett flertal år chef för skolkompaniet, dv 5. komp. F n är jubilaren chef för fältarbetsavdelningen på sektion 1.

OKTOBER

INSPEKTION

ÖB, general Stig Synnergren, tar emot fanvakten.

I slutet av månaden gästades regementet av två generaler, nämligen militärbefälhavaren Nils Sköld och överbefälhavaren Stig Synnergren. Onsdagen den 23 ägnade general Sköld åt att få en orientering om aktuella förhållanden på det regemente, där han för sex år sedan var regementschef. Han kunde konstatera att en hel del förbättringar gjorts men att det alltjämt finns en del problem. Det finns ingen läkare exempelvis, ett förhållande som dels kan förklaras med allmän läkarbrist, dels med att nästan ingen läkare vill arbeta inom det militära. Sköld fick också tillfälle att föra fram sin syn på försvarets utformning. — Vi måste få ett försvar som speglar det övriga samhället. Decentralisering och medinflytande ska kunna finnas även i det militära. I strid får vi lita till små gruppers självständighet. Därför måste vi uppmuntra samma egenskaper redan i fredstid. Men för att det skall upplevas meningsfullt av den enskilde måste han på något sätt vara med redan vid besluten. Men hur nå dit, det vet jag inte, slutade general Sköld. — Den 31 var det general Synnergrens tur att gästa regementet och på sedvanligt sätt ta emot fanvakten utanför kanslihuset mot parken, allt medan trumslagare från regionmusiken slog appell. Även ÖB ägnade sig mest åt lokala problem. Han framhöll att regementet i mångt ligger före andra förband, när det gäller utbildningsbetingelser, men att stora eftersläpningar finns på grund av att investeringar hölls igen för några år sedan, då det var oklart om regementet skulle dras in eller ej, bland annat beroende på E 4 nya sträckning. Vad gäller politiska möten på förbanden anser ÖB att dessa helst bör hållas så att även civila kan vara med. I många fall har sagts att de värnpliktiga inte bör isoleras inne på förbandet.

ERINRAN

Regementschefen inspekterar de nyinryckta (14/10) soldaterna i samband med Krigsmans Erinran den 25/10.

I går hade alla Gävlebor tillfälle att se sina skattepengar flyga i luften. Regementet hade sin årliga förevisningsskjutning för värnpliktiga och hade för första gången genom särskild annonsering i ortspressen inbjudit allmänheten att vara med. Cirka 30 personer kom också. De fick se och höra 50000 kronor gå upp i rök. Så mycket kostade denna uppvisning av skyttebataljonens olika vapen. Avsikten är att ge de nyinryckta soldaterna en uppfattning av eldkraften och prestanda hos de vapen, som de skall lära sig betjäna. Övningsledare var, som vanligt under senare år, överstelöjtnant Gjerulf, som verkligen kunde lägga kraft bakom orden. Efter skjutmomenten gick soldaterna runt på sju olika stationer för att studera vissa aktiviteter, såsom förbandsplats, stabsplats, kokplats, skytteplutonens stridstross, förläggning och samlingsplats för skadade. Allt torde ha gett soldaterna en god orientering om och en bakgrund till hans vidare strapatser fram till utryckning sista maj nästa år. (23/10)

KUNGÖRELSER

Den årliga förevisningsskjutningen för nyinryckta värnpliktiga äger rum på I 14 skjutbanor och övningsfält onsdagen den 23 oktober kl 1330. Förevisningsskjutningen omfattar skarpskjutning med pansarvärnsvapen, granatkastare, sprängning av skarpa minor mm. Allmänheten inbjudes att åse förevisningsskjutningen. Väg till åskådarplats: I 14 kasern—Skjutbanevägen till Åkermans kulle varifrån vägvisning är ordnad.
Chefen I 14/Fo 49

BÄST

I tävlingen om Svenska Livräddningssällskapets vandringspris i simutbildning 1969—1974 segrade Kungl Hälsinge regemente i klass A (över 100 deltagare militära och civila förbund o d)

75 ÅR

Soldathemmets dag firas i Gävle i helgen med anledning av att svenska soldathemsförbundet fyller 75 år. Till de medverkande hör kontraktsprost Olof Andrén och överstelöjtnant Gunnar Fredriksson.

NOVEMBER

UTBLICK

Demonstrationståget drar genom Gävles gator.

— Efter månader av låg dagpenning behöver alla värnpliktiga 1000 kronor. Det sade Kjell Gustavsson, 8. komp, i den resolution som antogs vid den första demonstration av värnpliktiga, som genomförts i Gävle. — Inga men — tusen spänn! Så ekade det av taktfasta rop, då cirka 200 soldater tågade från Silvanum till Stortorget på onsdagskvällen. De var utrustade med megafoner, ordningsvakter och banderoller. Anledningen till den frivilliga kvällstjänsten var det återupprepade kravet på ett rejält utryckningsbidrag: Inga trix, tusen pix! Genom att demonstrera ville de värnpliktiga också visa att de är eniga i sitt krav på ekonomisk gottgörelse vid muck. De ville också nå ut till allmänheten med information om sin situation. Resolutionen antogs efter Gustavssons anförande med ett rungande Jaaa! Samma kväll demonstrerades på andra platser i landet. (20/11)

INBLICK

Det var utskottsdag för riksdagens försvarsutskott på tisdagen. Den tillbringade de 15 ledamöterna på sina respektive kontaktförband. För riksdagsman Gunnar Björk (c) blev det besök på I 14, där han för övrigt är krigsplacerad som värnpliktig furir. Meningen med besöket är att utskottets ledamöter skall komma i kontakt med både anställda och värnpliktiga på regementena. Björk inledde sitt besök med att träffa den fast anställda personalen i exercishuset. I ett anförande framhöll han bl a den osäkerhet som råder om det framtida försvaret. En av de frågor, som riksdagen måste ta ställning till, är om grundutbildningen förkortas. Personligen vill Björk icke ta ett sådant beslut. En omprövning av de värnpliktigas sociala förhållanden blir aktuell i samband med fastställande av statsverkspropositionen. Björk noterade att den offentliga sektorn utgiftsmässigt tillåts öka men att det inte gäller försvaret. Kostnaderna för personalen skulle enbart dessa vara uppe i drygt nio miljarder 1980, d v s mer än hela försvarsbudgeten i dag! Detta går inte ihop. Den nyligen tillsatta försvarsutredningen skall komma med förslag 1976 och som tas av riksdagen året därpå. Detta kommer att bli det mest avgörande försvarsbeslutet sedan 1942. Det finns för övrigt ett tiotal olika utredningar inom försvarssektorn i dag. Den senast tillsatta är också den största. (19/11)

AVHOPP

En värnpliktig ville inte vara med om en bataljonsövning. Han ställde sig på E 4 för att lifta till Gävle. Den bilist, som stannade, var soldatens kompanichef. Det blev transport tillbaka till kompaniet i stället för skjuts in till Gävle. Vid ett tidigare tillfälle avvek ynglingen, när han inte vågade delta i en skarpskjutning. Han återkom ett dygn senare. Dessa "avhopp" ledde till åtal och han dömdes till 60 dagsböter.

PR REGEMENTSORDER

— PA/Kn Dahlgren H R kvarstår i reg res t o m 1978-12-03.
— R/Kn Swärdenholt deltar i personalsamverkanskurs på Gällöfsta vecka 450.
— Till plutoffkurs på I 4 1975-01-08—04-11 beordrades GC/Öfu Lindberg, Öberg, Wärn, Backman, Lönn, Kämpe, Johansson, Andersson, Åhs och Olander.
— Mj Jansson H L E utn regoff Fort fr o m 1974-11-01.

DECEMBER

JULSTÖK

Det är inte bara övningsbataljonen, som har hektiska dagar före jul. Även på förrådssidan finns mycket att stå i. Här diskuteras tydligen något utlämningsproblem.

Ett intensivt övningsskede kännetecknade december månad vad gäller grundutbildningsbataljonens verksamhet. Den 6 omorganiserades bataljonen till övningsbataljon. I samband härmed skedde smärre omflyttningar mellan kompanierna. I vecka 50 genomförde samtliga kompanier egna övningar avseende marsch och förläggning under två dagar. Dessa övningar upprepades sedan i vecka 51 men med bl a längre förflyttningsvägar. Tyvärr var vädrets makter icke så gunstiga. Blötsnö, slask och stundtals glashala vägar gjorde inte förflyttningarna lättare men truppen gjorde dock nyttiga erfarenheter. Tråkigt nog drabbades regementet samtidigt av en förkylningsbacill, vilket fick till följd att på en del håll upp emot halva kompanier var sjukskrivna. Så inför den stundande julen är det ungefär halva bataljonen, som inte har erforderliga kunskaper i marsch och förläggning.

LUCIA

Luciamorgonen fredagen den 13 uppträdde traditionsenligt Lucia med tärnor i matsalen. För att ge alla möjlighet se ljusspriderskan dubblerades "föreställningen".

JULKAFFE

För den anställda personalen ordnas julkaffe i matsalen torsdagen den 19. Platserna skall vara intagna kl 0930.

JULFRID

JULGRANAR

Mot erläggande av en avgift på fem kronor må vid regementet anställd personal hugga julgran på regementets mark. Skjutfälten kan beträdas den 20—24 december då inga skjutningar får äga rum.

KUPP

I arla morgonstund torsdagen den 5 larmades regementet. MB prövade regementets beredskap. Efter hand som förbanden utgångsgrupperats avbröts övningen. MB förklarade sig nöjd med det sätt på vilket regementet agerat.

TACK OCH FARVÄL

Under året har följande civil personal lämnat regementet i och med uppnådd pensionsålder, nämligen ekonomibiträdet Karin Olsson, kontoristen Elsa Grandien, forttjänstemannen Johannes Ferm samt förrådsmännen Gösta Andersson, Sven Käller och Erik Larsson.

PÅ REGEMENTSORDER

— PA/Kn Solerud avgår ur reg res p g a uppnådd åldersgräns fr o m 1975-01-01.
— P/Fj Reidle avsked med rätt till sjukpension fr o m 1974-12-01.
— RO/Kn Sundholm avgår ur reg res p g a uppnådd åldersgräns fr o m 1974-01-01.
— PA/Kn Nygren kvarstår i reg res t o m 1975.
— GC/Fu Hållberg entledigas på egen begäran fr o m 1975-01-01.
— Idrottsinstruktör Ekström avsked på egen begäran fr o m 1975-01-01.
— R/Kn Swärdenholt genomgår kurs i vintertjänst 1975-01-07—01-24.

GOD JUL

I sin sammanfattning av det hittills gångna utbildningsåret förklarade sig bataljonschefen i stort vara nöjd med sina soldater och vad de presterat. Så även regementschefen i sin julhälsning som inramades av prisutdelning och musik av en ensemble ur Falu musikavdelning. God Jul!

4 ÅR

I och med årsskiftet blir det också skifte på redaktörsposten. Efter att under fyra år ha varit sammanhållande för Bocken slutar major Knut Björkenstam härmed. Anledningen till detta är ändrade militära tjänstgöringsförhållanden med avflyttning till annan ort som följd. Major Björkenstam tillträdde i redaktionen efter kapten Gunnar Fernquists frånfälle 1970. Till ny sammanhållande för Bocken har efter samråd mellan redaktionen och Kamratföreningens ordförande utsetts kapten Göran Österdahl.

50 ÅR

Tisdagen den 3 december fyller löjtnanten i regementets reserv Tage F N Lundberg, Solna, 50 år. Född i Karlskrona. Kom i tjänst vid regementet 1941 och var i aktiv tjänst till oktober 1949. Under åren 1944—1949 var han instruktör bl a vid Skidlöparbataljonen, Arméns motorskola, Fältpolisskolan samt regementets egen jägarpluton. Han är anställd vid Statens vägverk och är chef för marknadssektionen i Stockholms län. Han är styrelsemedlem i I 14 S och innehar där befattningen som lösöreförvarare.

REGEMENTSSTABEN

Regementschef		öv Månsson
Stf regementschef	utbchef	öv Gåsste
Stabschef		övlt Strömberg
Stabsavd	chef	mj Björk
	regch sekreterare	fru K Sjödin
stabsexp	chef	fj Nyström
	kaskr	frk G Öberg
	vxtelefonister	fru E Westerlund
		fru K Andersson
		fru N Florentin
skrivcentral med fjärrskriftanläggn	chef	fru G Jansson
	kontorsskrivare	fru S Eklöf
	kontorist	frk B Larsson
	kontorist	fru U Gotthold
budcentral med bokförråd	chef	fj Olsberger
		fj Söderberg
dagtjänstdetalj	chef	mj Björk
	regdagbefäl	enl turlista
	vaktchefer	fj Ersholt
		fj Fredman
		fj Olshage
		fj B Johansson
Sekt 1	chef	övlt Strömberg
	kansliskrivare	fru B Fahlgren
kriplanavd	chef	mj E Olsson
	sbbefäl	kn Arnborg
mobavd	chef	övlt Palm
		mj Stålmark
		kn Hägglund
fältarbavd	chef	mj G Nilsson
	kontorist	fru I Bostrand
uh-och domändet	chef	kn Sohl
		kn K Pettersson
maskindet	chef	maskinchef Bergfors
lägerdet	chef	kn Lindman
Sekt 2	chef	övlt Rydvall
	kansliskrivare	frk I Jonsson
centralavd	chef	övlt Rydvall
		kn Hägglund
materielenhet	chef	övlt Falkenström
		mj E Persson

försörjningsdet	chef	kn Harneman
inköp	chef	kn E Jonzon
	kontorist	fru G Axelsson
matinrättningen	köksförest	frk U Stridsberg
	bitr köksförest	fru B Wollmyr
inre renhållning	städledare	fj Calissendorff
förrådsdet	chef	kn Sandberg
serviceförråd	chef	kn Linde
mobförråd	chef	kn H Johansson
		fj Groland
redovisning	assistent	fru G Nilsson
	kansliskrivare	fru M Hedin
	kansliskrivare	fru M Öhrbom
	kontorist	fru I Brofeldt
	kontorist	frk K Hedman
	kontorist	fru S Eriksson
	kontorist	fru U Elerud
teknisk det	chef	aing L Jansson
mtrlkontroll och teknisk utb	chef	kn N-E Eriksson
		kn Paulin
		kn Holmberg
		fj Jengvert
		fj K Johansson
		serg Lennström
		förman G Jonasson
transportplut	chef	fj Mildton
Sekt 3	chef	övlt Trång
	kansliskrivare	fru M Olsson
	kontorist	fru M Laessker
personalavd	chef	övlt G Fredriksson
allmänna det	chef	kn Ö Andersson
		kn K Eliasson
	auditör	rådman Göran von Post
vpl det	chef	kn S Persson
	kansliskrivare	frk B Wallgren
pv det	chef	kons C Claesson
	militärpastor	kyrkoadj Boman
	bibliotekarie	fj Olsberger
hemvärns- och frivilligavd	chef	övlt Idenmark
		mj Lingblom
		kn Ahlström
		kn Lundbäck
		fj Hagberg
		fj Angermund
	frivass	fru I Flodman
	kontorist	fru D Jonsson
	kontorist	herr I Hansson
		herr Bäckström

kameralavd	chef	kn Frisk
	bokhållare	fru S Hedenström
	kontorist	fru G Janstål
	kontorist	fru B Herre
	kontorist	fru Y Englund
hälso- och sjvavd	förbandsläkare	vakant
	expbefäl	fj Essingmo
	översköterska	fru L Sundell
	översköterska	fru M Johansson
	undersköterska	fru M Pettersson
	sjukvårdsbiträde	fru A-L Lind
	sjukvårdsbiträde	fru O Elmquist
	sjukvårdsbiträde	fru M Wihrén
	sjukvårdsbiträde	fru H Skarp
	sjukvårdsbiträde	fru M Bäck
	tandläkare	dr Lundgren
	tandsköterska	fru B Almén
Utbildningssekt	chef	övlt Wiebe
	kansliskrivare	fru G Carlsson
grundutbildningsavd	chef	kn Arnborg
reputbildningsavd	chef	övlt B Nilsson
		fj Höglund
övnings- och skjutfältsavd	chef	kn Kvist
inre utbanord	chef	fj Mickelsson
yttre utbanord	chef	fj B V Eriksson
skjutfält- och säkerhet		fj L Persson
		fj Lundström
idrottsdet		fj G Karlsson
		fj Thimper
		instr Ekström
Grundutbildningsbat	batch	övlt Welin
	batch stf	övlt Gjerulf
	expbefäl	fj Wiklund
central befälsgrupp	chef	mj Svanbom
		kn Sörqvist
		kn U Nilsson
		lt J Larsson
Planeringsavd	chef	mj Säfwenberg

LIVKOMPANIET

Chef: mj Callenmark
Stf: kn Ringqvist
Tff: kn Alin

Adj: fj Jonsson
Stf: fj Lönnberg

Gruppchefsskola 2

Chef: kn Laurén
Stf: lt Sundell

Fu 530210-7536 Rudman, Gävle
Fu 550709-6930 Boström, Gävle
Fu 520411-9431 Tastula, Gästrike-Hammarby
Fu 520827-8514 Björsund, Gävle
Fu 540905-6917 Karlson, Arboga
Fu 520608-7511 Arnborg, Gävle
Fu 541006-4850 Backman, Lindesberg
Fu 560926-7553 Hållberg, Gävle
Fu 550427-6915 Eriksson, Sandviken
Fu 490704-0077 Hill, Gävle
Fu 560923-1450 Holmqvist, Gävle
Fu 530901-7355 Strandberg, Bollnäs
Fu 481216-7536 Källström, Bollnäs
Fu 540629-1418 Lundin, Uppsala
Fu 550908-7630 Vesterlund, Gävle

Gruppchefsskola 1

Chef: kn Östberg
Stf: lt Jägare

550130-3514 Lennerup, Osby
551224-0119 Wallén, Söderhamn
520608-7552 Isaksson, Gävle
540521-7695 Lundin, Gävle
540902-7579 Darmell, Gävle
540207-7571 Johansson, Gävle
551130-7596 Östlund, Gävle
560416-8954 Larsson, Norrtälje
541119-6917 Jonsson, Västerås
531223-7596 Hammar, Viksjöfors
550610-6953 Guss, Fagersta
540318-7536 Johansson, Bollnäs
550807-6956 Becker, Hallstahammar
530508-6992 Waldemarsson, Köping
541121-7515 Persson, Bollnäs
530310-7634 Schedin, Gävle
541130-7613 Andersson, Gävle
551001-7535 Svedlund, Gävle
550526-7590 Hansson, Gävle
561202-7697 Danielsson, Gävle
570522-7535 Berglund, Gävle
560910-1133 Helmer, Alfta
540125-7059 Fremling, Köping
550606-9458 Toivola, Köping
540612-7554 Moberg, Bollnäs
550110-6635 Jansson, Västerås
550628-7679 Karlsson, Arboga
540126-6951 Oskarsson, Köping

Plutonbefälsskola Skytte

Chef: kn Nordfors
Stf: lt Olsson

510404-1412 Altskog, Gävle
530406-1434 Jansson, Gävle
530703-7597 Bergling, Gävle
540921-1058 Larsson, Gävle
540623-7536 Borgman, Sandviken
540721-6950 Lundberg, Västerås
540805-0135 Proos, Gävle
540926-7597 Rohlin, Arbrå
541124-6977 Palm, Björklinge
550123-7597 Olsson, Gävle
550206-7597 Eriksson, Gävle
550322-6358 Landqvist, Kolsva
520814-1415 Eriksson, Uppsala
540401-7518 Skog, Gävle
531214-6995 Andersson, Gävle
540605-7512 Persson, Gävle
540717-8994 Niemi, Hofors
540724-7575 Trygg, Kilafors
540818-7598 Erikstson, Ljusne
541119-6230 Persson, Västerås
550129-7518 Thunell, Sandviken
550313-7514 Arvelin, Söderhamn
550408-6918 Gottfriedsson, Sandviken

Plutonbefälsskola Granatkastare

Chef: kn Halvarsson
Stf: lt Svenneke

520419-7551 Skogh, Gävle
530329-1438 Eliasson, Skutskär
540330-7910 Näslund, Skinnskatteberg
540405-7639 Andersson, Kungsgården

540811-9377 Sundström, Gävle
541016-7653 Edin, Gävle
550219-7030 Bech, Västerås
550515-1455 Östlund, Älvkarleby
550530-7016 Johansson, Skultuna
530327-7551 Svensson, Bollnäs
540210-7576 Staffas, Sandarne

540402-7558 Jansson, Sandviken
540710-3257 Gavell, Bollnäs
540920-6991 Hallström, Köping
550122-6913 Adolfsson, Sala
550303-7573 Björklin, Bollnäs
550519-6955 Sjöström, Västerås
550609-1635 Carleberg, Västerås

Plutonbefälsskola Kvartermästare

Chef: kn Österdahl
Stf: fj Svensson

501211-7510 Mattson, Hofors
550207-7091 Ekblad, Västerås
550404-6672 Pettersson, Söderhamn
550427-6956 Videll, Västerås
550604-7538 Nilsson, Bollnäs
550814-6957 Gustavsson, Surahammar
550317-2016 Wallgren, Norrköping
540824-2070 Fritz, Boxholm
550112-1916 Södling, Linköping
550509-1917 Pettersson, Linköping
540521-9352 Christensen, Täby
540122-1410 Wendel, Vällingby
520427-5076 Matsgård, Danderyd
500438-7572 Norberg, Stockholm
490106-6276 Karlsson, Farsta
500428-7610 Westlund, Torsåker

550202-7534 Hansson, Bollnäs
550227-7519 Svensson, Söderhamn
550413-7075 Palm, Köping
550504-6952 Jernlås, Klngsör
550722-6990 Lantz, Sala
550831-1957 Arkenstig, Gävle
550429-2995 Anderoth, Edsbruk
541202-1957 Andersson, Motala
550116-0013 Wilhelmsson, Linköping
550417-6917 Ingestad, Mjölby
540319-1033 Lindgren, Ektorp
540212-0173 Edmark, Enskede
531211-9372 Abelman, Vällingby
530910-0252 Holgersson, Bromma
510612-7110 Gustavsson, Gävle

Stabsbefälsskola

Chef: kn Henriksson
Stf: lt Brolund

Instr: fj Scheele

531126-0037 Wedberg, Djursholm
550309-1216 Nordin, Järfälla
550806-1073 Lindblad, Solna
520129-2058 Palm, Skänninge
550215-1979 Fyhr, Vadstena
511008-7557 Gustavsson, Gävle
530707-2750 Persson, Linneryd
540220-2799 Akesson, Annerstad
540609-2717 Sjöholm, Växjö
550719-2713 Davidsson, Växjö
540514-7611 Nilsson, Gävle
540325-7578 Karlsson, Vallsta
540708-7559 Olsson, Valbo
541216-0078 Hedefalk, Stockholm
511223-8513 Ejd, Uppsala

540627-0156 Wedmalm, Farsta
550512-0070 Rytter, Ekerö
551014-6953 Olsson, Västerås
540828-2019 Karlsson, Skänninge
550326-2957 Anderzon, Wästervik
551020-7532 Zättlin, Söderhamn
531102-4334 Lindberg, Växjö
540502-3515 Nilsson, Rockneby
550706-2932 Larsson, Vassmolösa
551003-2716 Berggren, Lenhovda
540524-6975 Jansson, Västerås
540708-7534 Jansson, Sandviken
541017-7553 Olsson, Gävle
550312-7598 Eriksson, Gävle
530422-6218 Nilsson, Ljusne

4. KOMPANIET/FORSA

Chef: kn Sjödin

Adj: fj Jegebrant

Handräckningspluton

Chef: fj Lindeborg

531227-7592 Fröjd, Gävle
540214-7614 Persson, Sandviken
540303-7558 Asberg, Sandviken

540424-7651 Axelsson, Sandviken
540524-6219 Hultkrantz, Ockelbo
540603-7530 Engberg, Gävle

540711-7539 Ohlsson, Bergvik
540725-7517 Zukowski, Gävle
540805-7536 Edlund, Gävle
540819-7597 Hedman, Valbo
540820-7537 Hedman, Valbo
540917-7556 Östlund, Gävle
541004-7574 Forsberg, Sandviken
541024-7570 Nord, Hälsingmo
541103-7632 Spjut, Sandviken
541122-7514 Andersson, Åmotsbruk
541207-7033 Sjödin, Hofors
551230-7611 Forslund, Hedesunda
550203-7632 Bergström, Gävle
550301-7575 Zetterholm, Sandviken
550609-7558 Bauman, Gävle
540108-7597 Aberg, Gävle
550725-7599 Mickelsson, Norrala
550916-7598 Hallman, Bergvik
550918-7513 Johansson, Ockelbo
550921-6254 Johansson, Gävle
501016-7533 Bohlin, Gävle
530218-7636 Flodh, Forsbacka
480711-7553 Blom, Gävle
480504-7554 Rosén, Gävle
540411-7532 Westin, Gävle
540614-7610 Andersson, Gävle
540802-7638 Hillblom, Sandviken
540616-7675 Odby, Gävle
530702-7598 Höglund, Gävle
550213-7531 Dahlqvist, Gävle
540403-1410 Hedqvist, Älvkarleby
530926-1070 Söderberg, Sundsvall
510918-1411 Öhlund, Forsbacka
531205-7630 Magnusson, Ljusne
540318-7510 Ellert, Bollnäs
530222-1659 Jonsson, Gävle
551221-6952 Eriksson, Arboga
530620-7579 Baltazars, Gävle
540117-7596 Eriksson, Gävle

530508-7610 Ericsson, Ockelbo
540508-7536 Eriksson, Sandviken
490805-7690 Wohlferdt, Sandviken
510906-7537 Berg, Gävle
531014-6914 Samuelson, Västerås
531014-6955 Örnsberg, Västerås
520507-7513 Hellman, Gävle
520817-7013 Dahlström, Alfta
520823-7635 Pettersson, Sandviken
530114-7558 Ederth, Gävle
510716-7552 Hemström, Gävle
550921-5953 Söderbäck, Västerås
530325-7512 Holmgren, Gävle
530412-7698 Alneberg, Ockelbo
540616-7014 Gunstedt, Västerås
530716-7618 Östlund, Gävle
520810-0098 Gavlén, Gävle
530819-7531 Ringqvist, Gävle
531229-7590 Brunk, Torsåker
540122-7532 Gustavsson, Edsbyn
540124-7571 Pettersson, Årsunda
540126-6910 Westergren, Gävle
540329-1437 Lundberg, Sandviken
540331-7513 Persson, Hofors
530817-7574 Elfström, Hofors
510328-7578 Jonsson, Gävle
520113-6917 Morén, Gävle
520226-7539 Hilblom, Gävle
520315-1179 Sjöberg, Valbo
520710-7631 Engvall, Gävle
530301-7593 Bedoire, Gävle
530402-7518 Skoglund, Gävle
530420-7532 Findin, Årsunda
530717-7593 Persson, Gävle
530911-7611 Johansson, Sandviken
531005-7517 Rosén, Alfta
531125-7579 Andersson, Valbo
540625-7195 Larsson, Torsåker

Granatgevärspluton

Chef: kn Hammarstrand
Stf: öfu Johansson

510625-7636 Sundberg, Gävle
540702-6912 Kleinhans, Västerås
550511-7555 Dilén, Hofors
550515-7536 Lundin, Hofors
550531-6355 Andersson, Sandviken
550531-6397 Andersson, Sandviken
550603-6739 Ahlgren, Arboga
550603-2993 Cederqvist, Hofors
550611-1417 Ahlander, Söderala
550613-6935 Ranskär, Arboga
550616-6999 Arvidsson, Bollnäs
550618-7557 Svensson, Kilafors
550703-6910 Johansson, Västerås
550703-7553 Widén, Gävle
550705-0010 Kanekrans, Sala
550708-6972 Forsberg, Tärnsjö

550517-7559 Larsson, Söderhamn
550517-7575 Berggren, Marmaverken
550524-6917 Runesson, Sandviken
550529-0030 Hermansson, Edsbyn
550710-1458 Karlsson, Älvkarleby
550714-6933 Ekelund, Köping
550720-7552 Olsson, Storvik
550808-7516 Jonsson, Ashammar
550811-7511 Svensson, Söderhamn
550823-6998 Hedbom, Sala
550827-9410 Kyrö, Ashammar
550828-7637 Hemlin, Ockelbo
550901-7538 Persson, Västerås
550905-7518 Olsson, Sandviken
550909-7571 Liljeholm, Österfärnebo
550912-7550 Lind, Gävle

Värnpluton

Chef: kn Lindström
Stf: fj Lindeberg

550627-6913 Thell, Kolsva
550416-7619 Nylander, Bergvik
541106-7639 Larsson, Ockelbo
550409-7592 Johansson, Gävle
540215-0311 Aberg, Västerås
550220-7573 Hedblom, Ockelbo
540627-7599 Forsberg, Kilafors
540724-7559 Söderholm, Edsbyn
550605-7594 Holmbäck, Gävle
540725-7855 Björk, Gävle
550414-7512 Lindström, Sandviken
540813-7635 Carlsson, Valbo
540924-7557 Hermansson, Edsbyn
520716-0119 Lagerholm, Sandviken
510415-7531 Larsson, Gävle
511205-7533 Wendin, Gävle
540208-7695 Cederholm, Sandviken
550903-7551 Hansson, Vallsta
530717-7518 Hellström, Gävle
550228-1172 Ekelund, Söderhamn
551009-7537 Hedberg, Stråtjära
540513-6978 Karlsson, Riddarhyttan
540720-7595 Eriksson, Sandviken
540529-7614 Eriksson, Gävle
531001-7552 Ekehov, Gävle
531220-7656 Sandström, Gävle
540915-7574 Alnemark, Gävle
541020-7574 Jonsson, Gävle
531120-6956 Birnbaum, Gävle
540913-7592 Olofsson, Hedesunda

EN DAG VID STENHAMMAR

Lastbilen svängde ut från kasernområdet, ut på vägen vid lilla fältet, accelererade uppför backen vid Åkermans kulle och försvann i ett dammoln bortåt korthållsbanan.

På lastbilsflaket satt vi, ett antal handräckningsmän, på väg till vår första gasövning. Solen sken från en molnfri himmel, några fåglar kvittrade från lövdungen till vänster om oss, men sången dränktes ganska snabbt av motordånet från bilen.

Eter en stund nådde vi fram till Stenhammar, lastade av vår utrustning och satte oss att vänta på de övriga, som också skulle deltaga i övningen. Gasexperten kapten Sjödin, 4. kompaniets chef, anlände och beordrade fram gasmask. Efter noggranna instruktioner, genomgång av maskens uppbyggnad och funktion försvann osäkerheten hos många av grabbarna. Efter en stund hördes kommandoropet: Gasmask på.... Gasmask av.... Sedan vi också övat att kasta linneregnskyddet över oss vid gaslarm, var vi "malajer" beredda att marschera den sista sträckan upp till det beryktade "gashuset", i närheten av Stenhammar.

Trots alla instruktioner om gasmaskens funktion fanns en viss skepsis kvar när vi närmade oss gashuset. Skulle gasmasken hålla måttet. Efter ytterligare instruktioner av kapten Sjödin, hur vi skulle förfara om masken plötsligt läckte, var vi beredda att genomgå provet.

Kapten tände en tårgaspatron, som genast utlöste ett kraftigt vitt moln av rök, och många av grabbarna justerade en sista gång

remmarna på masken innan de begav sig in i huset. De liknade i all sin utrustning närmast några vilsekomna rymdmän. Efter ca 7—8 sekunder, omvälvda av vit rök, tumlade Dahlström och Morén ut igen och skrek: "Gasmasken läcker". Hostande och med tårarna rullande nedför kinderna springer de en bit därifrån. De andra "malajernas" masker höll däremot måttet och de kunde lugnt stanna kvar därinne. Nog tar säkert Dahlström ställning till om inte ett besök hos frisören vore nödvändigt efter övningen, för att ansa sitt skägg, som i samband med gasmasken i viss mån vållade honom obehag. En efter en består vi provet. Lugnet kring "gashuset" lägrar sig så småningom igen. Längs vägen bort mot Stenhammar ser man bara en lång rad "malajer" ivrigt luftande sina persedlar som använts vid övningen.

Lunch intogs sedan i lektionssalen vid skjutbana B. Därefter ställde fanjunkare Lindeborg frågan: Hur läser man karta och kompass? Flera förslag hördes. Om en del av dessa följts hade vi kanske fått inta middag någon annanstans än på regementet. Hedesunda, Furuvik eller Rörbergs flygplats?

Fanjunkare Lindeborg orienterade därefter om hur man läser karta och kompass på rätt sätt genom saklig information på "svarta tavlan".

Efteråt slussades vi iväg två och två för att om möjligt hitta rätt på 3—4 kontroller och sedan via lilla fältet nå B-kasernen. Med karta och kompass begav vi oss ut i terrängen, över ängs- och skogsmarker, genom risiga buskage och högt gräs. En efter en nådde vi orienteringsskärmen, om än från olika håll!!

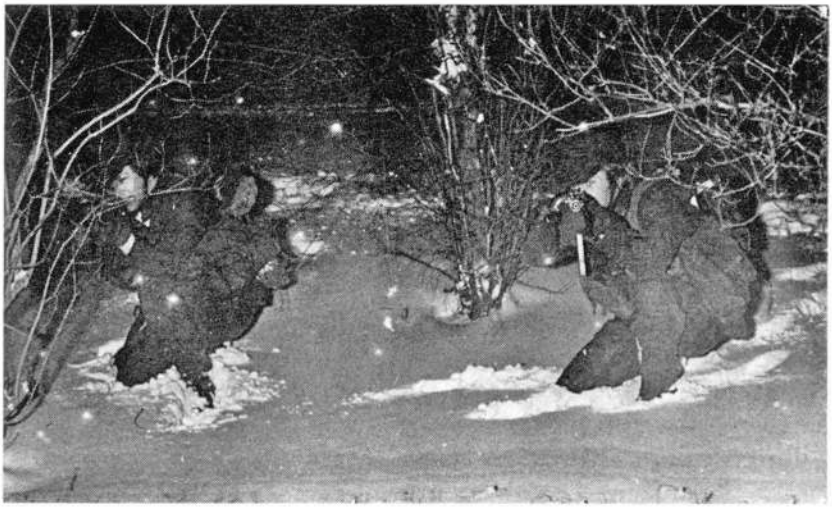
Att någon sedan gick ned sig i ett kärr och en hamnade ute vid Riks 80 är en annan sak.

Med många erfarenheter rikare, efter dagen vid Stenhammar, närmade vi oss kasernområdet igen. Ringen för "malajerna" var åter sluten...

31 Rosén

ELDÖVERFALL I MÖRKER

Klockan närmar sig 18.00. Det är liv och rörelse nere på B-kasernen. Alla väntade på att få sätta igång nattövningen. HDR-avdelningen är uppdelad på två plutoner. Bägge avdelningarna hade slagit upp sina tält under dagen. Det var nu som krigsmanövrarna skulle ske.

Eldberedda soldater från Forsa kompani: 33 Eriksson och 36 Samuelsson.

Avlämning! Kommandoropet skallade genom korridoren. Det var genast lugnt i den för ett par sekunder sedan så livliga platsen. Det hela skedde i rask takt och det dröjde inte länge förrän plutonerna var klara för avmarsch. Vädret var riktigt gott. Naturligtvis var det mörkt, som i graven, men det stimulerade enbart mannarna. Övningen var upplagd på det sättet att resp plutoner skulle marschera ut till sina tält. Därefter skulle de utföra spaningsuppdrag följt av eldöverfall.

1. plutonen gav sig iväg. Den var uppdelad på tre grupper. Efter cirka 20 minuters marsch var vi framme vid vårt tält.

Ni tre! In i tältet och gör upp eld. Ni fyra följer mig för utplacering av poster!

Det rådde en febril verksamhet vid tältet för att så snabbt som möjligt få in manskapet och för att få poster resp eldställningar bemannade och utsatta. Det hade regnat före på dagen, så det var inte det lättaste att få eld på gammal sur ved. Men humöret var gott så problemet löstes efter ett par minuters kämpande. Pojkarna satt nu inne i tältet och inväntade nästa fas av övningen.

Tre spaningsgrupper var klara att ge sig av för att rekognoscera motståndarnas läger. Varje grupp hade fått sig tilldelade en ruta på kartan, som de hade i uppgift att genomsöka. Man väntade nu bara på klartecken från övningsledaren kapten Sjödin. Där kom

det. Det var nu fritt fram för båda plutonerna att börja krigandet.

Spaningsgrupperna smög sig i väg. Spänningen höjdes inne i tältet.

1. spaningsgruppen var nu på väg mot sitt mål. De smög sakta efter en liten stig. Man var hela tiden på helspänn. Man visste att fienden var på väg att leta efter vårt tält, så det fanns stora chanser att vi skulle drabba ihop. Man började nu närma sig så kallat "hett område".

TYST! Vad var det? 1. plutonen gjorde halt på kommando av gruppchefen. Man hade hört misstänksamma ljud cirka 30 meter fram längs stigen. Nu var det alldeles tyst igen. Skulle vi fortsätta eller var det fienderna, som vi hade hört. Nu hörde vi ljudet igen, och denna gång mycket tydligare. Det var fotsteg i gruset. Vi kastade oss omedelbart ned på marken och ålade ett par meter in i skogen. Där låg hela truppen och tryckte. Skulle fienderna upptäcka oss eller skulle vi klara oss? Spänningen var oerhörd. Fienderna kom närmare. Man kunde tydligt se att det var 5 man från våra konkurrenter, 2. plutonen. Nu var de alldeles bredvid oss. Plötsligt stannade de. Hade de upptäckt oss? Nej. Vi klarade oss den här gången. De fortsatte sakta att smyga förbi oss. Gruppchefen skickade fram en man till stigen för att kontrollera om det var klart för oss att fortsätta frammarschen. Kusten var klar. Vi smög sakta iväg efter stigen. Fienderna hade kommit från vägen till vänster vid vägskälet. Det stämde enligt kartan. Vi började på närma oss målet.

Var det inte ett ljus som glimmade till där borta? Vi gick sakta in i skogen. Sakta smög vi oss framåt. Var det ett fiendeljus, som vi hade sett. Eller var det enbart ett ljus som hade glimmat till från ett billyse. Vi hade nu gått ca 150 meter in i terrängen. Plötsligt brakade det löst. Hade vi blivit upptäckta eller vad var det? Vi slängde oss snabbt ned och tog skydd. Skottsalvorna kom cirka 60 meter till höger om oss. Vi hörde nu rop från skotthållet. Det var en av våra spaningspatruller, som hade kommit för nära tältet och blivit upptäckt. Vi hörde klart och tydligt hur fienderna rapporterade bakåt att de hade tagit tre fångar. Nu visste vi i alla fall var de hade sitt tält. Snabbt drog vi oss bort från tältet. Vi återvände snarast möjligt till vår bas för att medela vår upptäckt.

När vi kom fram till vår bas och rapporterade vad som hade inträffat blev det genast liv och rörelse. 1. plutonen gjordes snabbt klar för avmarsch. Vi marscherade mot en punkt cirka 200 meter

från deras förläggning. Där avdelades plutonen i två styrkor. En liten styrka, som bestod av fyra man. Den styrkan skulle fungera som en avledningsstyrka med uppgift att på angiven tidpunkt öppna eld mot fienderna rakt framifrån. Medan fienderna skulle avdela en del av sin styrka till att slå tillbaks ett förmodat angrepp av huvudstyrkan rakt framifrån skulle den riktiga huvudstyrkan slå till från sidan. På detta sätt skulle maximal kaos och slagkraft skapas.

Nu brakade det löst på vår högra sida, det var avledningsstyrkan, som hade igångsatt sin skenmanöver. Strax efteråt kastade vi oss fram och gav samtidigt eld. Det lät, som om åskan hade brutit lös i skogen.

Överfallet varade 4—5 min. Sedan drog vi oss snabbt tillbaka för att slicka såren efter ett lyckat eldöverfall.

Styrkan samlades snabbt ihop för att i snabb marsch komma tillbaks till basen. Det skulle säkert inte dröja länge förrän fienderna hade samlat sig och kom mot oss för att ge tillbaks.

Väl framme vid vår bas förstärktes posterna och därefter fick pojkarna en liten chans att vila upp sig i ett varmt tält inför den stundande slutfasen i övningen.

Det dröjde inte länge förrän en av våra baser rapporterade, att man hade hört misstänksamma ljud från skogspartierna strax utanför vårt tält. Snabbt beordrades våra mannar att inta sina platser för att vänta på ett kommande anfall.

Nu rapporterade posten från söder att han hörde misstänksamma ljud utifrån mörkret. Spänningen var på högsta nivå.

Nu kom anfallet. 30 k-pister avlossades samtidigt. Anfallet fick omedelbart svar från pojkarna. Fyrverkeriet var igång. Anfallet varade i ett par minuter.

Där gick slutsignalen för övningen.

Plutonerna samlades framför 1. plutonens tält där kapten Sjödin och överstelöjtnant Welin höll en kort genomgång av övningen.

Därefter var det gemensam hemarsch till kompaniet. Hemma i B-kasernen väntade bredda smörgåsar och varm choklad. Trötta men nöjda med nattövningen satte sig HDR-plutonen och åt sina efterlängtade mackor. Nu vidtog vapenvård och kontroll. Och därmed var övningen slutförd för denna gång.

33 Eriksson

5. KOMPANIET/DELSBO

Chef: mj Björkenstam
Stf: kn L Nilsson

Stabs- och trosstropp

Chef: kn S-E Olsson

530306-4032 Höglund, Köping
530329-7179 Persson, Gävle
530822-7593 Nordström, Ljusdal
540202-6933 Mazzarello, Västerås

Adj: fj E Jonsson

540511-7531 Söderman, Söderhamn
541206-7533 Raak, Gävle
550726-7556 Johansson, Gävle
550807-7616 Johansson, Sandviken

Stabspluton

Chef: kn S-E Olsson
Instr: serg Mooe

500607-7555 Krantz, Gävle
500725-8253 Vesterberg, Söderhamn
510912-6911 Nittler, Sala
510926-7657 Orlander, Gävle
511128-7636 Hedborg, Sandviken
520315-7556 Elmqvist Gävle
520908-1693 Nilsson, Eskilstuna
520912-1416 Wahlin, Tierp
530118-1912 Tufvesson, Västerås
530803-7539 Nylund, Gävle
530916-1494 Andersson, Uppsala
540106-7532 Andersson, Sandviken
540206-7556 Sjöström, Delary
540303-6956 Hedlund, Skultuna
540322-1574 Pettersson, Uppsala
540408-7511 Persson, Söderhamn
540430-7638 Arousell, Hofors
540513-7653 Svensson, Gävle
540605-7595 Fors, Sandviken
540621-7553 Sundell, Forsbacka
540625-7658 Lundqvist, Jädraås

Stf: fj Ågren

540723-7535 Hansson, Norrala
540728-7654 Gustavsson, Norrsundet
540804-6919 Rönn, Sandviken
540807-7534 Björk, Hofors
540807-7831 Hagljung, Gävle
540818-7572 Lindh, Gävle
540107-7555 Backlund, Sandviken
541011-7617 Ström, Torsåker
550115-7639 Lundqvist, Gävle
550204-6914 Eriksson, Köping
550303-6617 Ek, Surahammar
550303-6971 Lindborg, Västerås
550329-7110 Karnatz, Finspång
550421-7612 Helin, Sandviken
550426-7518 Arnell, Söderhamn
550526-6972 Olsson, Sala
550611-6937 Aman, Norberg
550618-1170 Bjurling, Fagersta
550726-6913 Vallin, Sala
550803-7610 Bergman, Söderhamn
550911-7031 Ahlström, Kolsva

Första spaningsplutonen

Chef: kn Swärdenholt
Stf: öfu Åhs

481125-2537 Holmlund, Köping
530407-1417 Eriksson, Tierp
530928-1417 Andersson, Järlåsa
531102-1439 Carenmark, Enköping
540123-7572 Wesström, Gävle
540211-8994 Kellgren, Västerås
540610-7010 Palm, Västerås
540709-9315 Wahlqvist, Dannemora

540905-6958 Blom, Fagersta
540909-1435 Pettersson, Gimo
541007-1434 Gustafsson, Alunda
550303-6939 Winberg, Västerås
550312-6954 Eriksson, Heby
550404-7019 Bertilsson, Tärnsjö
560417-6031 Sjöblom, Järna

Andra spaningsplutonen

Chef: lt Lundberg
Stf: öfu Jonsson

470717-9372 Weber, Uppsala
540507-6992 Kroon, Hallstahammar
541203-1410 Helmer, Alfta
550125-6977 Olsson, Köping

550308-6992 Blommé, Västerås
550721-6934 Lundell, Heby
550729-6977 Geidemark, Surahammar
550801-7554 Osmund, Torsåker

550827-7570 Bengters, Fagersta
550923-1014 Eriksson, Köping
550929-7197 Eriksson, Norberg
551014-7597 Lind, Edsbyn
551018-7056 Johansson, Hallstahammar
551103-6971 Eriksson, Köping
551117-6991 Carlsson, Sala
551124-7115 Daun, Västerås
551130-6952 Ljung, Västerås

Pansarvärnsplutonen

Chef: lt Edenhag
Stf: fj Ellebo B

Instr: öfu Söderblom

500710-7559 Erixon, Gävle
510303-6959 Hedbom, Gävle
511113-7575 Larsson, Söderhamn
530403-1437 Eriksson, Enköping
530409-1415 Andersson, Uppsala
530917-1097 Andersson, Gimo
531115-1434 Granath, Älvkarleby
531122-1112 Westman, Södertälje
531231-7653 Eriksson, Gävle
540113-1411 Fransson, Skutskär
540215-1459 Söderhäll, Älvkarleby
540809-1170 Uneskog, Gimo
540819-7175 Lydén, Norrsundet
541114-7514 Klaar, Alfta
541114-7613 Nyström, Gävle
541128-0075 Hervestad, Gävle
541204-9339 Roos, Söderhamn
550203 6972 Karlsson, Västerås
550215-6978 Zwiknagel, Surahammar
550224-6591 Broberg, Västerås
550304-7556 Eriksson, Gävle
550306-0211 Skoglund, Bollnäs
550308-7073 Andersson, Sala
550310-3235 Karlsson, Västerås
550311-2798 Karlsson, Avesta
550327-7534 Larsson, Alfta
550329-5692 Sjöström, Köping
550406-7512 Voxberg, Edsbyn
550406-7579 Karlsson, Gävle
550408-6611 Gustafsson, Arboga
550413-6994 Carlén, Kungsör
550413-7596 Jonsson, Marmaverken
550416-6991 Eriksson, Köping
550419-7590 Lindeberg, Gävle
550421-6994 Vestin, Kolbäck
550425-7519 Nilsson-Sträng, Bollnäs
550427-7012 Larsson, Morgongåva
550427-7053 Eklund, Skultuna
550430-7538 Eriksson, Edsbyn
550502-6939 Lundberg, Arboga
550510-7515 Andersson, Ockelbo
550512-6994 Thalin, Östervåla
550531-7551 Hemgren, Gävle
550603-6614 Alvgren, Hofors
550611-7299 Östlin, Bollnäs
550612-7579 Nordin, Gävle
550621-6919 Hedin, Västerås
550710-7513 Stensson, Ockelbo
550714-1678 Brostedt, Västerås
550828-7595 Hildingsson, Bollnäs
550919-7074 Eriksson, Sala
550926-6994 Thunblom, Västerås
550930-6931 Johansson, Köping
551226-1636 Norman, Västerfärnebo
560519-7515 Wallin, Arbrå

MED SPANARE TILL SJÖSS

Om du någon gång tittar på kartan Näcken Norra så finner du en sjö i vänstra hörnet som heter Lundbosjön, en ganska vacker sjö med öar och rent vatten, dvs. en helt ordinär sjö.

Den sjön blir ovanlig först när spaning skall ta sig fram över den. Detta var vad som hände en dag i höstas.

Om vi börjar ifrån början så var det spaning-F andra fältdygn, ett dubbelt sådant. På andra fältdygnet kom GBS med i leken. Det var vid badplatsen norr om Rökebro vid sjön Öjaren. Medelst jägarmarsch tog sig spaning upp till Säveränge där långrast med lunchutspisning skedde. Efter en jägarlunch upp till

Sjögående jägare ur Delsbo kompani.

Införå. Där iordningställdes och sjösattes de nio patrullbåtarna.

Nu var klockan c:a 1400 och paddlingen över Öjaren startade. Vädret var lugnt och efter någon timme var vi framme vid Trollrikskanalen där båtarna bars över den 1 km långa landtungan, som skiljer de båda sjöarna åt. Om du någon gång har läst sold F så står det där att patrullbåt 51 bäres lätt av fyra man men i praktiken är det värre. Denna sträcka på en km tog oss två timmar att forcera.

Nu var vi då framme vid Lundbosjön, där en enkel överpaddling återstod. Sedan skulle vi få en välbehövlig vila i basen.

Medan vi sjösatte båtarna föll mörkret snabbt och vinden tilltog kraftigt. En patrullbåt utskickades i hopp om att den skulle hinna fram medan ännu viss sikt fanns kvar för att sedan som en fyr vägleda oss in i säker hamn.

"Framåt!" hördes i mörkret. Vi började paddla. Lagen om tingens djävlighet regerade även här, så vinden blåste oss rakt i ansiktet. "Detta blir ett helvete men det är bara att paddla och åter paddla", tänkte vi.

Efter 200 meter låg de 8 båtarna utspridda över ett stort område. Vi tog oss mödosamt fram till en ö, där vi åter väntade in båtarna. "Detta duger inte, bind ihop båtarna", sade en välkänd

stämma i mörkret. Vi svor över stela kalla rep men efter några minuter var alla båtarna sammanbundna till ett långt pärlband. Vi tittade upp och fann då att ön åter var långt ifrån oss. Denna vind driver oss till vansinne i dubbel bemärkelse, tänkte vi.

"Nu paddlar alla så att vi kommer fram någon gång", hördes genom vindens tjut. Vi paddlade åter. Men det gick långsamt. En ö skulle rundas men det blev en klockren strike, den sista båten hamnade på land. Nu skreks de många okvädningsord och vi blev mer och mer irriterade på varandra.

Nåväl. Vi kom fram till slut runt ön och paddlade vidare. Detta fortgick i flera timmar beroende på att rekognoseringsbåten kommit fel från början samt att vi helt tappade orienteringen på denna skummande sjö. Vi paddlade runt uddar in i vikar, ut på sjön och åter in i vikar. Men ingenstans fann vi den förutbestämda landplatsen. Alla var trötta och förbannade på varandra, så det som sades var inga trevliga saker. Vi var tvungna att ge upp och finna ett nattläger. Vi hamnade på en trevlig liten ö, där vi slog upp basen. Natten förflöt lugnt och inget hände. På morgonen, när det ljusnade, lastade vi båtarna och gjorde oss beredda att leta rätt på riktiga landstigningsstället. När vi kommit en bit från land upptäckte vi en kraftledningsgata längre inåt land. Det var samma kraftledningsgata, som vi bar båtarna under dagen före. Då förstod vi att paddelturen hade gått i ett högervarv. Så vi befann oss c:a 500 m från den plats där vi började paddla dagen före. Det var bara att paddla till den rätta platsen.

Båtarna drogs upp på land, packades ihop och bars genom den besvärliga terrängen till avlämningsplatsen. Därifrån marscherade vi hemåt mot Gävle. Senare på dagen kunde vi något stela i kroppen marschera in på kaserngården ännu en erfarenhet rikare, när det gäller orientering i mörker.

Bertilsson, Blom, Sjööblom

7. KOMPANIET/OVANSJÖ

Chef: mj Fransson
Stf: kn Winberg
Adj: fj Försäter

Stabs- och trosstroppen

Chef: lt Larsson
Stf: öfu Öberg

540924-7672 Grönberg, Ockelbo
540909-7572 Hahne, Sandviken
540930-7518 Timmerholm, Sandviken
540102-7015 Hellbom, Morgongåva

520518-6934 Avelin, Västerås
530421-7838 Eriksson, Fagersta
540912-8278 Akerdal, Norrsundet
550101-7155 Mattsson, Möklinta
540709-7590 Nöjd, Gävle
540220-7590 Nilsson, Sandviken
540710-8959 Johansson, Sandviken

540701-1013 Kahnberg, Sollentuna
540613-7538 Jonsson, Kilafors
550429-6939 Karlsson, Västerås
550515-7031 Sundberg, Västerås
550613-6992 Gustavsson, Sala
550714-7592 Brolund, Gävle

Första skytteplutonen

Chef: lt Norelius
Stf: serg Andersson

Instr: öfu Gunnarsson

530504-0650 Ahlsén, Tumba
530601-4050 Almqvist, Västerås
510714-1458 Andersson, Enköping
530705-6910 Andersson, Sala
541129-0116 Ardelius, Skultuna
530206-0297 Arvidsson, Knivsta
540705-7511 Axner, Gävle
530605-7695 Bergström, Sandviken
550320-7556 Blomqvist, Hofors
550523-7619 Bodin, Hofors
540822-1090 Ferm, Spånga
510424-7555 Forsgren, Gävle
530806-6934 Fransson, Arboga
530505-0030 Froby, Huddinge
540516-6959 Gustavsson, Västerås
550903-7551 Hansson, Vallsta
541230-6952 Johansson, Arboga
550328-6998 Johansson, Västerås
530522-6911 Ahlander, Östervåla
540528-6997 Örhn, Västerås

530610-7599 Östling, Sandviken
530623-7016 Karlsson, Heby
560609-6930 Karlsson, Skultuna
530810-6979 Lagerblad, Västerås
530626-0299 Lindberg, Enskede
540220-6998 Lundin, Arboga
540923-8291 Lövstedt, Gävle
540909-6970 Nordström, Hallstahammar
531130-0312 Persson, Vällingby
551211-9313 Pettersson, Kolsva
550505-7512 Rehn, Gävle
470415-9732 Seiler, Sandviken
530522-6937 Sörensson, Surahammar
541113-7150 Sundström, Söderfors
550105-1931 Sandström, Hallstahammar
550423-7552 Svahn, Gävle
560213-7597 Sandström, Forsbacka
540322-7035 Torstensson, Östervåla
550408-6991 Wittur, Surahammar

Andra skytteplutonen

Chef: lt Gottfridsson
Stf: öfu Hedberg

550116-Andersson, Gävle
550314-7596 Andersson, Gävle
550201-7550 Backlund, Gävle
541121-7598 Bergendahl, Årsunda
540126-9351 Berglund, Sala
540528-6931 Berglöv, Västerås
540916-7912 Bergström, Gävle
540406-6911 Boman, Västerås
550127-6975 Carlsson, Östervåla
541113-7556 Drottryd, Gävle
550301-0034 Elofsson, Gävle
541119-7634 Forsberg, Gävle
550417-7576 Freimuth, Gävle
540914-7575 Frisk, Södra Valbo
541129-7590 Fyhr, Mackmyra
511002-1432 Gilljam, Karlholmsbruk
520109-7630 Godin, Gävle
541122-7639 Göransson, Gävle
540721-6232 Hedqvist, Västerås
550129-7534 Hillman, Valbo
540821-6918 Hugsén, Järbo

540906-7617 Jonsson, Gävle
540703-9311 Kainulainen, Västerås
550221-7556 Kungur, Gävle
550217-6950 Lind, Västerås
550113-7557 Nyström, Sandviken
500510-7551 Nyström, Norrsundet
540908-7557 Parling, Forsbacka
541217-7577 Parling, Forsbacka
551115-7553 Persson, Östervåla
541108-7553 Söderström, Hedesunda
541129-7632 Samuelsson, Gävle
550107-7571 Svensson, Gävle
541012-7558 Thivan, Gävle
550316-6950 Toth, Hallstahammar
541220-7531 Wahlström, Gävle
540805-9417 Visuri, Valbo
551122-7596 Ahs, Kolsva
540811-7694 Angman, Marmaverken
530422-0014 Öhman, Stockholm
530803-7596 Östlund, Söderhamn

Tredje skytteplutonen

Chef: lt Hjelm
Stf: öfu Wärn

550506-7511 Andersson, Bollnäs
540203-7591 Anderstedt, Sandviken
530928-7554 Axman, Bollnäs
531129-9456 Berg, Ramnäs
540527-7590 Berg, Söderhamn
550925-8595 Byström, Norrala
530909-6930 Eklund, Hęby
550204-6633 Eklöv, Köping
540504-7555 Engström, Vallsta
530529-7599 Eriksson, Kilafors
551225-6933 Eriksson, Kolbäck
530327-6975 Johansson, Västerås
551005-1435 Karlsson, Skutskär
510406-7813 Kristensen, Gävle
540614-7813 Kulin, Norsborg
540812-7594 Larsson, Åmotsbruk
541114-7654 Larsson, Åmotsbruk
550403-7150 Leitner, Hofors
540806-7535 Lennartsson, Alfta
550606-7593 Lyrberg, Gävle
541122-7571 Norman, Ljusne
541226-7519 Nilsson, Bollnäs
550416-7536 Eskilsson, Bollnäs
551020-6930 Fohlin, Hallstahammar
530701-7656 Forell, Söderhamn
550119-3253 Forsberg, Fagersta
540915-7558 Fransson, Hofors
550326-1470 Fredriksson, Morgongåva
550210-7534 Gustavsson, Bollnäs
540609-8631 Holmberg, Kälarne
550219-7295 Hägglund, Norberg
530902-7513 Hällström, Norrsundet
540706-7536 Högberg, Hofors
550331-7611 Olsson, Söderhamn
550101-7536 Persson, Bollnäs
530923-6999 Pettersson, Tärnsjö
540816-7517 Svedberg, Alfta
540714-7231 Wikström, Gävle
550410-7532 Öder, Bollnäs

Pansarvärnstroppen

Chef: fk Kvist
Stf: öfu Rehn

541011-1032 Abrahamsson, Västerås
540811-7710 Andersson, Söderhamn
541224-7511 Ask, Söderhamn
540614-6935 Bergström, Hallstahammar
541207-6993 Blomqvist, Västerås
531218-7155 Damlin, Fagersta
550108-6911 Eriksson, Köping
550704-6950 Hallman, Kolsva
541124-7637 Hedström, Sandviken
540211-6932 Hjelm, Västerås
550125-8536 Högberg, Norrsundet
550106-6970 Jacobsson, Västerås
530424-1473 Jonsson, Uppsala
550214-6953 Karlsson, Skultuna
640926-7530 Krigh, Kilafors
550228-6973 Lönnqvist, Västerås
550129-6635 Malmström, Köping
540602-7556 Olsson, Gävle
540830-7014 Roth, Västerås
550212-6992 Rundström, Västerås
540327-8239 Strand, Köping
541010-6958 Söderberg, Kungsör
541106-7597 Söderqvist, Ockelbo
550216-7553 Torslund, Krylbo
500608-7638 Walldén, Hedesunda
540512-7613 Wallström, Sandviken
540413-7571 Westling, Bollnäs
540801-6953 Wiksten, Skultuna

STRAPATSRIKA JÄGARDYGN

När vi gick ut på jägardygnen fredagen den 24 januari, så tänkte vi nog allmänt att det skulle bli slitsamt. Det skulle snart visa sig, att vi skulle få rätt i våra tankar. Man kände sig inte så pigg på uppgiften, när man visste att alla andra var ute och roade sig på fredagskvällen, eller som vår kompanichef sade: "När dansen går på alla Folkets Hus, då anfaller ni pvtroppen". Något anfall på denna blev det dock inte. Istället blev vi anfallna av 1. pluton. Denna strid vann 3. pluton (förståss). Allt detta med

anfall och skidmarscher med pulkdragning var ändock inte det värsta, utan det var det, att man inte fick och kunde sova. För under just dessa två nätter/dagar blev det helt plötsligt 15°—20° minusgrader. Men det kanske var med i planeringen?!

Detta med att inte få tillräckligt med sömn fick ju till följd att man började se saker och ting ute i skogen, saker och ting som inte direkt passar in i skogen. Här är några ex på saker, som folk såg därute i skogen:

— en grabb såg en Saab 99 på en äng där han stod på post;
— en annan såg ett badkar fyllt med skum och en flicka;
— symfoniorkester spelande framför sig såg en kille;
— en hade en struts bredvid sig hela andra dygnet;
— när vi hade skidmarsch, så stannade plötsligt en man och ställde sig i kö för att få kaffe, som koktrossen stod och delade ut! — När han upptäckte att det var en synvilla så blev han ordentligt förbannad.

Detta var några saker som hände på 3. pluton vid 7. kompaniet under jägardygnen i januari anno 1975.

Jens Kristensen

8. KOMPANIET/FÄRNEBO

Chef: kn Östblom
Stf: kn Elson
Tff: öfu Lindberg
öfu Andersson
öfu Johansson

Adj: fj Persson

Stab- och trosstroppen

Chef: lt Östling
Stf: öfu Sevaldsen

541116-6936 Broberger, Västerås
550218-6991 Öberg, Västerås
551201-6915 Sellberg, Västerås
551218-6957 Blaszczyk, Fagersta
551223-6919 Karlsson, Fagersta
540322-7514 Lindström, Sandviken
540523-0095 Nyström, Hägersten
540804-1035 Andersson, Tullinge
540919-1151-Karlsson, Sandviken

550123-1459 Pettersson, Söderfors
540930-7575 Vikblom, Hofors
541029-7518 Söderlund, Gävle
550615-7512 Östlund, Bollnäs
541002-0076 Hamrefors, Skinnskatteberg
540125-7554 Olsson, Ockelbo
540305-9099 Bergman, Söderfors
531223-7554 Sträng, Bollnäs

Första skytteplutonen

Chef: lt Eriksson
Stf: öfu Brolin

Instr: öfu Sevaldsen

550713-7536 Mårtensson, Gävle
531218-5555 Högberg, Gävle

540307-2753 Landqvist, Gävle
540125-7539 Karlsson, Gävle

540113-7533 Möller, Gävle
531227-7618 Högbom, Gävle
511010-7553 Säkki, Gävle
530305-7631 Hurtig, Gävle
560318-8557 Ingelsson, Arsunda
561220-6911 Fyhr, Västerås
520519-6917 Danielsson, Fagersta
550704-7594 Candell, Sandviken
540710-7571 Karlsson, Gävle
550725-8738 Österlund, Sandviken
540221-7631 Alner, Gävle
550110-7519 Östling, Sandviken
551105-7639 Berglin, Gävle
550918-0278 Brofeldt, Gävle
550228-7575 Bergqvist, Gävle
540927-5913 Larsson, Ockelbo
540709-7574 Wassberg, Gävle
540513-7513 Strand, Gävle
540503-9370 Qvist, Gävle
540319-1611 Fritz, Järfälla

540308-7538 Hansson, Bollnäs
550307-6936 Warneryd, Västerås
541106-7613 Larsson, Ockelbo
511116-1492 Jansson, Månkarbo
530306-6913 Akergren, Östervåla
550822-9373 Steinland, Norberg
551013-6954 Eriksson, Möklinta
551016-6910 Kumlin, Hallstahammar
551017-6935 Johansson, Kolbäck
540111-2999 Nilsson, Stockholm
550527-7614 Liw, Järbo
541026-7578 Gustafsson, Sandarne
550403-7556 Nilsson, Söderhamn
550118-6919 Eriksson, Heby
550715-6957 Andersson, Sala
550330-6911 Magnusson, Västerås
540918-7837 Olsson, Sandarne
550104-1635 Sandesten, Västerås
540327-7576 Hansson, Sandviken

Andra skytteplutonen

Chef: lt Åstrand
Stf: öfu Ekström

550819-6952 Persson, Västerås
530502-6956 Greijer, Västerås
510810-8639 Aström, Västerås
540722-7577 Jonsson, Söderala
541016-7570 Lindberg, Edsbyn
551219-7111 Svahn, Tärnsjö
540609-9316 Vuolle, Mackmyra
540706-7619 Kvist, Marmaverken
541012-7517 Kavla, Alfta
551124-7537 Asplund, Viksjöfors
540106-7615 Bengtsson, Edsbyn
550926-7612 Wester, Hedesunda
551118-7535 Englund, Kungsgården
551222-7538 Eriksson, Edsbyn
530822-6918 Ekblom, Sala
511231-6319 Carlsson, Västerås
550602-6912 Hamrin, Västerås
530227-6976 Bengtsson, Västerås
550930-6956 Lundgren, Heby
540625-7559 Kastman, Kilafors
540924-7532 Abrahamsson, Edsbyn

550919-7231 Persson, Alfta
551207-6992 Andersson, Kungsör
550309-7619 Eriksson, Valbo
550601-7010 Eriksson, Skinnskatteberg
550523-6975 Larsson, Morgongåva
550825-6913 Bergman, Hallstahammar
541024-6911 Yliniemi, Virsbo
550214-6938 Blom, Östervåla
550131-6938 Thomsson, Norberg
550528-6913 Ström, Kolsva
550512-7596 Larsson, Hofors
540705-7057 Pruul, Köping
530122-9471 Wahlbäck, Skultuna
540118-6977 Sundström, Sandviken
540129-7592 Nilsson, Edsbyn
540217-6910 Gustavsson, Västerås
540331-9311 Wikman, Köping
541104-7178 Josefsson, Fagersta
520711-1658 Lindmark, Eskilstuna
550706-7618 Larsson, Sandviken

Tredje skytteplutonen

Chef: lt Widén
Stf: serg Hedlund

530616-1034 Karlsson, Knivsta
530827-7655 Malm, Gävle
551104-6970 Säfström, Västerås
500325-7515 Larsson, Ockelbo
541106-7654 Norrman, Hofors,
531214-9353 Karström, Hofors
551021-9339 Juhola, Skultuna
540404-6913 Petersson, Sandviken
540224-7513 Ögren, Österfärnebo
540330-8298 Övrelid, Gävle

540525-6974 Richardsson, Arboga
530923-1453 Lundholm, Skutskär
520508-7892 Engström, Gävle
521218-6919 Johansson, Arboga
551119-7575 Eriksson, Ockelbo
540331-7570 Aberg, Ockelbo
540927-5913 Larsson, Gävle
540428-7558 Hadin, Sandviken
530321-7615 Danderyd
540426-7592 Eriksson, Hedesunda

540115-7671 Roxström, Torsåker
550726-6939 Hansson, Västerås
551028-9235 Jensen, Hofors
510104-7552 Bergqvist, Hofors
540121-7590 Johansson, Hofors
551022-6938 Söderström, Skultuna
550814-7591 Hedin, Ockelbo
511013-6990 Ekfeldt, Sandviken
540506-7553 Abom, Norrsundet

550511-0055 Malm, Bollnäs
550414-6936 Hjerling, Arboga
550529-9215 Edelsvärd, Köping
550116-6911 Johansson, Köping
540611-7613 Lindfors, Gävle
551110-7194 Östlund, Gävle
551103-4410 Levin, Skutskär
550722-7634 Axner, Gävle
550501-9314 Ivarsson, Skutskär

Pansarvärnstroppen

Chef: fk Sundell
Stf: öfu Fäldt

550226-6934 Hellberg, Hofors
550904-6974 Carlberg, Heby
540726-0313 Wangborn, Västerås
540410-7574 Löfgren, Hofors
540423-6910 Nilsson, Västerås
540429-7011 Rosén, Skultuna
540525-7659 Christiansson, Söderhamn
550718-7515 Leanders, Edsbyn
550830-6957 Edvardsson, Surahammar
550901-6977 Folke, Sala
550907-6955 Sjölin, Västerås
550926-7059 Sellgren, Sala
551003-1411 Forsman, Västerås
540430-1110 Nordström, Hofors

520123-2955 Hübinette, Uppsala
540818-7614 Nordström, Hofors
540909-9016 Johansson, Västerås
540915-7012 Fernström, Norberg
540920-7536 Kraft, Spånga
540921-6990 Härdin, Västerås
541104-6930 Pernhall, Västerås
541112-6971 Alexandersson, Västerås
541124-7611 Eriksson, Sandviken
350129-6973 Bylin, Hallstahammar
550224-6910 Brantås, Västerås
550303-7250 Fredriksson, Ramnäs
550503-9518 Sinko, Västerås

VÅDAN AV ATT EJ HA ARMBANDSUR

I månadsskiftet november—december låg 8. kompaniets granatgevärsgrupper på det första utbildningsblocket under 14 dagar i Marma. Vi var ungefär 30 man förlagda i barackerna bortom markan. Vad som hände där under en av de mörka kvällarna vill vi gärna berätta.

Klockan var ungefär 20.30. I brist på annan sysselsättning låg de flesta av grabbarna och läste eller småslöade i sängarna. Det var lugnt och tyst. Belysningen var halvsläckt. Den vanligaste klädseln var långkalsonger och undertröja. Dagens eldexercis hade tagit på krafterna.

Det var då en av grabbarna fick en idé. Inte någonting genomtänkt utan bara ett infall. "Jag tror jag tar och väcker Gustavsson och säger att det är morgon, så får vi se hur han reagerar". Gustavsson, alias Gusse, var den andra gruppchefen som tillsammans med skämtaren själv kom från 1. pluton. Gustavsson har ingenting emot att ta en tupplur, när tillfälle ges, och hade den här kvällen somnat vid åttatiden med underkläderna på sig. Vad han däremot inte hade på sig var ett armbandsur.

Tänkt och gjort. Samtidigt, som han väckte Gusse, satte Liw på belysningen och hans kompis vaknade till det välbekanta klirret från lysrör som tänds. "Dags att gå upp, klockan är mycket." Vi andra som låg i "båsen" i närheten hörde uppmaningen men tänkte att det där går han nog inte på. Han genomskådar säkert det hela ganska snart. Gusse gjorde dock inte någon min av att tvivla på tidsangivelsen. Han började sakta masa sig upp ur sängen. Liw började snöra på sig kängorna. Som om det vore noga planerat i förväg började alla de andra grabbarna att spela med. Man började spola i tvättrännan, slamra i skåp, gäspa, sträcka på sig och högljutt diskutera dagens program och vilken utrustning som var anbefalld. "Var det stridspackning eller stridssele vi skulle ha? Till vilken skjutplats ska vi idag?" Dessa och liknande rop hördes i rummet precis som alla andra morgnar. Det var bara det att den här gången var klockan 20.30.

Efter cirka 15 minuter var de flesta i baracken klädda och tillsammans ökade man stressen på Gustavsson. "Idag hinner du inte äta någon frukost, det är ju bråttom för tusan! Nu får du sätta fart." Och visst satte Gustavsson fart. Han bäddade och slet med utrustningen. Vi, som var åskådare till skådespelet, trodde knappt våra ögon och öron. Tänk så hundraprocentigt han går på det. Vi bubblade av skratt bara några meter från en hårt stressad Gustavsson, fast vi var ju dolda bakom en tunn plywoodvägg. Det slamrade i dörren. Det var Liw som gick och slog lite i den för att sedan med andan i halsen medela Gustavsson: "Vi ska iväg om fem minuter, inte alla, men du ska med. Det var ett befäl från sjundes grg-grupper som sa det. Jag vet inte vad vi ska göra men vi ska komma direkt." Liksom tidigare blev det fart på Gustavsson, och tillsammans med mig och Liw cyklade han inom några minuter iväg med utrustning och allt. Efter bara femtio meters cykling närmade vi oss markan där det lyste som brukligt är på kvällarna. Dit kunde vi ju inte åka, så vi vände och åkte tillbaka. Gusse följde förvånad med, och blev inte mindre förvånad av att finna ett tjugotal gapskrattande soldater utanför baracktrappan. "Vad är det ni skrattar åt", undrade Gustavsson. Smått oroade för reaktionen, men ändå gapskrattande meddelade vi att klockan var 21 och inte 7. "Nej va' tjarvigt. Djäklar." Med ett slammer åkte packning och k-pist i backen.

Men inte blev Gustavsson arg inte. Han visste nog bara inte om han skulle skratta eller gråta. Om han skrattar eller gråter

2. grp 1. plut på Färnebo kompani segrade i gruppfälttävlan den 4 december.

åt att hans öden och äventyr sprids ut till Bockens läsare vet jag inte, men han tar säkert inte illa upp.

Nedtecknat i trakten av Åmot den 26/1 -75 av

259 Lindmark

9. KOMPANIET/JÄRVSÖ

Chef: kn Hiedland
Stf: kn Beminge
Tff: kn Wing

Adj: fj Y Larsson

Eldledningsplutonen

Chef: lt Berlin
Stf: fj Höglund

Instr: öfu Ohlander

550814-6932 Josefsson, Köping
540324-7579 Westlund, Gävle
531002-6959 Eriksson, Norberg
540616-7659 Olhem, Marmaverken
550211-7517 Munters, Alfta
540814-7634 Stensson, Ockelbo
550429-6954 Hannqvist, Fagersta
520123-6956 Pettersson, Västerås
531130-7614 Olsson, Österfärnebo
550106-7598 Engblom, Norrsundet
550921-6916 Nilsson, Västerås
510104-7693 Gangstad, Hofors
540626-7558 Deverud, Ljusne
551027-6917 Persson, Arboga
551203-7556 Lindblom, Åsunda

530620-7738 Carlbaum, Gävle
540331-0195 Wallin, Stockholm
550417-7535 Westberg, Bollnäs
541106-7878 Duvhammar, Gävle
540318-7692 Wengelin, Gävle
540104-5058 Ederby, Sandviken
530422-1715 Mårtensson, Rimbo
530727-9330 Korhonen, Hallstahammar
540923-7574 Östlund, Sandviken
551224-6991 Pettersson, Hallstahammar
541219-1099 Lillhannus, Ösmo
551024-6910 Hollaus, Västerås
540601-7557 Lindberg, Gävle
550704-6935 Sjöberg, Arboga

Första granatkastarplutonen

Chef: lt Malm
Stf: fj Eklöf

530525-1414 Ederyd, Enbo
530813-7578 Israelsson, Gävle
531215-1037 Risberg, Ektorp
511201-0919 Eriksson, Västerås
530225-7877 Ryd, Vallentuna
530103-7536 Johansson, Gävle
540701-7192 Nilsson, Landafors
530602-7573 Eklund, Gävle
540519-7590 Löthberg, Gävle
531104-7855 Larsson, Ransta
550515-7015 Hurtta, Västerås
540712-7579 Olsson, Sandviken
530714-7776 Kroon, Hofors
540320-0955 Johansson, Fagersta
540107-0999 Larsson, Ljusne

Andra granatkastarplutonen

Chef: lt Hållander
Stf: fk Åkerlund

550407-6930 Lundgren, Sandviken
550208-6910 Larsson, Möklinta
550528-7518 Sjöholm, Söderhamn
550310-7012 Iverfäldt, Virsbo
541231-7553 Ström, Sandviken
530227-7537 Olsson, Norrala
541026-7552 Persson, Gävle
530911-7673 Söderberg, Gävle
531008-1418 Jansson, Tierp
540212-7533 Norlén, Ljusne
531120-0017 Fredin, Bergvik
540926-1418 Henriksson, Gävle
550804-3979 Persson, Bollnäs
550420-6995 Löfgren, Huddungeby
540703-1474 Wahlström, Skutskär

540912-7510 Eriksson, Alfta
550611-7513 Schols, Edsbyn
540703-7877 Pettersson, Vallvik
541231-7579 Hjelm, Gävle
541115-7570 Wahlman, Valbo
540612-7570 Sundström, Norrsundet
540731-6933 Strängberg, Surahammar
541030-8539 Lindberg, Gävle
550620-6613 Lind, Arboga
551002-6692 Karlsson, Torsåker
551203-6913 Cajander, Morgongåva
550525-7574 Sandström, Vallsta
540626-7111 Blom, Torsåker
551105-6953 Pettersson, Västerås

Instr: serg de Maré

531222-7613 Jacobsson, Åmotsbruk
550402-7599 Sverin, Kilafors
550523-7551 Larsen, Gävle
541103-7553 Andersson, Söderala
550104-7539 Mattsson, Arbrå
550916-6996 Westerberg, Västerås
551011-7038 Wendelin, Möklinta
540730-1513 Petersson, Björklinga
540325-7677 Wahlund, Valbo
550903-7572 Hård, Viksjöfors
531022-7530 Lindström, Ockelbo
551112-6970 Carlqvist, Köping
541222-8933 Skoglund, Hedesunda
550501-1055 Carlsson, Ramnäs
530523-1432 Grönvall, Skutskär

Trosstroppen

Chef: fj J Larsson
Instr: öfu Juel-Engelholm

540928-7579 Söderlund, Gävle
550208-7173 Eriksson, Gävle
540318-7573 Haaranen, Hofors
550323-6951 Magnusson, Norberg
540224-6911 Wahlström, Gävle
541222-7653 Baglien, Sandarne
550115-7579 Tuomela, Skutskär
540902-7553 Eibl, Gävle
550412-6938 Eriksson, Tillberga
550119-1414 Gustafsson, Gävle
550914-7591 Vikberg, Ockelbo
550112-7574 Larsson, Torsåker

550323-7512 Jonsson, Ockelbo
550515-7577 Ahlund, Kilafors
540507-7512 Jansson, Bergvik
550419-6915 Wretman, Västerås
550116-1938 Bengtsson, Bollnäs
541216-7552 Olsson, Österfärnebo
550823-7137 Gran, Fagersta
540425-7593 Jonsson, Ockelbo
540505-7554 Sjöqvist, Sandviken
541114-7639 Persohn, Sandviken
540706-7577 Larsson, Hedesunda

OM VÅR FÖRSTA BATÖVNING

Förmodligen har många kompanirepresentanter skrivit om den, men här kommer några av 9:es erfarenheter och synpunkter att åskådliggöras.

Till att börja med så kom jag, som veckan före hade varit sjukskriven i hemmet, till I 14 fem över 12 på söndagskvällen, med allting opackat och utan att veta vad som skulle med på övningen. Nåväl efter mycket om och men fick jag allting iordning och kröp till kojs.

På morgonen var det jäktigt. Jag hade förlorat nästan en timme på sjukan. Hämta cykel, ställa upp på gården, f-n glömde hjälmen, remma in och hämta, puh det var på minuten. Grabbarna, som var i ordning, stod och småfrös, medan svetten lackade på mig.

De sex milen upp till Järbo kan man bara kalla struliga, åtminstone till dess vi lämnade 8:e och gick själva "med högsta fart". Måndagskvällens förläggningsverksamhet avlöpte smärtfritt, liksom resten av veckan fram till fredagen, då vi gick ut på en komp.övning, som fortlöpte över helgen. Den började med cykelmarsch 3—4 km och därefter skidtolkning ca 8 km, med hård vind och snö som stack som småspik i ansiktet. Småningom kom vi fram till vår blivande förläggningsplats. I mörkret började vi resa pjäser, tält och maskeringsnät.

Befälen svärmade som flugor omkring oss. Ingen kunde säga vad som skulle göras, ingen ville ändra på vad andra hade lärt oss.

Småningom blev vi i alla fall klara med förläggningen och gick till välbehövlig vila. Mitt i natten kom 1:a pluton och gjorde eldöverfall på oss. Alla stormade ut ur tälten, dock inte jag, för jag vaknade först, när de kom tillbaka in i tältet.

Andra dagen lyckades en av våra traktorförare köra i diket och välta ett släp fullt med last av blindammunition m.m. Det tog gott och väl en timme att "fixa" avkörningen. Det var för de flesta en välkommen paus i skidtolkningen. Under dagens lopp övade vi snabbgrupperingar under fänrikens ivriga hejarop: "För f-n grabbar ÖKA". Vi klarade dock tidskraven med relativt god marginal. Tredje dagen övade vi skidtolkning på isklädda utförsbackar och nysandade vägar med många omkullkörningar som följd. Men jag ville ändå se den fiende som tar oss, när vi sätter igång och skidtolkar i sanden, för det ser så otroligt lustigt ut att

fienden förmodligen skrattar ihjäl sig. Och då är ju halva kriget över.

På kvällen, när vi skulle gå till sängs efter en normal gruppering, fick vi order om att förbereda mottagning av eldsignalering och öva riktning. Alla surnade till men lydde order och gjorde allt i ordning. Vi väntade 1 1/2 timme utan att höra något på radion. Sedan frågade vi på radion, om det inte skulle bli någon "ero". Svar: "Vet ej". Vi frågade om det fanns några befäl där. Svar: "Nej, vänta på lt Berlin". Vi frågade var han fanns. Svar: "Vet ej". Då packade vi ihop grejorna och lade oss att sova.

Dagen därpå gjorde vi en snabbgruppering och därefter ca 6 km skidmarsch till cykelavlämningsplatsen varifrån det var 3—4 km till fredsmässiga förläggningsplatsen. Den marschen höll på att ta knäcken på hela gänget. Men efter en natts sömn utan störningar var alla på bra humör igen. När vi sedan tidigt på måndagsmorgonen fick bada bastu och duscha av oss ordentligt var det hela fulländat och humöret på topp igen. Vi förflyttades därefter till 8:e och förlades där över natten i väntan på batövningen.

Övningen började lugnt och fint med marschfärdiga kl. 08.30. Vi hade gott om tid på morgonen. Vi skidtolkade c:a en mil med en normalgruppering mitt i. Sedan cyklade vi c:a 2—3 km till nästa normalgruppering och gick i förläggning över natten.

Dagen därpå, som var onsdag i övningens andra vecka, transporterades vi per cykel ca 4 mil, ömsom tolkning ömsom marsch, till nästa förläggningsplats, där vi grupperade i "bergis" Dalarnas största stenmoras. Ordern "Fixa, Fixa, Fixa" kunde verkligen tillämpas, man fick leta jord och snö att lägga på tältkappan. För att få ner pjäserna i marken fick man skotta och hacka bort stenar stora som persedelpåsar.

Alla kom till ro framåt 11 på kvällen och med revelj 02.30 kände man sig inte precis utsövd, när man vaknade.

Vi var marschfärdiga enligt planerna och gick 06.00 för att åter stråla samman med 8:e, som skulle vara marschfärdiga 05.30. Vi var på mötesplatsen ca tre kvart före utsatt tid och där kom första "strulet" den dagen. Men långt i från det sista för "struligare" 6 mil kommer vi förmodligen aldrig att få vara med om. 8:e som åkte före oss var faktiskt något så grymt sorgliga, när det gällde cykeltolkning så man blev riktigt lessen.

Ändå kunde det inte hindra det stigande humöret då vi när-

made oss I 14 och förmodligen har ingen av oss tidigare varit så glada att se kasernernas gulbleka fasader.

Efteråt kändes det skönt och man var nästan stolt över att ha klarat av övningen, som sägs vara den hårdaste på utbildningsåret.

Peter Larsson

12. KOMPANIET/ARBRÅ

Chef: kn Hegrelius
Stf: kn Åkerlund Adj. fj Sandin

Trossplutonen

Chef: kn Näslund
Stf: fj Bengtsson

531013-9331 Sepänaho, Bollnäs
520402-1933 Bergström, Finspång
540511-7531 Söderman, Söderhamn
550726-7556 Johansson, Gävle
540530-7553 Aberg, Norrsundet
510310-7552 Svensson, Gävle
540707-7590 Nöjd, Gävle
540220-7590 Nilsson, Sandviken
540111-9457 Lindström, Sala
541016-7513 Larsson, Söderhamn
540629-7514 Jansson, Bollnäs
540710-8959 Johansson, Sandviken
540102-7015 Hellblom, Morgongåva
540125-7554 Olsson, Ockelbo
540305-9099 Bergman, Söderfors
531223-7554 Sträng, Bollnäs
540912-8278 Akerdahl, Norrsundet
540924-7672 Grönberg, Ockelbo

540422-1490 Kjellander, Örebro
540909-7572 Hahne, Sandviken
540930-7518 Timmerholm, Sandviken
541029-7518 Söderlund, Gävle
550615-7512 Östlund, Bollnäs
540930-7575 Vikblom, Hofors
550123-1459 Pettersson, Söderfors
540919-1151 Karlsson, Sandviken
541005-7615 Hockman, Skutskär
540612-7612 Öberg, Gävle
540904-1430 Markusson, Alunda
541005-7573 Östergårds, Edsbyn
550623-7659 Thorslund, Sandviken
541010-7535 Larsson, Kilafors
540810-7570 Mattes, Edsbyn
530822-7593 Nordström, Ljusdal
540418-6917 Ekholm, Västerås

Sjukvårdsplutonen

Chef: lt Thuresson
Stf: fj Ellebo

511028-8239 Olofsson, Gävle
540204-7574 Lindholm, Gävle
540503-7531 Mickelsson, Alfta
550624-7591 Nordström, Ljusdal
541111-7558 Eriksson, Hedesunda
540224-1417 Mattsson, Skutskär
541117-7537 Nava, Sandviken
540801-7530 Stööp, Gävle
540430-7653 Vestblom, Valbo
540518-7591 Myrberg, Bollnäs
550321-6912 Jernström, Krylbo
530917-1998 Sundberg, Västerås
501014-1439 Landström, Uppsala
530722-1050 Wallin, Gävle
540119-7651 Börjesson, Österfärnebo

550101-7510 Jonsson, Bollnäs
521009-7597 Abrahamsson, Gävle
550416-8294 Järlemark, Sala
540402-7533 Hodin, Hofors
541121-7630 Nordström, Gävle
510109-1014 Ahrnqvist, Uppsala
510307-7557 Johansson, Gävle.....
541222-7513 Vennermo, Sandviken
531203-7574 Olsson, Järbo
541119-7576 Wahlén, Österfärnebo
510307-7557 Johansson, Gävle
530217-7513 Sundgren, Sandarne
540810-7539 Askefjord, Alfta
520419-0010 Östman, Johanneshov
540119-7651 Börjesson, Österfärnebo

Förplägnadsplutonen

Chef: fj Stonert
Stf: fj Peterson

550830-7738 Bergstrand, Gävle
540206-6939 Linnberg, Sala
540403-7573 Eliasson, Norrsundet
540607-7551 Westerlund, Tierp
540323-1417 Holm, Tierp
511016-6732 Hammar, Forsbacka
510326-7232 Lindblad, Sandviken
530109-1152 Runald, Gävle
530117-7613 Aslund, Sandviken
530311-7237 Hedlund, Svärdsjö
540210-7592 Berg, Sandviken
530623-7534 Rydbäck, Bollnäs
530821-7552 Svanström, Bergvik
531129-7633 Vestlund, Sandviken
540106-7631 Sparring, Sandviken
550727-7530 Johansson, Sandviken
550623-6958 Gustavsson, Kungsör
530411-7111 Asplund, Gävle
550718-6939 Andersson, Västerås
530396-7537 Eriksson, Arboga
540215-7597 Nilsson, Sandarne
531212-8233 Toresson, Norberg
510317-1079 Söderlind, Bollnäs
550929-7619 Molander, Ockelbo
540121-7737 Larsson, Gävle
540524-7551 Arvén, Vallsta
530124-1195 Linder, Bandhagen
550421-1474 Andersson, Uppsala
540322-7571 Vestrin, Torsåker
540628-7515 Kron, Viksjöfors
541209-7593 Landin, Gävle
550122-6970 Hedlund, Heby
530225-6994 Lindberg, Västerås

MC-plutonen

Chef: fj Söderlund
Stf: serg Hermansson

530509-7031 Wittur, Surahammar
531221-6913 Haglind, Arboga
540302-1453 Hedman, Skutskär
530110-7537 Jidemo, Sandviken
540408-6936 Hedqvist, Avesta
530826-7516 Andersson, Gävle
531129-7658 Warnbrant, Gävle
540106-7516 Bohlin, Gävle
540514-7553 Eriksson, Ljusne
540521-7513 Berglund, Bollnäs
540629-7530 Wandin, Trönödal
541028-7519 Brunlöf, Kilafors
541109-1415 Nordén, Söderfors
550511-7571 Lindgren, Årsunda
550602-7555 Gustavsson, Söderala
550622-7536 Johansson, Alfta
550624-9316 Kaikkonen, Västerås
550629-7257 Rehn, Sandviken
550703-7652 Gabrielsson, Hofors

Ctp- och bandtraktorplutonen

Chef: fj Jansson
Stf: öfu Eliasson

530529-7714 Dahlström, Gävle
530611-1096 Brunn, Uppsala
530217-7330 Redenius, Bollnäs
531118-1514 Sparring, Älvsjö
530707-7197 Lindström, Sandviken
540309-9434 Larsson, Ockelbo
530620-7597 Baltazar, Gävle
530321-7532 Östlund, Gävle
530316-7513 Flodin, Söderhamn
540401-7716 Hedblom, Stråtjära
530412-1410 Thuné, Gävle
530819-7036 Korsar, Köping
540321-0270 Lindow, Gävle
540527-7673 Gladh, Sandarne
53032 -7510 Johansson-G, Söderhamn
530207-7556 Berglund, Valbo
550623-7675 Persson, Ockelbo
550315-7652 Larsson, Norrala
540902-7512 Persson, Viksjöfors
540606-7578 Persson, Gävle

I FÄDRENS SPÅR FÖR FRAMTIDS SEGRAR

Detta liksom föregående år har ur idrottssynpunkt inte inneburit några större framgångar för de våra. Det är som om den gamla hälsingegeisten skulle ha försvunnit. Kanske beror det på en generationsväxling. Eller vad annars? När man läser resultatlistorna så finner man, att det nästan alltid är samma gamla kämpar, som kommer på prisplats eller näst därintill. Namn som Hilding Lindström, Göte Winberg m fl lyser alltjämt i eldskrift, när de svartvita färgerna är representerade på tävlingsbanorna. Vi får väl hoppas på bättre tider, vad det lider.

Dock en komet lyser fortfarande på idrottshimlen. Det är vår pistolmästare löjtnanten Curt Ögren, som alltjämt har säkert öga och säker hand. Vi önskar lycka till i fortsättningen!

Den resultatintresserade må så studera nedanstående översikt över årets tävlingar, så som de framgår av tillgängliga resultatlistor.

Knut Björkenstam

TÄVLINGSRESULTAT

Svenska Livräddningssällskapets vandringspris i simutbildning 1973/74
Klass A över 100 delt. förband
1. I 14/Fo 49
AM budkavle
Klass 4 44 delt förband
20. I 14/Fo 49 (R/Kn Winberg, Mj Björk, K/Kn Munther, K/Kn Andersson, P/Serg Norrström, GC/Öfu Lindberg.
MIDÖ budkavleorientering
Klass H 21 23 delt lag (segrartid 3.18,06)

2.	I 14/Fo 49 (V/Serg Montelius, GC/Öfu Lindberg, R/Fk Lundberg)	3.18,26
13.	I 14/Fo 49 (K/Kn Munther, P/Serg Norrström, P/Serg Åkerlund)	4.25,13

Klass H 35 23 delt förband

1.	I 14/Fo 49 (RO/Kn Sivars, Mj Björk, RO/Kn Jansson)	3.19,17

M M fälttävlan

Klass H 22 90 deltagare (segrarpoäng 102,35)

16. R/Kn Winberg 126,40 p
52. R/Fk Lundberg 159,01 p
67. P/Serg Wallgren 147,15 p

Klass H 19—21 16 delt (segrarpoäng 88,53)

14. GC/Öfu Lindberg 155,55 p

Klass GU 53 deltagare (segrarpoäng 90,39)

11. Vpl Wahlros 111,21 p
28. Vpl Rosengren 140,02 p
39. Vpl Diffner 161,15 p

Lagtävlan 18 delt lag

8. I 14/Fo 49

SM fälttävlan

Klass H 22 72 delt (segrarpoäng 111,30)

38. Göte Winberg 158,43 p
63. Bertil Munther 196,52 p

Klass H 19—21 31 delt (segrarpoäng 111,31)

20. Sven-Olov Lundin 196,05 p

DM fälttävlan

Klass H 22 15 del (segrarpoäng 1.54,25 p)

2. Karl-Erik Björk 2.03,23 p
4. Göte Winberg 2.16,13 p
5. Erns Larsson 2.25,04 p
6. Börje Wällgren 2.33,38 p
7. Sidney Jämthagen 2.40,46 p

Klass H 50

1. Göte Karlsson 2,56,57 p

Lagtävlan 3 deltagande lag

1. I 14/Fo 49 IF Björk, Winberg, Larsson.
3. I 14/Fo 49 IF Wallgren, Jämthagen, Karlsson.

MIDÖ fälttävlan

Seniorer 62 delt (segrarpoäng 105,40)

12. R/Kn Winberg 130,00 p
33. R/Kn Ohlsson E 162,55 p
35. P/Serg Wallgren 165,40 p
42. P/Serg Åkerlund 182,18 p
53. R/Kn Alin 211,00 p

Äldre oldboys 22 delt (segrarpoäng 101,40)

3. Övlt Nilsson 123,20 p
13. Mj Björk 177,20 p
16. Övlt Fredriksson 186,00 p

Veteraner 17 delt (segrarpoäng 113,45)

11. Fj Karlsson 192,50 p

GU vpl 35 delt (segrarpoäng 96,40)

3. Vpl Alneberg 112,30 p
4. Vpl Wahlros 113,00 p
13. Vpl Rosengren 131,55 p

14. Vpl Liedholm 133,05 p
24. Vpl Lundin 149,35 p
25. V/Fu Söderholm 153,15 p
26. Vpl Diffner 155,00 p
32. Korp Eriksson 199,25 p

Seniorer 4 delt (segrarpoäng 129,05)

3. GC/Öfu Lindberg 140,10 p

Lagtävlan förbandslag 6 förb.lag (segrarpoäng 662,00)

3. I 14/Fo 49 R/Kn Winberg, R/Kn Ohlsson, P/Serg Wallgren, P/Serg Åkerlund, Övl F Nilsson 764,13 p

Lagtävlan GU lag 5 delt lag

1. I 14/Fo 49 Vpl Alneberg, Vpl Wahlros, Vpl Rosengren 357,25 p

Överste Gåsstes vandringspris i vinterfälttävlan 77 delt

1. Mj Björk 72,30 p
2. Kn Lindström 77,17 p
3. Fj Thimper 79,02 p
4. Övlt Nilsson 80,20 p
5. Kn Munther 82,26 p

Överste Gåsstes vandringspris i sommarfälttävlan 90 delt

1. Övlt Nilsson 75,20 p
2. Mj Björk 74,49 p
3. Fu Lundin 100,22 p
4. Kn Österdahl 102,55 p
5. Kn Wallin 104,56 p

Plutonfälttävlan

Klass 1 13 delt plut

1. 1 skplut 8 komp C Fu Eliasson 423 min
2. 2 skplut 7 komp C Lt Froste 617 „
3. 1 skplut 7 komp C Kn Swärdenholt 625 „

Klass 2

1. Sjvplut 12 komp C Fk Olander 717 min
2. Trossplut 12 komp C Kn Munther 791 „
3. Stabsplut 5 komp C Fj Höglund 800 „

MID Ö handboll

Grupp 2

KS—I 14/Fo 49 24— 7
I 1—I 14/Fo 49 16—13
I 14/Fo 49 ej till semifinal

MM militär femkamp

Klass ÄJ 51 delt (segrarpoäng 4943,3)

10. V/Fu Koskinen 4703,4 p

AM militär tre-fyrkamp

Klass 2 GU 3-kamp 223 delt (segrarpoäng 3073,2)

18. Vpl Wallen 2771,2 p
66. „ Larsson 2565,4 p
98. „ Lantz 2427,0 p
105. „ Östlund 2409,6 p
139. „ Palm 2334,6 p

145. „ Johansson 2300,6 p
173. „ Waldemarsson 2219,2 p
179. „ Strand 2195,2 p
192. „ Hansson 2139,8 p
220. „ Erixsson 1929,0 p

Klass 2 GU 4-kamp 52 delt (segrarpoäng 4051,6)

17. Vpl Larsson 3457,4 p
18. „ Wallün 3423,2 p
28. „ Palm 3260,2 p
37. „ Strand 3027,2 p
39. „ Lantz 3002,2 p
46. „ Johansson 2825,4 p
47. „ Waldemarsson 2823,2 p
50. „ Östlund 2725,6 p
51. „ Hansson 2643,0 p
52. „ Erixsson 2559,4 p

MID Ö militär trekamp

Klass 2 GU 85 delt (segrarpoäng 2876,6)

7. Vpl Wallén 2637,6 p
16. „ Larsson 2503,4 p
26. „ Johansson 2442,6 p
32. „ Wallin 2404,0 p
38. „ Lantz 2366,0 p
56. „ Waldemarsson 2203,6 p
61. „ Östlund 2186,2 p
70. „ Strand 2040,4 p
72. „ Andersson 2034,6 p
74. „ Palm 1985,4 p

Förbandslag 10 delt förb (segerpoäng 8431,8)

6. I 14/Fo 49 Vpl Johansson, Vpl Larsson, Vpl Wallén 7583,6 p

Lagtävlan GU 9 delt lag (segrarpoäng 8291,8)

4. I 14/Fo 49 Vpl Johansson, Vpl Larsson, Vpl Wallén 7583,6 p

MM dagorientering

Klass H 21 89 delt (segrartid 1.42,32)

52. Kn Winberg tid 2.18,36

Klass GU 103 delt (segrartid 1.22,11)

28. Vpl Hansson tid 1.47,23

Klass H 17 19 delt (segrartid 1.13,06)

13. Fu Lundin tid 1.59,59

Klass H 43 47 delt (segrartid 1.12,38)

40. Mj Björk tid 2.16,45

MID Ö dagorientering

Klass H 21 67 delt (segrartid 72,46)

4. GC/Öfu Lindberg tid 75,50
18. R/Kn Winberg tid 97,17
38. P/Serg Norrström tid 135,54

Klass GU 60 delt (segrartid 45,28)

7. Vpl Waldemarsson 59,19

11. „ Johansson N-O 60,54
14. „ Palm 62,23
24. „ Strängberg 70,02
31. „ Westberg 78,03
36. „ Landkvist 83,57
38. „ Askefjord 88,05
41. „ Bengtsson 90,42
48. „ Wallén 110,19

Klass H 43 24 delt (segrartid 58,45)

2. RO/Kn Jansson 66,30
5. Mj Björk 70,14

Lagtävlan GU lag 11 delt lag (segrartid 158,26)

3. I 14/Fo 49 Vpl Waldemarsson, Vpl Johansson, Vpl Palm 182,36
9. I 14/Fo 49 lag 2
11. I 14/Fo 49 lag 3

RegM dagorientering

Seniorer 38 delt

1. Kn Winberg 53,42
2. Övlt Nilsson 64,00
3. Öfu Lindberg 85,46
4. Kn Ringkvist 87,00
5. Öfu Thollén 88,09

Yngre oldboys 8 delt

1. Kn Östblom 84,01
2. Mj Björkenstam 87,42
3. Kn Olsson E 89,00

Äldre oldboys 3 delt

1. Övlt Fredriksson 66,05

Veteraner 3 delt

1. Kn Lindström H 80,44

Seniorer befäl 19 delt

1. Fu Lundin 58,36
2. Öfu Brolin 73,21
3. Öfu Gunnarsson 75,19

Föreningsmästerskap I 14 IF

Klass 1 (7 km)

1. Benny Gustavsson 1.09,20

Klass 2 (5 km)

1. Hilding Lindström 1.07,35

Klass 3 (7 km)

1. Östen Andersson 1.35,05

RegM nattorientering

Klass H 21 82 delt

1. Mj Björk 53,35
2. Kn Winberg 55,21
3. Kn Munther 61,17
4. Mj Danielsson 63,50
5. Kn Jonsson 69,38

RegM dagorientering. Mj Björkenstam och serg Sjöberg på startlinjen.

Klass H 35 9 delt

1.	Kn Olsson E		69.01
2.	Kn Andersson		75,39
3.	Kn Östblom		77,26

Klass H 43 11 delt

1.	Mj Persson		49,15
2.	Övlt Fredriksson		52,29
3.	Mj Särvestad		59,02

Klass H 50 4 delt

1.	Kn Lindström		94,11

Klass vpl elit 17 delt

1.	Vpl Palm	Liv.komp	53,59
2.	Vpl Lantz	Liv.komp	56,56
3.	Vpl Waldemarsson	Liv.komp	53,59
4.	Vpl Wallén	Liv.komp	59,13
5.	Vpl Landkvist	Liv.komp	64,18

Klass H 17 jun.bef 17 delt

1.	Fu Lundin		49,02
2.	Fu Holmqvist		55,30
3.	Fu Rudman		55,36
4.	Fu Hållberg		58,01
5.	Fu Palmertz		60,41

Lagtävlan 4 delt lag

1. Liv.komp lag 1 Vpl 331 Palm, 335 Lantz, 28 Waldemarsson, 131 Landkvist, 4 Wallén — Tid 292,41

RegM simning

100 m fritt 10 delt

1.	Vpl 371 Hammar	12 komp	65,1
2.	Vpl 21 Toirola	Livkomp	71,1
3.	Vpl 22 Lyrberg	7 komp	71,8

200 m bröst 13 delt

1.	Vpl 22 Lyrberg	7 komp	3.19,4
2.	Vpl 21 Toivola	Livkomp	3.30,0
3.	Vpl 202 Larsson	9 komp	4.00,0

1500 m fritt 4 delt

1.	Vpl 391 Johansson	12 komp	34.11,0
2.	Vpl 520 Larsson	12 komp	36.28,0

Lagkapp 10 x 50 m 7 delt lag

1.	8. komp Lt Widén, Vpl Lundholm, Jensen, Larsson, Johansson, Wiljaumata, Högbom, Sjödin, Folke, Brofelt	5.35,0
2.	9. komp	5.49,0
3.	Livkomp	5.56,8

Militärt Nordiskt Mästerskap

Fältskjutning pistol 20 delt (bästa resultat 48/26)

5.	K/Lt Ögren	46/26

MM i skjutning

Militärmästare fältskjutning pistol

K/Lt Ögren Curt

Banskjutning gevär 169 delt (segrarpoäng 310)

129.	Fj Forsström	120 p

Banskjutning pistol klass B 84 delt (segrarpoäng 584)

4.	Lt Ögren C	573 p
81.	Serg Hägg L	430 p

Fältskjutning gevär 174 delt (segrar träff 40)

147.	Fj Forsström R	Träff 17

Fältskjutning pistol 182 delt

1.	Lt Ögren C	träff 43
161.	Serg Hägg L	träff 17

MID Ö skolskjutning

Pistol klass B 19 delt (segrarpoäng 567)

8.	Lt Ögren C	546 p
17.	Fk Söderblom	488 p

RegM skjutning

Kpist 110 delt

1.	Mj Persson E	147 p	6.	Öfu Jonsson	143 p
2.	Övlt Nilsson	146 p	7.	Fj Svensson	143 p
3.	Kn Jonzon	146 p	8.	Öfu Fäldt	143 p
4.	Övlt Strömberg	145 p	9.	Öfu Söderblom	142 p
5.	Lt Edenhag	144 p	10.	Kn Swärdenholt	142 p

Gevär 14 delt

1.	Fj Larsson JH	147 p	3.	Övlt Nilsson	145 p
2.	Lt Ögren	146 p	4.	Fj Forsström	144 p

Kårskjutningar

R/off kårens skj kg (ing i Kjellgrenska)

1.	Kn Österdahl G	176 p	3.	Kn Alin	116 p
2.	Övlt Nilsson	126 p			

R/off kårens skj pistol (Fockska kannan)

1.	Lt Edenhag	200 p	3.	Kn Winberg	162 p
2.	Kn Alin	166 p			

K/off kårens skj gevär (Stålhanes vpris)

1.	Erik Jonzon	247 p	3.	Rolf Jägare	117 p
2.	Inge Olsson	242 p			

P/off kårens skj kpist (Örnpokalen)

1.	Fj Lindeberg	218 p	3.	Fj Karlsson	194 p
2.	Öfu Kjelstrup	207 p			

MM skidor

Klass GU 15 km 71 delt (segrartid 54.01,2)

4.	Vpl Simonsson	55.11,9	56.	Vpl Snaar	1.03.16,7
43.	Vpl Wahlros	1.00.32,8	62.	Vpl Wannkvist	1.04.36,9
44.	Vpl Olsson	1.01.05,4			

Lagtävlan 3 mannalag 15 delt lag (segrartid 2.47.18,7)

8.	I 14/Fo 49	2.56.50,1

RegM skidor

Sen befäl 30 km 10 delt

1.	Kn Lindström H	111.05	3.	Kn Olsson E	115,18
2.	Kn Svärdenholt	112,23			

Yngre oldboys 30 km 2 delt

1.	Mj Fröderberg	105,52	2.	Mj Björk	107,18

Äldre oldboys 30 km 4 delt

1.	Övlt Nilsson	111,37	2.	Övlt Weibe	115,58

Veteraner 15 km 6 delt

1.	Fj Jonsson E	67,23	3.	Fj Nyström	71,40
2.	Övlt Strömberg	69,58			

Vpl elit 30 km 22 delt

1.	414 Simonsson	12 komp	89,37	regmäst
2.	338 Wahlroos	9 komp	99,35	
3.	123 Snaar	9 komp	107,17	
4.	725 Andersson	5 komp	104,21	
5.	347 Helgesen	8 komp	107,22	

Lagtävlan 2 delt lag

1.	9. komp Kn Winberg, 338 Wahlros, 123 Snaar, 30 Wannkvist, 928 Olsson	536,76
2.	12. komp	581,22

BATALJONSCHEF 1974
NÅGRA REFLEXIONER

I december 1973 tjänstgjorde jag vid Försvarsdepartementet — "Sekretariatet för säkerhetspolitik och långsiktsplanering inom totalförsvaret" (längsta namnet i svenska statsförvaltningen?!).

Jag arbetade bl a med att analysera 1990-talets möjliga hotbilder mot Sverige och vilka krav som borde kunna ställas på det svenska totalförsvaret vid denna tidpunkt.

I början på det nya året anmälde jag mig på I 14 som bataljonschef. I slutet av januari 1974 och i början av februari ledde jag stridsskjutning — plutons anfall — i Marma med skytteplutonerna och pansarvärnstropparna ur 8. och 9. kompanierna.

December 1973 och januari 1974 är onekligen två extrema motpoler, men ger ändå i ett nötskal något som är typiskt för officersyrket — omväxlingen i arbetsuppgifterna. Jag tror att en rimlig växling mellan trupptjänst, tjänst som elev och lärare vid militära skolor samt stabstjänst är en viktig förutsättning för den egna vidareutvecklingen och den personliga tillfredsställelsen. Någon tids FN-tjänstgöring passar väl in i bilden. En sådan växling av arbetsuppgifter hinner man med innan man pensioneras vid 60 år!

Man bör nämligen komma ihåg att försvarsmakten är en komplex organisation, som förutom utbildning av värnpliktiga, innehåller många verksamheter bl a planering och studier av försvarsmaktens utformning i framtiden, krigsplanläggningsarbete, övrig verksamhet som syftar till att organisera, utrusta och mobilisera våra förband samt vidare den fortsatta utbildningen av blivande chefer.

För att lösa dessa uppgifter krävs officerare vid krigsförbanden, vid de producerande fredsförbanden, vid de militära skolorna samt vid de staber och förvaltningar, som planerar och leder verksamheten. Våra begränsade personalresurser måste emellertid kunna alternativ-användas. En rätt avvägd växling mellan

trupptjänst och stabs- och lärartjänst säkerställer att resurserna tillvaratas på bästa sätt.

Stabs- och förvaltningsarbete i olika instanser är visserligen en förutsättning för en effektiv försvarsmakt, men en god utbildning vid våra fredsförband med målet att nå effektiva krigsförband är än viktigare.

För att avrunda resonemanget om fördelen med och nödvändigheten av en växling i arbetsuppgifterna, men framförallt för att understryka betydelsen av värnpliktsutbildningen, vill jag citera förre arméchefen C A Ehrensvärd, vilken i sin bok "I rikets tjänst" framförde en uppfattning som alltjämt står sig. Han sade bl a "Många och långa skolor är icke ett tecken på att en armé står särskilt högt, däremot ett sjudande arbete inom fulltaliga regementen och kårer. Stora staber och förvaltningsorgan är icke heller något hälsotecken. Idealet är i stället relativt små, men väl rekryterade ledande organ, där man sätter en ära i, icke att skriva mycket men att tänka djupt och skriva lite men väl".

Ett års ihågkomster som bataljonschef är inte lätta att kortfattat beskriva i en årsbok. Varje enskild övning kan i sig förtjäna en egen uppsats. För att ge en uppfattning om bredden av och intensiteten i vår verksamhet har jag valt att i telegramstil redovisa vissa rubriker av arbetet 1974 med reflexioner.

*

Januari/Februari

De första veckorna går åt att sätta sig in i den genomförda planläggningen samt åt att ta emot och ha genomgång med kompanierna. Utbildningsståndpunkten är vad man rimligen kan begära, men gång på gång måste man påminna sig att huvuddelen av de värnpliktiga ryckt in först i oktober. Man gör ofta felaktiga jämförelser med vad åldersklassen i det gamla utbildningssystemet kunde i januari månad.

Vinterutbildningen går inte att genomföra i januari. All snön har regnat bort under julen. Bedrövlig vinter!

Marmablock 1 — främst stridsskjutningar i pluton — i slutet av januari och början av februari. Går i huvudsak bra. 9. kompaniet, som legat i Marma under hösten, skjuter bäst.

Ordningen och redan samt känslan för materielansvar hos de värnpliktiga måste förbättras. Sjukläget är inte bra. De ideliga läkarbytena vid regementet försvårar allvarligt sjukvården.

Februari/Mars

Kärvt befälsläge — stor krigsförbandsövning vid regementet.

Åmotövningen genomförs i sista veckan av februari och första av mars. 10 dagar i fältmässig förläggning, vinterutbildning, skidmarsch — dragning 2—3 dagar 2—3 mil/dag, stor närvarofrekvens, god anda. Mycket bra intryck! Välförtjänt ledighet vecka 11 för alla som deltagit i övningen.

Övningarna följer slag i slag! I vecka 12 Marmablock 2 — stridsskjutningar i förstärkt skyttekompanis anfall i mörker och förtrupps strid. Samverkan med stormkanoner ur P 1 och granatkastarkompani ur I 1. De som deltar gör väl ifrån sig men alltför många är sjukskrivna. 7. kompaniet gör ett fint mörkeranfall under svåra väderleksförhållanden.

Nästa utbildningsår kastar sin skugga över oss. Planläggningsinternat i Hemvärnsgården vecka 13 med blivande kompanichefer.

Demonstration på kaserngården för 1.000 kr till muck under olyckliga former.

April

Stabs- och trossövning med 5. och 12. samt delar av 7., 8. och 9. kompanierna genomförs vecka 14. Nyttig övning för stabs- och trossfolket och tillika en förberedelse för bataljonsövning 2.

I vecka 16 bataljonsövning 2 — anfall ur marschgruppering och mot luftlandsatt fiende samt försvar av pansarvärnsfront på Kungsbäcks- och Marmafälten. Många deltagare — bra! Går i stort hyggligt även om fordonen i bataljonschefens "upl" åker in i 9. kompaniets pansarvärnfront och bekämpas till sista man och fordon.

I vecka 17 utbildningsmöte i Stockholm samt planläggning av höstens krigsförbandsövningar och nästa utbildningsår.

Maj

Sista månaden utbildningsåret 1973/74. Starkt komprimerad! Mycket torrt väder, som delvis omöjliggör skjutning med skarp ammunition.

Regementets 350 års jubiléum firas lördagen den 4. maj med omfattande arrangemang. Klart väder men iskall snålblåst. Inte så många åskådare och besökare som väntat.

I vecka 19 planläggningsinternat i Stagården, Bollnäs, för utbildningsåret 1974/75 med blivande kompanichefer och vissa skolchefer. Planläggningen drivs relativt detaljerat. Stegringsföljden i utbildningen diskuteras ingående. Verksamhetsöversikten spikas. Praktiskt och reellt medinflytande från kompanichefernas sida.

I vecka 20 är det dags för slutprovet — MB Ö tillämpnings-

Fältmässig utspisning under bataljonsövning 2.

övning i Mälardalen. Marsch och transport till Strängnäs, där strid mot luftlandsatt fiende genomförs. Omgruppering med överskeppning till Kungsängen under en natt. På Kungsängen sker främst anfall ur marschgruppering. Hemtransport under lördagen till Gävle.

Vår bataljon hävdar sig väl i konkurrens med milo Ö andra förband. Ett klart positivt intryck, även om det självfallet finns brister. Stor närvarofrekvens. 12. kompaniet gör en mönstergill hemmarsch.

I vecka 21 äger plutonsfälttävlan rum. Den syftar bl a till att ordinarie plutonchef och pluton gemensamt skall utföra en avslutande prestation. En fantastisk kämpaglöd bland deltagarna. 8. kompaniet lyckas bäst. Tyvärr är alltför många frånvarande p g a sjukskrivning. Plutonfälttävlan efterlämnar därför ett blandat intryck.

Utryckningsveckan — vecka 22 — omfattar förutom materielvård och inlämning även "Skyttets dag" ("håll i gång" in i det sista) samt avslutningsgenomgångar. Det hela går lugnt till, men materielvården och inlämningen sköts inte bra på alla håll. Cyklarna är sorgebarnen.

"Dan före dan" underhåller Sveriges Jazzband och "Lena Marie and Sweet Wine". Hög stämning och hörselskador.

Den 31. maj sker "Muck" under ordnade former. Utbildningsåret 1973/74 är till ända!

*

Om man söker sammanfatta utbildningsåret 1973/74 blir intrycken självfallet både positiva och negativa.

Bataljonen har inte helt lyckats nå alla önskvärda utbildningsmål. Vi har prioriterat vissa viktiga utbildningsavsnitt som marsch, förläggning och anfall. Kompaniernas krigsuppgifter har, i stor utsträckning, varit styrande. I dessa avseenden vågar jag påstå, att vi nått våra mål. Andra avsnitt har vi tvingats ägna mindre tid åt t ex fördröjningsstrid och avvärjningsstrid. Det är då inte förvånande, att vi ej nått toppresultat i dessa grenar. Med hänsyn till den korta tiden i det nya utbildningssystemet är en prioritering emellertid nödvändig. Jag är därför övertygad att "I 14-modellen" för planering och genomförande av utbildningen är riktig. Ett visst stöd för denna uppfattningen står kanske att finna i resultatet av MB Ö slutövning, där I 14-bataljonen klarade sig bra.

Materielansvaret har minskat hos de värnpliktiga. De nya — liberalare — ersättningsbestämmelserna har bidragit härtill. Mycket tid har även fått ägnas åt att försöka skapa förståelse för behovet av ordning och reda hos de värnpliktiga och hos det yngre befälet. De höga ambitionerna att inrymma många övningar under kort tid och att snabbt komma till övning har ibland medfört att man inte tar sig tid att visitera trupp och materiel före övningarna. "Det bästa kan då bli det godas fiende".

Helhetsintrycket av de värnpliktiga är positivt. Höjdpunkterna har varit Åmotövningen, bataljonsövning 2 och MB-slutövning, där i stort en fulltalig bataljon gått ut på övning och skött sig bra. Tidvis har dock sjukanmälnings- och sjukskrivningsfrekvensen varit alltför hög vilket inverkat på möjligheterna att nå utbildningsmålen. I några fall har övningar därför fått göras om.

I en skara på omkring 1.000 man, som en bataljon utgör, finns många personer och personligheter representerade. Några har inte klarat uppgifterna, andra har inte bjudit till tillräckligt. De allra flesta har dock löst sina uppgifter på ett bra, flera på ett utmärkt sätt.

Man kan alltså med lugnt samvete avvisa de generella angrepp, som ibland förekommer på svensk ungdom och svensk allmän

värnplikt, där det sägs att den inte duger något till. Dagens rekryt har många fina sidor.

Det är emellertid viktigt att skapa förståelse för att utbildningen syftar till att uppfylla krigets krav. Detta ställer krav på drill-övningar, orderlydnad m m. Lika viktig är en klok personalbehandling och ett gott förhållande mellan befäl och värnpliktiga. Det gäller att aktivera soldaterna och att få dem att känna det medinflytande och medansvar i utbildningen, som är möjligt.

En gammal felaktig schablon säger att man skall upphöra att tänka under sin värnpliktstjänstgöring och bara göra vad man blir tillsagd. Om detta vore sant, vore det en bankruttförklaring av vår utbildning. Vår chans i en ev framtida konflikt ligger bl a i att vi har självständigt tänkande och motiverade befäl och soldater, som kan ta egna initiativ. Säkert finns det mer att göra inom detta fält av värnpliktsutbildningen, bara man då inte glömmer bort att krigets krav ligger i botten. Orderlydnad och drill finns också med i bilden. Det rör sig inte här om "antingen — eller" utan om "både — och".

En slutvärdering av utbildningsåret 1973/74 kan inte göras utan att befälets insats nämns. Befälsresurserna har varit begränsade. Tiden har varit knapp. Vi har haft ungt och i vissa fall orutinerat befäl. Viljan att satsa har dock så gott som undantagslöst varit stor. Resultatet har därför i allt väsentligt blivit bra.

Juni/Juli

Andhämtningspausen för befälet vid Livkompaniet blir kort (obefintlig). Fredag 31. maj ryckte PBS 73/74 ut — tisdagen 4. juni rycker PBS 74/75 in!

Juni ägnas bl a åt att värdera det gångna utbåret och att planlägga det nya i detalj. Bataljonsorder 1 — den grundläggande ordern för utbildningsåret 1974/75 — ges ut.

En fältövning på krigsuppgiften i norr genomförs. Befälsutbildning påbörjas.

En kurs för blivande kompanichefer inom milo Ö äger rum i regementets regi. Förhoppningsvis lyckas vi "sälja" vårt system för planering och genomförande av grundutbildningen till kursdeltagarna.

Juli/Augusti

Egen semester (4 veckor) i Västergötland, Skåne och Danmark. På I 14 rycker GBS-eleverna och de E-värnpliktiga in i början av augusti. Fortsatt befälsutbildning pågår.

Augusti/September, första veckan i oktober

Ett avbrott i bataljonschefsskapet som ändå måste med i min beskrivning av år 1974. Krigsförbandsövning som brigadchef. Sex intensiva veckor varav många dagar "i busken".

Krigsförbandsövningen avslutas med en veckas tillämpningsövning, där brigaden koncentreras och uppmarscherar bl a på järnväg, färjar över Dalälven, löser avvärjningsuppgift främst på Marmafältet följt av ny överskeppning av Dalälven och anfall ur marschgruppering.

*

Uppgiften var anpassad så att den utgjorde en spegelbild av brigadens krigsuppgifter. En lärorik övning med "skarp" trupp. För en brigadstab kan sådana övningar aldrig ersättas av stabstjänstövningar!

Om krigsförbanden fanns både positivt och negativt att säga. Den personliga stilen på kaserngården lämnade i flera fall åtskilligt mer att önska. Ordningen och redan kunde förbättras. Glädjande var att förbanden på fältet löste sina uppgifter på ett i regel bra sätt; många på ett mycket bra sätt.

Krigsförbandsövningen befäste för min del en uppfattning jag redan tidigare haft, nämligen en fast tro på den allmänna värnplikten. Ett svenskt krigsförband innehåller många starka länkar.

Oktober

F- och G-värnpliktiga rycker in varvid GBS-eleverna tjänstgör som föregångsmän. Fungerar bra. Bataljonen är till slut fulltalig.

Vitsordssättning för det aktiva befälet tar mycket tid i anspråk. MB Ö och ÖB besöker regementet.

Förevisning av vapen äger rum 23. oktober under övlt Gjerulfs ledning. Bra syn- och hörselintryck av skyttebataljonens viktigaste vapen bortsett från röken som inte utvecklas något vidare i det fuktiga vädret.

November/December

Befälsläget är mycket ansträngt. Förutom den normala befattningsutbildningen pågår centraliserad motor-, granatgevärs- och pansarvärnsutbildning. Två extra kompanier är i själva verket organiserade under denna tid vilket ställer stora krav på befälet. På 50-mannaplutoner finns bara två unga befäl! Regn och rusk praktiskt taget hela tiden.

Riksrevisionsverket genomlyser regementet för att se om vi är effektiva. Visst arbete med att ta fram underlag. Svar följer se-

nare. Ytterligare ett besök i norr beträffande krigsuppgiften äger rum i november.

GBS-eleverna i skyttetjänst skjuter stridsskjutning i Marma under två veckor. I november och december genomför 7. och 8. kompanierna motsvarande övningar, där GBS-elevernas försteg utnyttjas.

Forsa kompanis (4.) handräckningsvärnpliktiga deltar med stort engagemang i en dubbelsidig nattövning.

Granatkastarskjutningar på Kungsbäck och Marma samt marschövningar med Järvsö kompani (9.). Övningsmålen nås.

De två sista veckorna före jul genomför Delsbo (5.), Ovansjö (7.), Färnebo (8.) och Arbrå (12.) kompanier två marsch- och förläggningsövningar. Utbildningsmålen nås inte helt bl a på grund av en influensaepedemi, som slår hårt omkring sig. Många deltar inte i övningarna.

Torsdagen den 19. december påbörjas ett välbehövligt juluppehåll för truppbefäl och värnpliktiga.

Traditionsenliga "lillejulsmiddagar" för de olika befälskårerna äger rum den 19. december. I det efterföljande spexet, som de yngre regementsofficerarna uppför, får bataljonschefen sina fiskar varma...

*

Ett försök till värdering "på halvdistans" ger vid handen, att vi tycks vara på rätt väg. "Dag skall visserligen icke prisas innan sol gått ner", men erfarenheterna från åldersklassen 1974/75 hittills är positiva. De värnpliktiga tycks vara öppna och försöker som regel göra sitt bästa. Den fysiska träningen samt ordningen och redan måste emellertid ägnas fortlöpande uppmärksamhet. Kan sjukläget hållas under kontroll, bör vi kunna bygga vidare på den grund vi nu lagt.

Ett år — solvarv — har gått vid grundutbildningsbataljonen på Kungl Hälsinge regemente. Ett både stimulerande och jobbigt år för bataljonschefen. Intrycken är många. En litet vanvördig sammanfattning av gångna året, som ändå rymmer det allt dominerande positiva intrycket kan låta så här: "Det är kul att vara bataljonschef!"

Gustaf Welin

MED HÄLSINGAR TILL FJÄLLS

Det har så smått blivit en tradition på Kungl Hälsinge regemente att gruppchefsskola 2 varje år går en fjällmarsch i våra förfäders fotspår — alltså de kända Karolinerna. Till vår stora glädje deltog regementets chef, överste Allan Månsson, detta år. Marschen leddes av skolchefen kapten Laurén samt löjtnant Sundell.

Marschen var inte avsedd som någon fjälltur vilken som helst utan tonvikten lades vid att bibringa eleverna kunskap om den svenska fjällterrängen och orientering i fjällterräng samt naturvett i största allmänhet. Marschen igångsattes på måndagmorgonen den 29/7 med busstransport till Storulvåns fjällstation. I Storulvån, som var basstationen, började ryggsäckar och proviant packas och rättas till för den fortsatta marschen dagen därpå. Skolan övernattade på fjällstationen och efter en lugn natt gick reveljen 0600, frukost åts och därefter lämnade skolan på ett led stationen med regementschefen i spetsen, målet var Sylarnas fjällstation. När skolan hade nått den led där karolinerna för 260 år sedan marscherade gjordes halt och skolans chef, kapten Laurén, höll ett kort föredrag om karolinernas dödsmarsch över fjällen. Efter föredraget fortsatte marschen under bitvis regnande. Lunchen intogs vid en liten fjällbäck med regnet strilande ned för nacken. Efter en dagsmarsch nådde skolan Sylarnas fjällstation, vilken ligger i hjärtat av Sylmassivet. Middag utspisades i stationens matsal vilket uppskattades livligt av eleverna. Kvällen i övrigt bedrevs i fotvårdens tecken, samt under trevligt umgänge med ett 50-tal andra gäster.

Nästa dags morgon igångsattes marschen mot Helagsmassivet. Det visade sig vara den längsta och arbetssammaste dagsetappen. Den truppförande eleven utsattes för hårda prov i orientering, då man ideligen luras på avstånden i fjällen. Skolan förlades vid fjällstationen och ytterligare en lugn natt inträdde. En ny morgon grydde med fint väder, vilket lockade fram det goda humöret hos eleverna. Marschen fortsatte mot Fältjägarstugan.

Skolan uppställd utanför fjällstationen. I bakgrunden skolchef, kapten Ulf Laurén.

Fältjägarstugan nåddes efter en trevlig dagsetapp. Efter personlig vård påbörjades förberedelserna för övernattning ute i det fria. Sovsäckar och regnskydd lades ut och bildade tillsammans så kallad "KÅLMASK". Det gav dock ett gott skydd. Vi hade tur: inte en enda droppe regn föll den natten!

Morgonen grydde och skolan gjordes marschklar mot slutmålet, som var Ramundbergets fjällhotell. Marschen dit gick utan missöden. Slutmålet nåddes, bastu och middag utgjorde belöning för prestationen på fjället. Årets fjällmarsch var slut och busstransport till Gävle och Hälsinge Regemente.

Årets GS 2 elever tackar ledningen för en väl genomförd och organiserad fjällmarsch.

Furirerna Vesterlund och Björsund

FN-OBSERVATÖR I MELLANÖSTERN

När det senaste kriget i Mellan-Östern — det s k Oktoberkriget 1973 — var 8 timmar gammalt, uppsöktes jag i egenskap av FN:s förbindelseofficer i Kairo av en representant för den egyptiska regeringen, som läste upp ett meddelande från President Sadat med följande huvudsakliga innehåll: "Den egyptiska armén har överskridit Suezkanalen och drivit fienden tillbaka från den östra kanalstranden. Det finns inte längre någon uppgift för FN:s observatörer längs Kanalen, varför den Egyptiska regeringen begär att personalen snarast dras tillbaka till Kairo."

Detta blev den dramatiska epilogen på en dag, då samtliga av FN bemannade observationsposter på ömse sidor av Suezkanalen blivit direkt indragna i de strider, som började så överraskande. — Två observatörer på östra stranden — en fransman och en italienare jämte deras iraeliske förbindelseofficer — dödades då deras observationspost uppenbarligen i ett tidigt skede av striden jämnades med marken (av misstag vill man förmoda). Övriga observatörer återvände till Kairo fysiskt oskadade, många berövade all sin utrustning, efter dygn av strapatser, där i flera fall försynen huvudsakligen tycks få tillskrivas förtjänsten av en lycklig utgång av evakueringen.

Det kan måhända tyckas väl drastiskt att inleda en liten redogörelse för en FN-observatörs verksamhet och förberedelser för denna med så dystra inledningsrader, när jag så gärna vill tala mej varm för ett jobb, som i varje fall givit mej personligen så mycken tillfredsställelse under några år av FN-tjänstgöring. Men jag gör det, därför att man alltför ofta funnit, att många sökt sej till FN-tjänstgöringen för att få avkoppling från vardagsrutinen här hemma och betald semester för sig och familjen, utan att kanske alltid ha tänkt igenom det allvar, som med naturnödvändighet alltid blir förknippat med ett sådant åtagande.

Om Du är officer, har några års tjänstgöring såsom sådan på nacken, har ett seriöst intresse för uppgiften och tänkt Dig in

i allvaret bakom den, är Du välkommen med **ansökan**. Ansökningsblanketter, som finns vid förband och arbetsförmedlingar, sänds till Ast/FN, vanligtvis genom förbandschefen för yttrande. — Lediga befattningar offentliggörs på TFO, som finns tillgängliga vid förbanden.

Är Du född under en lycklig stjärna, fått Din förbandschefs välsignelse och befunnits lämplig vid arméstabens granskning, blir Du preliminärt uttagen och kommenderas till c:a fem veckors **kurs**, antingen på våren i Strängnäs eller på hösten i Ninisale i Finland. — Ett råd innan Du hamnar på skolbänken: friska upp Dina kunskaper i engelska. Som Du vet är engelska det officiella språket i FN-tjänst. Kursen genomförs på engelska och inleds med en språktest. Trots att denna är skäligen enkel, har det förekommit att elever stupat på den och fått återvända till vänner och bekanta, redan innan kursen hunnit börja.

Huvudämnena vid kursen är:

- **Engelska.** All undervisning sker, som sagt, på engelska men dessutom ges språklektioner av speciallärare där omfattningen koncentreras till ämnen, som väntas bli aktuella på det blivande arbetsfältet.
- **"Communications"**, d v s tekniken vid handhavande av radiomtrl och rutinen vid sändning och mottagning av meddelanden.
- **Investigation"**, d v s tillvägagångssättet vid undersökning av incidenter, inrapporterade av den ena eller andra parten eller efter begäran av FN.

(Det är inte alltid en framställan om "investigation" har bemötts positivt av inblandade parter. Så t e, som nämndes inledningsvis, omkom två observatörer vid Suezkanalen under Oktoberkriget. Redan någon timme efter inledningen av egyptiernas övergång av kanalen bröts radioförbindelserna med den observationspost, i vars närhet de döda observatörerna sedermera återfanns. Självfallet begärde FN att, genom de arméförband som opererade i det aktuella området, få besked om läget vid operationsposten, varjämte en framställning gjordes att få sända "investigation-team" från FN till platsen. Några upplysningar gick inte att få — "vi är i krig och har våra egna soldater att tänka på", sas det — och ett investigation-team förvägrades utgå med motiveringen, att man inte kunde garantera dess säkerhet. — Efter 28 dagar och långt efter sedan striderna upphört tilläts FN gå till platsen. Man behöver inte ha vistats i Sinaiöknen för att förstå, att det vid

Vy från op Khiam Leba.

den tidpunkten var svårt att få fram fakta om vad som hänt).

- **Motortjänst,** en utbildningsgren som med rätta tillmäts stor vikt, eftersom observatören ofta tvingas framföra sitt fordon under ovana och förvirrande trafik- och dessutom mycket besvärliga terrängförhållanden. Vid incheckningen vid Headquaters i Jerusalem sker alltid en körtest i FN-fordon. Det har därvid förekommit att observatörer förvägrats körtillstånd i väntan på kompletterande utbildning, ett förhållande som i veckor kan ha fördröjt vederbörandes möjligheter att tillfredsställande fullgöra sin tjänst.

- **Föreläsningar** om **FN:s historia** och **organisation,** om **levnadsförhållanden** mm i de länder, där Du kan tänkas komma att tjänstgöra.

Efter genomgången kurs och sedan Du fått Din FN-utrustning sker nedtransport till FN:s Headquaters i Jerusalem i enlighet med Din tjänstgöringsplan. FN bjuder på flygresa till Jerusalem. Om Du önskar ordna Din egen resa, t e i egen bil eller per båt, är det som regel möjligt. I så fall får Du ersättning motsvarande FN:s kostnader för flygresa i turistklass och i samband därmed utgående traktamente. För familjemedlemmars resa till Jerusalem svarar Du själv.

Det finns skäl att påpeka, att Du inte kan få några officiella

uppgifter om, var inom missionen Du kommer att hamna, förrän Du checkat in i Jerusalem. Du kan efter incheckningen placeras i Egypten (Kairo), Israel (Jerusalem), Libanon (Beirut) eller Syrien (Damaskus). Det har hänt vid åtskilliga tillfällen, att observatörer tagit med familjen till tjänstgöringsområdet redan vid denna incheckning i Jerusalem. Särskilt har det varit fallet då man bilat ner. Det har ibland orsakat avsevärda bekymmer, kostnader och irritation. Sålunda tar incheckningen och övriga förberedelser i Jerusalem som regel minst tre dagar, innan det är dags för Din vidarebefordran till tjänstgöringsplatsen. När den färden väl kommer igång, sker den med FN:s transportmedel (flyg till Kairo) och eftersom personal i tjänsteärenden har företräde vid dessa transporter, kan det, om oturen är framme, dröja avsevärd tid, innan Du återser Din familj. Särskilt då det gällt personal till Kairo, har det ibland dröjt veckor, innan transport kunnat ordnas. — Det finns också andra skäl till att Du bör vara på plats i god tid före familjen. Bostad skall ordnas. Det gör man inte på en kafferast. — Utrustningen från Sverige anländer till tjänstgöringsplatsen (trots korrekta förberedelser därhemma) erfarenhetsmässigt mycket ofta efter Din egen ankomst. Ibland har det dröjt månader. — Du bör ge Dig tid att sätta Dig in i tjänsterutinen, vänja Dig vid lokala förhållanden och över huvud taget göra en bedömning, om och när Du skall ta ner Dina anhöriga. — Allt detta får inte ske på en sinkadus. Det kan spoliera något som med omsorgsfulla förberedelser skulle kunna bli en stor upplevelse.

Tjänstgöringsförhållandena för observatörerna har ändrats väsentligt efter Oktoberkriget, sedan FN-trupp satts in i Sinai och på Golan-bergen.

Tidigare sköttes övervakningen av stilleståndet från observationsposter, bemannade vardera med två observatörer från olika nationer. Det systemet tillämpas fortfarande på den libanesiska sidan av gränsen mellan Libanon och Israel.

I Sinai arbetar rörliga observatörsteam, som på den egyptiska sidan utgår från Kairo och på den israeliska från Jerusalem. Deras uppgift är att kontrollera att respektive sidor inte tillför sina styrkor vid eld-upphörlinjen trupper och materiel utöver vad som medgivits i eld-upphöravtalet.

I Golan-området mellan Israel och Syrien sköts övervakningen genom en kombination av fasta observatörsposter och rörliga

team. Observatörerna på den israeliska sidan utgår från Tiberias och på den syriska från Damaskus.

Denna tjänst varvas gång efter annan med tjänst vid respektive kontrollcenter, d v s i Beirut, Tiberias, Jerusalem, Rahba (i den israelisk-ockuperade delen av Sinaiöknen), Damaskus, Ismailia eller Kairo.

Du kommenderas till den här observatörstjänsten för en tid av ett år. Förlängning av den tiden sker regelmässigt icke, såvida Du inte (efter frivilligt åtagande) kommenderas i någon nyckelbefattning, t e som s k Officer in Charge eller Chairman eller i operationsavdelningen vid någon av ovan angivna kontrollcentra. — FN håller sej också med två förbindelseofficerare, en i Kairo och en i Amman, som lyder direkt under Headquaters i Jerusalem och svarar för förbindelsen däremellan och de egyptiska respektive jordanska myndigheterna. Även en sådan befattning kan kvalificera till förlängd tjänstgöring.

Några ord om ekonomi.

Observatör på aktiv stat bibehåller sin lön med tillägg av två löneklasser. Är Du i reserven får Du lön enligt lägsta löneklass i graden. Är Du civil tjänsteman i statlig tjänst kan Du få behålla Dina civila löneförmåner om det är förmånligt för Dig. Lönen är förstås skattebelagd i vanlig ordning.

Alla erhåller ett traktamente av FN, som varierar något, beroende på var Du blir stationerad. F n är det c:a 20 US-dollars per dag, någon dollar högre i Israel och Libanon, där levnadsomkostnaderna anses högre än i Egypten och Syrien. — Hälften av detta traktamente erhålls i tjänstgöringslandets valuta, återstoden i dollar. Personligen ordnade jag så att dollardelen av traktamentet sattes in på dollarcheckkonto i Svenska Handelsbanken. Det fungerade utmärkt.

Dessutom får Du ett s k tilläggstraktamente på 20 kr/dag (skattefritt liksom FN-traktamentet) som utbetalas i Sverige på Ditt lönekonto.

Möjligen har jag i min redogörelse alltför ofta viftat med ett varnande pekfinger inför en sådan här kommendering. Det har alls inte varit min mening att söka avskräcka någon att söka FN-tjänstgöring. Tvärtom. Tjänsten är i allmänhet så fascinerande och ger så många erfarenheter, att den mänskligt att döma bör ge värden för livet.

För familjen kan resan, omsorgsfullt förberedd, bli en upplevel-

se, som kanske aldrig skulle kunna bli verklighet annat än under dessa förutsättningar. — Rörelsefriheten i och mellan länderna i tjänstgöringsområdet kan ibland synas begränsad. Det är något man måste ha förståelse för och respektera. I dessa länder anser man sej nämligen fortfarande leva i krigstillstånd och då är det självklart att vissa restriktioner måste upprätthållas. Trots detta ges så många möjligheter att resa, studera och uppleva, att det nästan vore orätt att neka sej möjligheten.

Åke Bendrik

FN-TURIST I AFRIKA

Vi skrev 30 juli 1963. Den 20:e FN-bat i Kongo hade övergått till rutintjänst i Kaminabasen och dess omgivningar. Isoleringen började göra sig kännbar trots att upplevelserna under patruller i bushen varit verkligt händelserika och intressanta.

Den bästa kontakten med människorna ute i byarna fick vi under de jaktturer, vi organiserade under veckosluten. Det var inte fråga om storviltjakt. Vi jagade antiloper. Vid ett sådant tillfälle hade vi slagit läger 1 km från en infödingsby c:a 6 svenska mil från basen. Jaktsällskapet bestod av fyra FN-svenskar och fyra infödingar som vi hämtat upp i en by längs savannvägen. Jaktlyckan hade varit god under dagen och vi hade just avslutat middag vid lägerelden. Mörkret som inträder snabbt efter en kort skymning omkring kl 1900 låg ogenomträngligt över det afrikanska landskapet och syrsorna spelade för fullt. Plötsligt genombröts lugnet av infödingarnas trummor i närmaste by. Jag frågade min boy vad trummorna upplyste om. "Den gamle hövdingen är död och nu skall den nye hövdingen koras" förklarade han. Jag föreslog att vi skulle göra ett besök i byn men mitt förslag var inte populärt bland våra afrikanska jaktkamrater. De var rädda för att stöta sig med folket i byn där festen hölls, ty de påstod att de inte var vänligt sinnade till de vita. Jag beslöt mig ändå för att göra ett besök i byn och efter övertalning fick jag med mig min villa-kamrat och två infödingar.

Vi körda ner till byn i en av våra jeepar, gömde vapnen och gick in i byn där en stor lägereld brann. Den vilda dansen upphörde och det blev tyst när vi steg in i ljuset från elden. Min hälsning på deras egen dialekt av svahili (kilubadialekten) gick direkt hem och vi blev vänligt mottagna. Männen frågade hur vi kunde komma obeväpnade och jag svarade att vi inte brukar ta med vapen då vi besöker vänner. Detta träffade rätt punkt och vi deltog som hedersgäster i ritualfesten. Den nye hövdingen steg fram och höll tal till folket. När han talat färdigt kom en man fram med en skål vars innehåll hövdingen drack. Drycken som

rann ner från mungiporna var röd och jag frågade min boy Noe vad det var för slags dryck som serverades. Noe berättade då att det var blod och att det tidigare hade ingått som förberedelser för ritualen att en ung flicka dödades och tappades på blod som skulle drickas av hövdingen. Han påstod dock med bestämdhet att man numer inte dödade flickorna utan nöjde sig med att tappa det blod som skulle användas för ändamålet. Det kändes litet kusligt och huden blev knottrig för en stund trots värmen.

Upplevelser av liknande slag var inte ovanliga och de satte färg på tillvaron, men ändå beslöt min kamrat och jag att göra något extra av vår vistelse i Afrika.

Planerna på en kamerasafari på vår kommande ledighet tog allt mer form. Det gällde bara att ta sig från Kaminabasen och det enda färdsättet var flyg. FN hade flygturer från Leopoldville—Kaminabasen—Elisabetville och med god tur kunde vi få en lift till Elisabetville.

Den 8 augusti fick vi den efterlängtade chansen och efter en flygtur på 1 timme och 15 minuter nådde vi på eftermiddagen Elisabetville. Vi tog in på hotell Albért, som hade den utmärkta standard som kännetecknar de afrikanska lyxhotellen.

De första dagarna ägnades åt bad, rekreation, sightseeing och undersökning av möjligheterna att ta oss till Nord-Rohdesia (numera Zambia).

Elisabetville är en rätt stor stad med över 100.000 invånare. Staden var tidigare mycket vacker och dess arkitektur och planering är storslagen. Den bar spår av striderna år 1961 och många skyltfönster hade fortfarande sprickor och kulhål som var överklistrade med pappersremsor. Husfasaderna hade lagats provisoriskt men i övrigt hade byggnaderna inte underhållits. Stora husbyggen hade avbrutits och stått orörda i två år. Det var osäkert om byggnationen kunde återupptas. Affärerna hade mycket begränsat varulager. De stora varuhusen tömdes snabbt när de fick in nya varor. Lugn rådde i staden och den infödda befolkningen var vänligt inställd till såväl FN-trupp som den civila europeiska befolkningen.

Intermezzo i Elisabetville.

Under vår vistelse i staden råkade jag ut för ett intermezzo, som kunde ha fått allvarliga följder. Jag var på väg in i ett stort varuhus, när en lastbil med infödda soldater passerade. De var

klädda i camouflagefärgade uniformer, varför jag tyckte att det var ett lämpligt fotomotiv. Jag hörde protester från bilflaket men låtsades inte om det utan gick in i varuhuset. När jag gick och tittade störtade soldaterna in under befäl av en officer och inringade mig. Deras chef påstod att det var förbjudet att fotografera dem, och de ville inte höra på, när jag förklarade för dem att det endast är förbjudet att fotografera militära anläggningar. De började uppträda hotfullt varför jag var nödsakad att göra allt för att slippa arrestering och förlora kameran. När de inte gav efter tog jag ur filmen ur kameran och överlämnade den till chefen som då verkade nöjd. Han gav order till soldaterna att lämna varuhuset och stannade kvar ett par minuter varvid han bad om ursäkt för det inträffade. Intermezzot väckte stor uppmärksamhet bland de civila europeerna, som trodde att det skulle utvecklas till en allvarlig situation med åtföljande arrestering och annat besvär. Det var ganska vanligt att de krävde en stor lösensumma för att släppa en person som arresterats. Förlusten av färgfilmen var ganska kännbar, ty det var svårt att få tag på sådan, men uppvägdes av att slippa vidare tråkigheter.

För oss var huvudsaken att komma ur Kongo för att se grannlandet Zambia. På brittiska konsulatet fick vi erfordliga uppgifter och sökte visum för inresan vilket klarades snabbt. Nästa problem var att ordna resan till närmaste stad i Zambia. Det fanns möjligheter att ta tåget, men det skulle ta för lång tid varför vi beslöt att försöka få en lift från Elisabetville. På grund av gangsteröverfall längs vägen mot Zambiska gränsen hade beväpnad eskort av etiopisk FN-trupp satts in och civila resenärer kunde i skydd av denna konvoj ta sig till och från Zambia dagligen. Vi sökte oss till polisstationen varifrån konvojen utgår och fick lift med en vänlig belgare och hans hustru som skulle till Ndola. Efter en timmes resa kom vi fram till den kongolesiska gränskontrollen. Passformaliteterna avklarades utan större besvär och med de mutor som tulltjänstemännen krävde för att det hela skulle gå så smidigt som möjligt vid den zambesiska tullstationen blev det en omständigare procedur. Vi möttes av engelska tulltjänstemän som uppträdde mycket korrekt och de hälsade oss särskilt välkomna. Efter att ha fyllt i erforderliga formulär kunde vi resa vidare. Konvojen vände vid gränsen och resan kunde fortsätta enskilt. När vi passerat gränsen märktes skillnaden mellan Kongo och Zambia som mellan natt och dag. Vi kom

in i ett land vars standard låg skyhögt över den då i Kongo rådande. Vägarna var väl underhållna och kan jämföras med de bästa i Europa. När vi kom in i staden Chingola mörkte vi med klar tydlighet att vi befann oss i ett land, där befolkningen kommit ifrån de allvarligaste politiska problemen och sedan en lång tid tillbaka haft tillfälle att inrikta sig på att skapa en framtid. Vi njöt av resan även om det var i varmaste laget med c:a 50 grader i solen. Vår vän belgaren rekommenderade att stanna i Kitwe den nya kopparstaden och vi tackade för rådet som visade sig vara mycket gott. Staden var en angenäm överraskning i alla avseenden. Här kunde vi i lugn och ro planlägga resan utan att riskera att planerna skulle kullkastas av otrevliga intermezzon. Den engelska kolonialstilen hölls strikt och lag och ordning rådde.

Dagen efter vår ankomst hyrde vi en personbil och infödd förare för en veckas resa söderut. Vårt första mål blev huvudstaden Lusaka, halvvägs till Livingstone, och vi övernattade på ett av de bästa hotellen. Det är förvånande att skillnaden kan vara så stor mellan två länder som gränsar till varandra. Här fanns allting, affärerna välfyllda, biltähteten större än vi hade tänkt oss och städerna var synnerligen väl planerade. Servicen på hotellen var den bästa tänkbara och maten den allra bästa. Köplusten gjorde sig kännbar efter isoleringen på Kamina-basen, men inköpen måste begränsas för att reskassan skulle räcka till. Nästa dag beräknade vi hinna till Livingstone och Viktoria-fallen. Färden gick över Kafue—Mazabuka—Choma—Kalombo—Zimba på en underbar autostrada och vi nådde staden Livingstone strax efter lunch. Vi fortsatte därefter till Viktoriafallen där vi ordnade rum.

Eftermiddagen ägnades åt fotografering av de imponerande fallen där de oerhörda vattenmassorna kastades utför 100-tals meter höga stupen. Nedanför fallen stod vattenångan ett par hundra meter upp i luften och föll ner i form av regn som snabbt gjorde oss genomvåta. På swahili heter Viktoriafallen Mosi-o-tunya (röken som dundrar) och namnet har uppkommit när infödingarna på avstånd såg vattenångorna och hörde dundret från fallen. När vi drog oss tillbaka till vår förläggning kände vi oss mycket nöjda med dagen.

Byn som ligger strax ovanför fallen är byggd för turister i infödingsstil med hyddor som rymmer två personer. De är runda

Förf (t vä) med sitt ressällskap bredvid ovanliga varningsmärken.

och försedda med halmtak. Inredningen är enkel, men trivsam. Bad-, dusch- och toalettrum finns i anslutning till hyddorna och priset är billigt, endast 6 sv kr pr natt och person. På restaurangen intill Zambesi-floden kan man äta en utmärkt middag för endast 7 sv kronor. I dess närhet har souvenirhandlarna sitt salutorg och där gjorde vi utmärkta inköp. Efter en väl utnyttjad dag gick vi tidigt till sängs för att nästa dag orka med en långresa till djurreservatet Wankie National Park.

Varningsskyltar med elefant och flodhäst

Vår första överraskning längs vägen var en varningsskylt med elefant och flodhäst. Senare fick vi erfara att skylten var motiverad. Redan innan vi kom in i reservatet såg vi massor av apor av olika slag och endast 25 m från vägen upptäckte vi den första elefanten. Vid infarten till reservatet fick vi en karta med uppgift om var de vilda djuren i regel uppehåller sig. Sträckan från norra infarten till utfarten i söder är 17 svenska mil. En skylt applicerades på vindrutan med texten "Stanna i bilen". Att lämna bilen skulle kosta 5 pund i böter. Det var med stor spänning vi gav oss in på vägarna i reservatet. I början såg vi bara antilo-

per av olika slag och började nästan förlora hoppet när vi plötsligt kom på en stor elefanthjord alldeles intill vägen. Vi fick köra försiktigt för att inte reta dessa bestar, ty det har hänt att de anfallit bilar och vält dem. Det var en imponerande syn att se dessa vackra djur i frihet och rädda var de minst av allt.

Sedan följde händelserna slag i slag. Vi kom in i en elefanthjord om c:a hundratalet djur och därefter upptäckte vi en lika stor hjord av zebror, noshörningar, sadelhjortar och hela sortimentet av Afrikas vilda djur. Resan genom reservatet tog hela dagen och när vi sent på kvällen anlände till vår förläggning vid Viktoriafallen hade vi bilat 50 sv mil och sett allt en turist kan önska sig. Nästa dag ägnades åt vila. Zambesiflodens vatten lockade till bad trots att befolkningen varnade oss för krokodiler. Dagen avslutades med besök i Livingstone och en infödingsby i bushen. Nästa dag fortsatte vi mot Bulawayo-Salisbury och därefter mot Karibadammen, en jätteanläggning som lär vara den tredje i storleken i världen.

Dagarna gick fort och det blev tid för oss att återvända mot Lusaka och till Kitwe. Där stannade vi på nytt en natt för att nästa dag ansluta till konvojen från gränsen till Elisabetville.

Vid gränsen hade ett trettiotal bilar samlats för att i skydd av konvojen gå till Elisabetville. Ett par mil söder om E-ville bröt sig en bil ur konvojen. Föraren tyckte antagligen att det gick för långsamt. Detta höll på att gå illa, ty en beväpnad liga hade ordnat en vägspärr och hejdade bilen. Konvojen var dock inte så långt efter och hann fram innan överfallet hann verkställas. Ligan flydde till skogs och de etiopiska soldaterna genomsökte terrängen utan att hitta banditerna. Skottlossningen som uppstod föreföll vara terrängbeskjutning. Vi nådde Elisabetville utan andra äventyr och efter några dagar där tog vi åter en flyglift tillbaka till Kaminabasen. Vi hade då rest c:a femhundra mil varav åttio mil med flyg. Kamerasafarin var den trevligaste upplevelsen under all FN-tjänstgöring såväl då som senare.

H Frisk

PÅ TUR I HIMALAYA

I förra årets Bocken skrev jag litet om en kurs i Finland, som en förberedelse för tjänstgöring som observatör inom FN, i mitt fall Kashmir, som är ett område på Himalayas sydsluttning och som både Indien och Pakistan gör anspråk på. Urban Gjerulf var ju här och ställde till med ett litet krig i dec -71, så egentligen har jag inte mer att tillägga, i synnerhet som det nu är mycket lugnt här och vår uppgift blivit mycket rumphuggen efter kriget, vilket dock inte är Urbans fel. Men jag var i två månader på ett avsnitt, där Urban inte var, och som skiljer sig från de flesta stationerna: Astor, en av de tre s k Norra Stationerna, som verkligen är belägna bland Himalayas berg.

Förflyttningen från Rawalpindi till Astor var annorlunda. I vanliga fall åker observatörerna ut till sina stationer från Srinagar eller Pindi med FN:s Twin Otter eller med jeep. Så icke Astor. Man flyger först med PIA, Pakistan International Airlines, från Pindi till Gilgit. Inshallah. Det annonseras nämligen på alla PIA-plan: "Vi anländer dit och dit, då och då, Inshallah", vilket betyder Om Allah vill. Det är inte alltid han vill. Från Gilgit åker man sedan jeep till Astor i 4½ timme.

Den första halvan av färden är inget speciellt mer än bron över Indus, en c:a 100 m lång hängbro. Den hänger helt fritt, inte ens broändarna vilar mot några fästen, vilket innebär, att bron sjunker en fot, när en jeep kör upp på den. Dessutom gungar den betänkligt. Det finns ytterligare en sådan bro att passera, över Astor River.

En dag i Astor för att kvittera materielen och studera kartorna och sedan iväg på den första turen. Om vi startade tidigt, skulle

vi hinna fram till målet före skymningen, åtminstone enligt den tidsplan vi fick av Pak Army, 6 timmar jeep och 5 timmar till häst.

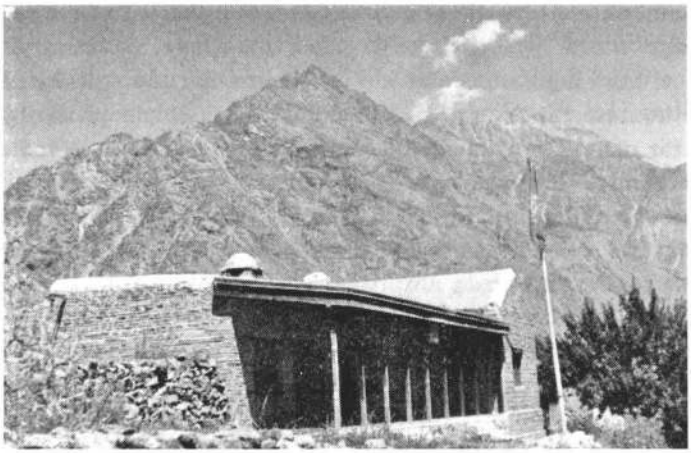
Under jeepturen passerade vi några byar, grå och smutsiga. Överallt trasiga ungar och magra hundar, de senare i allmänhet öronlösa efter alla slagsmål dom deltagit i, dessutom ofta halta och lytta, ibland t o m trebenta. Det var just skördetid. Överallt såg man män och kvinnor slå och plöja. Slå och plöja är förresten för mycket sagt. Lie är ett alltför modernt redskap. Man använder sig i stället av en sågtandad skära, som är så slö, att man rycker upp stråna med rötterna istället för att slå av dem. Tröskningen går också till efter gamla metoder: ett antal kor eller bufflar gick runt, runt i halmen och trampade ut sädeskornen. Jag såg vid ett tillfälle en sådan kossa ramla omkull, för att sedan inte visa någon större entusiasm att resa sig. Men en yngling visste på råd. Han bet henne i svansen och jag har aldrig sett en ko få så bråttom upp!

Det hade utlovats, att det skulle finnas två ridponnyer och två packponnyer vid vägslutet, som låg bortom all ära och redlighet. Dom fanns naturligtvis inte där. Vad göra? Vi, min kamrat Tony och jag, hade sett en ponnyhjord gå och beta strax innan. Tony störtade dit och lyckades kuva en gubbe att ställa fyra hästar till förfogande.

Dagen därpå skildes Tony och jag. Tony skulle upp till de närmaste kompanierna, medan jag skulle till det sista i raden, 12 timmars ridtur bort. Jag passerade ett par byar igen, nu kunde jag på nära håll se, hur husen var byggda. Liggande timmer, kluvet för att spara stockar, men inte urtaget ordentligt i knutarna, så det var stora mellanrum mellan varje stock. Vad som aldrig upphör att förvåna mig, är att människorna i denna del av världen inte tycks ha något som helst begrepp av att man håller värmen bättre om man håller dörren stängd eller bygger täta hus.

Dagen blev lång och den hade sina prövningar. Det gick litet upp och ned, ganska brant på sina håll, så brant att man höll på att hasa av hästkraken. Det var skönt att få kliva av för dagen, sätta sig i en hyfsat bekväm stol (ditfraktad per häst) och få ett mål mat.

Vid målet för min resa fanns det två officerare, kompanichefen och en doktor. Som alla andra pakistaner pratade de landets språk, urdu. Jag var där tre nätter och två dagar, blev fruktansvärt

FN-högkvarteret i Astor.

vägglusbiten om nätterna och klättrade omkring i närbelägna berg på dagarna.

På fjärde dagen återvände jag samma väg, jag kom. Tony hade bara behövt tre dagar för att besöka sina kompanier och hade sista dagen frotterat sig med ett par pakistanska överstelöjtnanter och lärt dom dricka whisky. Muslimer får som bekant inte dricka alkoholhaltiga drycker. Men alla är inte helt rättrogna. Dessa två bröder skulle inspektera någonting. Vad vet jag inte. De var i alla fall inte ur sängen inspektionsdagen. Det blev en glad afton och nästa dag hade vi sällskap tillbaka till vägslutet.

Till Gilgit fvb till Pindi och Srinagar för att träffa hustru och barn en vecka. Tony hade nu fullgjort sitt år i Kashmir och skulle åka hem till Nya Zeeland igen. I hans ställe skulle canadensaren Bob komma.

Ett par dagar senare for vi ut på vår första tur, som skulle vara i 6 dagar. Den var på intet sätt strapatsrik. Vi bodde hyfsat bekvämt i bataljonstaben och kunde rida till alla nästen. Bataljonchefen var på intet sätt en rättrogen muslim. Han både åt och drack. Vid den här tidpunkten hade muslimerna nämligen sin fastemånad, då de varken får äta eller dricka från solens uppgång till nedgång. Det innebär, att de spisar frukost vid 4-snåret på morgonen. Denne bataljonchef hade emellertid inga sådana skrupler. Han åt i dagsljus och drack både öl och brännvin. Dessutom

bjöd han på en förskräcklig brygd, som kallas Hunzavatten, något slags vin.

När vi kom hem, konstaterade vi, att premiärminister Alf Bhutto skulle komma till Astor och hålla tal till massorna på skolgården nedanför oss. Vi fick intrycket, att han skulle komma samma dag. Men ingen kom, och nästa dag var där ännu fler. Men bara män. Den muslimska kvinnan får inte delta i sådana övningar. Hon ska enbart stå vid spisen och föda barn och hjälpa till i jordbruket. Inte att undra på, att de åldras i förtid och ser ut som 70-åringar redan vid 30!

Vi skulle stanna hemma ett par dagar för att ladda ackumulatorerna till radioapparaterna och for iväg igen planenligt. Men vi kom inte långt. Det hade snöat ett par dagar, och snölinjen låg på 3.000 m. Vi skulle över Burzil Pass för att komma till målet. Vi strävade envetet framåt, men körde slutligen fast i ½ m djup snö. Detta var den 28 september. Vi firade händelsen med att göra en snögubbe till bilförarnas stora förnöjelse, varpå vi åkte hem och drack öl.

Postgången var ett problem för oss. Varje onsdag skulle det skickas en postsäck från staben i Pindi med PIA till Gilgit. Den skulle sedan vidarebefordras av Pak Army till Astor. Det fungerade sällan. Denna onsdag, då vi satt och väntade på att solen skulle smälta bort den värsta snön, lyckades PIA frakta säcken till Skardu i stället. Av någon outgrundlig anledning lyckades de få den tillbaka till Pindi redan med middagsflyget, den enda gången det flygbolaget lyckats uträtta något positivt, tror jag. Men den förhoppningen, att de skulle flyga dagen därpå, tog Bob risken att åka till Gilgit för att hämta den. Han ringde en timme senare. Jeepen sönder 15 km bort. Bärgning och hem. Nästa dag for den andra jeepen och avhördes inte mera. Både jeep och telefon hade gått sönder i Gilgit.

På fredag fick vi en extra jeep, så att vi slutligen skulle komma iväg på lördagen. Vi åkte bil en timme till Domel, kanske den vackraste plats jag sett i Kashmir: präktiga granar, tallar och björkar med upp till metertjocka stammar, gröna ängar och höga berg runtom och så en å med fullkomligt kristallklart vatten, som var isgrönt, där det bröts över stenarna. Här skulle Bob och jag skiljas åt. Jag skulle till kompanierna rakt upp i bergen. Stigen upp var delvis snöklädd och något vådlig. Efter tre timmar var jag i alla fall uppe vid kompanistaben. En kopp te eller två,

lunch och en kopp te till att släcka elden med, och så iväg till närmaste plutonsnäste några km bort. Stigen dit gick huvudsakligen på helt plan mark. Men som jag nu befann mig på 3.500 m, så dunkade hjärtat rejält ändå. Jag hade tre gånger så hög puls som normalt. Den sista biten gick nästan rakt upp.

När man närmar sig dessa nästen ser man bara jättelika vedhögar och 2—3 stenhyddor. Det här området ligger ovanför trädgränsen, och som det ligger snö 9 månader om året, så krävs det en hel del ved. Den måste fraktas dit med packhästar från de områden, där det finns skog. Det förekommer ingen som helst skogsvård. Område efter område blir kalhugget.

Den lilla stuga i kompanistaben, där jag tillbringade natten, var en stenkoja, så låg, att det inte gick att stå upprätt. Väggar och innertak var klädda med tyg och bakom hörde man råttorna klättra omkring av hjärtans lust. Jag hade svårt att sova den natten. Jag låg och lyssnade på hur de for omkring längs väggarna. Tack och lov var det ingen, som tog genvägen över mitt ansikte. Jag somnade slutligen, men väcktes av böneutroparen, som framhöll, att det fick vara slutätet till kvällen.

Måndag. Besök vid ett annat näste längre bort och högre. Det gick det också. Tillbaka till Domel med en annan häst. Ingen post hade anlänt ännu. Jag uttryckte min uppfattning om detta på god svenska.

Till nästa kompani var det en besvärlig väg. Det gick inte att rida dit och det låg mycket snö där enligt uppgift. Jag bestämde mig för att ta det tredje kompaniet först, en tur på 3—4 dagar. Det visade sig att det tog 5 timmar att rida dit. Jag fick inte mycket uträttat för det började snöa natten till onsdag. Det gick inte att komma upp till nästena. Det var risk att Burzil Pass skulle täppas till innan vi kom hem. Eftersom vår general inte visat något större intresse åt vår iver att slutföra vår uppgift genom att ordna helikoptertransport åt oss, då Burzil var stängt tidigare, inbillade jag mig, att han helst såge oss komma ut igen på billigaste sätt innan det var för sent. Jag anhöll om tillstånd att återvända till Astor och fick det till slut. Tillbaka till Domel. Ingen post. Än en gång en monolog på ärans och hjältarnas språk. Dessutom en dialog med kompanichefen på pidginengelska.

Torsdag. Vädret var strålande igen. Jag beslöt mig för att besöka det sista kompaniet, det som jag tidigare hoppat över. 5 timmar till fots. Sista biten upp till 4.500 m var hemsk. Nog har jag

Typisk väg i Kashmir. Obs jeepen mitt på bilden samt hängbron till höger.

varit trött i mitt liv. Jag inbillar mig, att en otränad Vasaloppsåkare känner sig så här strax före mål efter en dag med klabbföre. Kom man vid sidan av den upptrampade stigen, sjönk man till knäna, vilket inte underlättade klättrandet. På toppen stod soldaterna och tittade. Mina två guider undrade vad jag pysslade med. Jag såg verkligen fram emot teet.

Detta näste var helt isolerat från yttervärlden. Telefontråden till kompanistaben i Domel hade gått av. Det är mig en gåta, hur de räknar med att de ska kunna föra krig, när kompanichefen inte har någon förbindelse med någon av sina plutoner. Det är mig också en gåta, att de kan upprätthålla moralen, när soldaterna är helt isolerade på detta vis och dessutom med en synnerligen bristfällig utrustning. Men de är vana vid detta sedan barnsben och har inte stora pretentioner på livet. Homosexualitet är vanlig och helt accepterad i såväl Indien som Pakistan. Överallt ser man män, som går och håller varandra i hand, så även bland soldaterna. Orsaken är väl att unga män och kvinnor inte får ha några föräktenskapliga förbindelser, många gånger har de överhuvudtaget inte träffats förrän de gifter sig. På sina håll anses de föräldrar, som inte lyckats gifta bort en dotter, då hon haft sin tredje menstruation, vara dåliga föräldrar. Och ve den flicka, som inte är oskuld, när hon gifter sig. Hon åker omedelbart på porten, ty hon har berövat mannen den högtidsstund, han sett fram emot

i bra många år!

Det, som tagit 5 timmar upp, tog bara två ned. Nu var det en fördel med snön. Ingen post i Domel. Än en gång uttryckte jag min personliga uppfattning om Pak Army.

Nu återstod bara några dagar tills vi skulle packa ihop och stänga stationen för vintern. Innan dess skulle FN-dagen, 24 oktober, firas tillsammans med de officerare i brigadstaben, som för tillfället befann sig i Astor. FN bjöd på två flaskor champagne. Men som muslimerna inte får dricka ens det, tog vi med oss en back läskedrycker. Mycket riktigt, ingen drack! Efter middagen anförtrodde oss en doktor, att det snurrade litet i huvudet av läsken. Det är till att suggerera sig själv ibland!

Tiden i Gilgit fördrev jag med att titta på hästpolo och frottera mig med bygdens turister. Den hästpolo, som spelades här, är den ursprungliga formen. Reglerna är få. Det förekommer inga som helst avblåsningar. Jag såg inte ens någon domare. Åker bollen av banan kastas den in igen på enklaste sätt och spelet fortsätter.

Gilgit är en liten stad, till ytan mindre än Forsbacka, men med 10.000 innevånare. Utmed gatorna löpte det diken med ganska klart, rinnande vatten, där stadens innevånare borstade tänderna eller lät sitt vatten, alltefter behov. Dvs männen. De muslimska samhällena är ju utpräglade manssamhällen. Kvinnorna göms undan. Ser man en kvinna på 100 män är det bra. Möter man en kvinna täcker hon över ansiktet med sin sjal, om hon inte rentav bär en burka, ett stort skynke med titthål och som täcker henne från topp till tå. Burkan ger litet avskildhet, tyckte en ung officer. Det märks att männen inte är vana att se kvinnor. Ser de en europeisk kvinna håller ögonen på att ramla ur skallen på dem. Viftar man med en Playboy, kastar de sig över den som hungriga vargar.

Av någon anledning åker en hel del turister till denna avkrok av världen. Det är ett relativt billigt sätt att få se ett hörn av Himalaya med dess mäktiga berg. Inrikesflyget i Pakistan är billigt. För att inte tala om buss. Vad sägs om sex kronor för en sträcka motsvarande Gävle—Stockholm? En annan anledning kan vara, att man här får se en skymt av det pakistanska samarbetet med Kina. Det är inte många mil till kinesiska gränsen. Kineserna håller på att bygga en väg från västra Tibet via Hunza och Gilgit till Pindi. Hunza, som ligger c:a 5 timmars jeepresa från Gilgit,

var förut ett populärt mål för turister. Bl a kunde man köpa oslipade rubiner mer eller mindre kilovis. Men kineserna, som arbetar på vägen, tyckte inte om att bli fotograferade av turisterna, så de bad pakistanska regeringen att stänga vägen norr om Gilgit för utlänningar.

Dagen FN-Ottern skulle hämta oss var det halvdåligt väder. Det klarnade från Pindihållet. Ottern skulle först flyga till Sardo och hämta oss först vid middagstid. Men som det såg ganska grått ut i den riktningen, började vi köra ut materielen till flygfältet tidigt. PIA hade inte flugit den morgonen. Jag började rigga upp radion, för att kunna höra hur läget var. Innan jag var klar med det, hade Ottern smugit ned och kom rullande 100 m ifrån mig. Inom ½ timme var allt lastat och vi var på väg till Pindi fvb till Srinagar och familjen, som jag inte sett på fem veckor.

Staffan Ohlsson

Mekaniker Johan Ahlström

Fanjunkare A I Aronsson

Lokförare Carl Thore Björk

Jordbruksarbetare John Gustavsson

Förvaltare Helge Johansson

Jordbruksarbetare Sven-Ivan Jonsson

Soldat Johan Klar

Bankkamrer Carl J Müntzing

Kapten G A Müntzing

Riksdagsman Abel Sundberg

Juvelerare Yngve Wahlberg

Målarmästare Sven Östberg

KAMRATFÖRENINGENS VERKSAMHET ÅR 1974

Styrelsen för Kungl Hälsinge regementes Kamratförening får härmed avge följande berättelse för verksamheten under 1974.
Hedersordförande: Överste Hans Berggren, Gävle.
Hedersledamöter: Generallöjtnant Curt Göransson, generallöjtnant Nils Sköld, överste Carl Hamnström, överste Axel Henriksson och överste Jan Smedler.
Ordförande: Överste Carl-Henrik Gåsste, Gävle.
Styrelse. Ordförande: Överste Carl-Henrik Gåsste; vice ordförande: hemmansägare Einar Berlin, Valbo; sekreterare: kamrer Helmer Nygren, Gävle; kassör: kapten Östen Andersson, Gävle; ledamöter: förvaltare E W Andersson, Gävle; överstelöjtnant Åke Bendrik, Gävle, fanjunkare Kjell Ellebo, Hagaström, kapten Ivar Hillström, Stockholm, I 14 S, major Gert Nilsson, Gävle, landstingsman Per-Evert Persson, Bollnäs, fanjunkare Åke Wiklund, Hedesunda, och kapten Harald Fisk, Valbo.
Ledamot av styrelsen av De Svenska Militära Kamratföreningarnas Representantskap: Överste Torsten Wiklund, Stockholm.
Verkställande utskott: Carl-Henrik Gåsste, Östen Andersson, Einar Berlin och Helmer Nygren.
Revisorer: Kyrkokamrer Olle Westlund, Gävle, kamrer Peder Knutsson, Gävle. Ersättare: Kapten Knut Eliasson, Gävle, och fanjunkare Karl-Axel Nyström, Gävle.
Kommitté för valberedning: Kyrkosyssloman Arthur Thyrestam, Gävle, sammankallande, intendent Harald Fahlgren, Gävle, förste poliskonstapel Birger Hofvenstam, Järbo, med kapten Lars Paul Gustafsson, Stockholm, och kapten Erik Åkerlund, Ströms Bruk, som ersättare.
Kommité för föreningens årsbok "Bocken" 1974/75: Major Knut K:son Björkenstam, Gävle, sammankallande, kapten Östen Andersson, Gävle, kassör, kapten Ivar Sjödin, Gävle, redaktör Erik Wickberg, Gävle, och fanjunkare Åke Wiklund, Hedesunda, annonsanskaffare.
Hedersmedlemmar: Handelsförest. Walfrid Chrig, Edsbyn, distriktschef M Hinnerson, Göteborg, och herr Owe Siljehorn, Älvsjö.
Medlemmar per den 31/12 1974: 653. Ständiga medlemmar 11. Hedersledamöter 6. Hedersmedlemmar Summa: 673. Per den 31/12 1973: 671. Under året avlidna medlemmar 12.
Sammanträden: Styrelsen 21/3, 4/5 1974. VU 24/1, 21/3 1974.
Uppvaktningar m. m:
5/1 Regementets siste so'dat Johan Klar avlider.
21/3 Landstingsman Per-Evert Persson, Bollnäs erhöll föreningens förtjänsttecken i guld vid styrelsens sammanträde denna dag.
22/3 Kapten Lars Paul Gustafsson föreningens representant vid De Svenska Militära Kamratföreningarnas Samarbetskommités sammanträde.
4/5 Årssammanträde i samband med regementets 350-års jubileum.
9/5 Kyrkosyssloman Arthur Thyrestam uppvaktas med blommor på sin 60-årdag.
10/5 Bokförare Ernst Röstlund upvaktas med telegram på 80-årsdagen.
25/9 Major Gert Nillson uppvaktas med blommor på 60-årsdagen av överste C-H Gåsste och kamrer H Nygren.
Minnesfonderna:
Fagerstömska fonden: Överskjutande räntemedel avsattes i första hand till be-

kostnad av redaktör Erik Wickbergs personalhistoria. Styrelsen har av årssammanträdet dessutom bemyndigats tilldela någon av regementets personal en mindre summa, som gjort sig särskilt förtjänt därav.
Wahlenbergska fonden: Tills vidare skall räntan läggas till kapitalet.
Carolina Bergströms fond: Uppkommen ränta skall läggas till kapitalet i avvaktan på senare beslut i ärendet.
Föreningens lokalavdelning i Stockholm — I 14 S.
Ledningen: Klubbförare Torsten Wiklund, bitr. klubbförare Ingemar Mattsson, skrivare Ivar Hillström, myntsamlare Hugo Sööder, gästabudsarrangör Olle Törnblom, uppgifter av hemlig natur Gillis Claus, lösöresbevarare Tage Lundberg.
Regementets dag 4/5 1974 i samband med regementets 350-års jubileum: Föreningen firade för 35. gången regementets dag i Gävle i anslutning till regementets 350-års jubileum. I detta sammanhang är det brukligt att vi talar i korthet om väderleksförhållanderna. Dagen var blåsig och kall, men det var uppehållsväder. Att den vanligtvis mångtusenhövdade publiken inte infann sig i mer än något tusental är sålunda ej så underligt.
Programmet för jubiléet har uppgjorts i samråd mellan föreningens representanter och jubiléumskommtitén. Utöver det vanliga programmet må nämnas korpralsexersis, vandringsutställning under tiden 28. april till 8. maj, fältgudstjänst på regementets gamla exercisplats Mohed den 5. maj under bl a medverkan av musikkåren. Vidare förekom kyrkobesök av en representationsgrupp från regementet i samband med högmässan söndagen den 5. maj i de kyrkor som ligger i de gamla socknar som under indelningsverkets dagar uppsatte ett kompani nämligen Österfärnebo, Ovansjö, Bollnäs, Alfta, Arbrå, Järvsö, Delsbo och Forsa.
Redaktör Erik Wickberg svarade för merparten av historiska artiklar för högtidsdagen, vilka i stort gav en bild av regementets agerande under 350 år.
Redan kl. 0700 på morgonen blåstes spel revelj i kasernerna och kl. 0800 var det tid för flagghissning på Rådhustorget under medverkan av musikkåren, senare på fm utfördes konsert på Slottstorget.
Sedan den genom staden paraderande truppen anlänt till regementet började det egentliga programmet kl. 1200 på Lilla Fältet med korpralexercis, stridsövning, och chefen för armén högtidstal. Med detta var begivenheterna på fältet slut. Sedan fick besökarna vandra runt till de olika arrangemangen, förevisningsövningar, konserter, nöjesanordningar, korpralexercis och i de värnpliktigas förläggningar. Dessutom kunde de besökande tillsammans emd de värnpliktiga intaga middag i regementets matsal eller besöka marketenteriet.
Flergrensstafetten: Som vanligt var intresset för den s k flergrensstafetten stort och kl. 1730 startade denna unika tävling.
Tävlingen är indelad i två klasser — en militär och en civil. I den civila klassen segrade Korsnäs-Marma och i den militära Livkomp. Segrare i hela tävlingen blev i år Livkomp.
Årssammanträdet ägde rum i samband med regementets dag den 4. maj kl.1115.
Avslutning: Styrelsen vill slutligen rikta ett varmt tack till regionmusikkåren i Falun, Sandvikens musikkår, Sandvikens musikskola, regementets idrottsförening, Gävle och Volbo lottaorganisationer, Röda Korset, Försvarets motorklubb, F 15 i Söderhamn och alla såväl befäl som värnpliktiga och civilanställda, vilka samtliga på et verksamt sätt bidragit till ett gynnsamt resultat. Vi riktar även ett varmt tack till alla och envar inom och utom föreningen, vilka på olika sätt bidragit till ökad förståelse för föreningens arbete och syften, allt i avsikt att stärka sambandet mellan regementet och bygden.

Gävle i januari 1975.

På styrelsens vägnar

C-H Gåsste
Ordförande

Einar Berlin	H Nygren	Östen Andersson
Vice ordförande	Sekreterare	Kassör

Bidrag till boken har erhållits av följande företag och annonsörer

Abetarbladet
AB Edsbyverken, Edsbyn
AB Forsbro Yllefabrik, Arbrå
Gefle Dagblad
Gevalia, Gävle
Gävle Blomsterservice, Gävle
Gävleborgs Petroleum AB, Gävle
A Hildebrand Hovjuvelerare, Gävle — Sandviken
Kilafors Trävaru AB, Kilafors
AB Lingbo Verkstäder, Lingbo
Länsförsäkringar Gästrikland
Malbergs AB, Elof, Gävle
AB Möbelproduktion, Gävle
Nya Rör, Gävle
Carl A Ohlsson, AB, Gävle
Perssons Bussar, Gävle
Allan Rehnström & Co AB, Gävle
Sigbjörnssons Bilaffär, Gävle
Sjöbergs Biluthyrning, Gävle
Solängens Blomsterhandel, Gävle
Svedala — Arbrå AB, Arbrå
Svenska Esso AB, Gävle
Sixten Waldenby AB, Rörledningsfirma, Gävle
AB Jakob Wennberg, Gävle

2 populära GÄVLE-restauranger

RESTAURANG
UGGLAN

SJÄLVSERVERING
Fullst. rättigheter och drinkbar

SÖDERHJELMSKA
Värdshuset
RESTAURANG — DRINKBAR

GÄVLE RESTAURANG AB
Bönan 1630
Tel. 026/990 70

Alla på Kungsbäck välkomna till

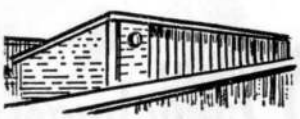

Simhall — Övningsbassäng — Bastubad
Romerskt bad — Solplage — Servering

Sommartid rekommenderas

Fjärran Höjderbadet

—— NÄRA KUNGSBÄCK ——
FYRA TEMPERERADE BASSÄNGER
DUBBLA BASTUAVDELNINGAR
STORT SOL- OCH GRÖNOMRÅDE
—— CAFETERIA ——

Valbo Sportcentrum

50 M TEMPERERAD UTEBASSÄNG
BARNBASSÄNG — LEKPLATS — BOLLPLANER
SPORTHALL — SIMHALL — KLUBBRUM
DAM- och HERRBASTUAVD.
BEYST ISHOCKEYBANA
TENNISBANOR — ELLJUSSPÅR — CAFETERIA

Köpmangatan 17. Tel. 026/12 92 00, 803 52 Gävle
Gävle Fritidsnämnd

BRORSSONS ÅKERI AB RAMSELE

ALLT i BRANSCHEN

Fack 58
880 40 RAMSELE

Egen toppmodern verkstad för allsidig service av egna och utomstående fordon

Alla förekommande transporter utföres
Grävmaskiner, last- och planeringstraktor
Eget kross- och sorterverk

ORDERTELEFON

Transporter: 0623/104 50
Verkstad: 105 68

BÅ AB — **Hjälper de flesta i västra med det mesta**

En **PHILIPSONS** -bil

för tryggare mil

PHILIPSSON BIL AB

S. Skeppsbron 20, Gävle. Tfn 026/12 91 40 vx

MELLANSKOG

SKOGSÄGAREFÖRENINGEN
MELLANSKOG u.p.a.

Mellanskog är det enskilda skogsbrukets intresseorgan inom landskapen Dalarna, Gästrikland, Hälsingland och Härjedalen.

14.000 medlemmar med 900.000 ha produktiv skogsmark.

1.200 årsanställda. Egna sågverk.

Årsomsättning 285 miljoner kronor.

Huvudkontor i Böndernas Hus, Gävle
tel. 026/11 50 70

NÄR DET GÄLLER

- **MC-**
- **KÖR-**
- **TRAFIK-**
- **BUSSKORT —**

vänd Eder med förtroende till

BIL- och TRAFIKSKOLAN

Inneh.:
Berndt Friskman & C:o
S. Kansligatan 7 a, GÄVLE
Tel. 12 54 94 — 12 05 08

HERR-CITY

– ungt företag på frammarsch...

för tolv år sedan den 17 mars 1962 startade Sonny Boström sin första herraffär. Tack vare god kontakt och inspirerande samarbete med ledande modekonfektionärer kan HERR-CITY erbjuda en ständigt ökande kundkrets ett varusortiment som spänner över ett brett register.

Detta uppskattas givetvis livligt av Er som konsument och kund och skapar därmed också trivsel för Er i våra affärer.

HERR CITY

AFFÄRER I HÄRNÖSAND · SUNDSVALL · ÖSTERSUND · BOLLNÄS · GÄVLE · SANDVIKEN · KÖPING GÖTEBORG

Nyttigast på plan

BM-VOLVO Mini håller mittfältet – ja hela planen och anläggningarna runtom – i skick. Den kan klippa gräs, schakta jord, dra lass, skyffla gångar, fräsa jord, kratta grus, sopa löv, ploga snö och sprida sand. Det finns redskap till BM-VOLVO Mini så att den blir nyttig hela året. Nu börjar kommunerna inse detta, och många skaffar sig egna minitraktorer. Ofta då en svensk-servad BM-VOLVO Mini. Finns i fem storlekar, 8–15 hk.

Fotbollsplaner är en lätt match med BM-VOLVO Mini

BM-VOLVO
BOLINDER-MUNKTELL
ett Volvo företag Eskilstuna

ÅTERFÖRSÄLJARE

Lantmännen

GÄVLE-DALA LANTMANNAFÖRBUND

Gävle 026/18 03 40, Tierp 0293/101 23, Stora Tuna 0243/390 00, Bollnäs 0278/131 70, Hedemora 0225/120 40, Mora 0250/130 60, Malungsfors 0280/401 48

SÅIFA
GUMMIVERKSTAD AB

Försäljning av nya däck
Reparationer
Regummeringar

Rågatan 2 — Gävle
Tfn 026/12 36 03

Älvkarleby
Turisthotell
"turisten"

Tel. 721 44, 725 11

Nybyggd konferensdel.
Antal bäddar: 46.

HOTELLET o. RESTAURANGEN
öppet året runt.

Vid besök i Stockholm
ställ bilen i
EP BILPARKERING

mitt i city
tel. 11 52 45
kör in från Vasagatan 15-17
eller Klarabergsgatan

Öppet 06.00—21.00

AB EKEN PARKERING

Vi utför allt i modern hårvård

Lundéns Herrsalong
Södermalmstorg, GÄVLE
Tfn 11 46 47

Gynna
BOCKENS
annonsörer

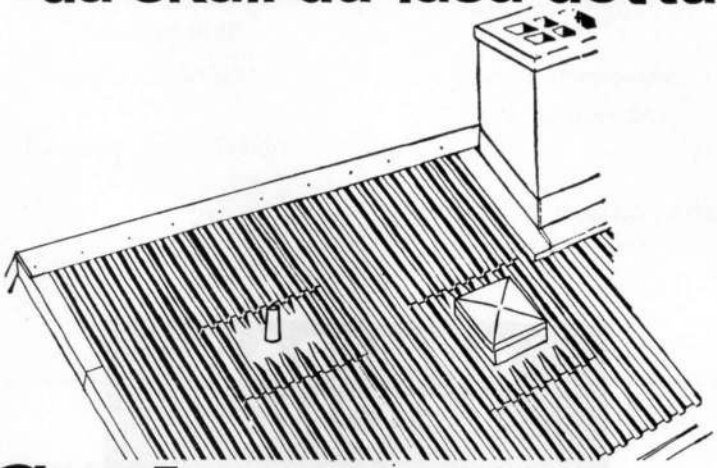
p. bygg ab
c. pierre

LEXEVÄGEN 13
803 57 GÄVLE

Tfn. 18 65 80, 11 76 18.

Utför HUS- INDUSTRI- och VATTENBYGGNADER

Har du en hammare, borr och ett hus som behöver tak –då skall du läsa detta

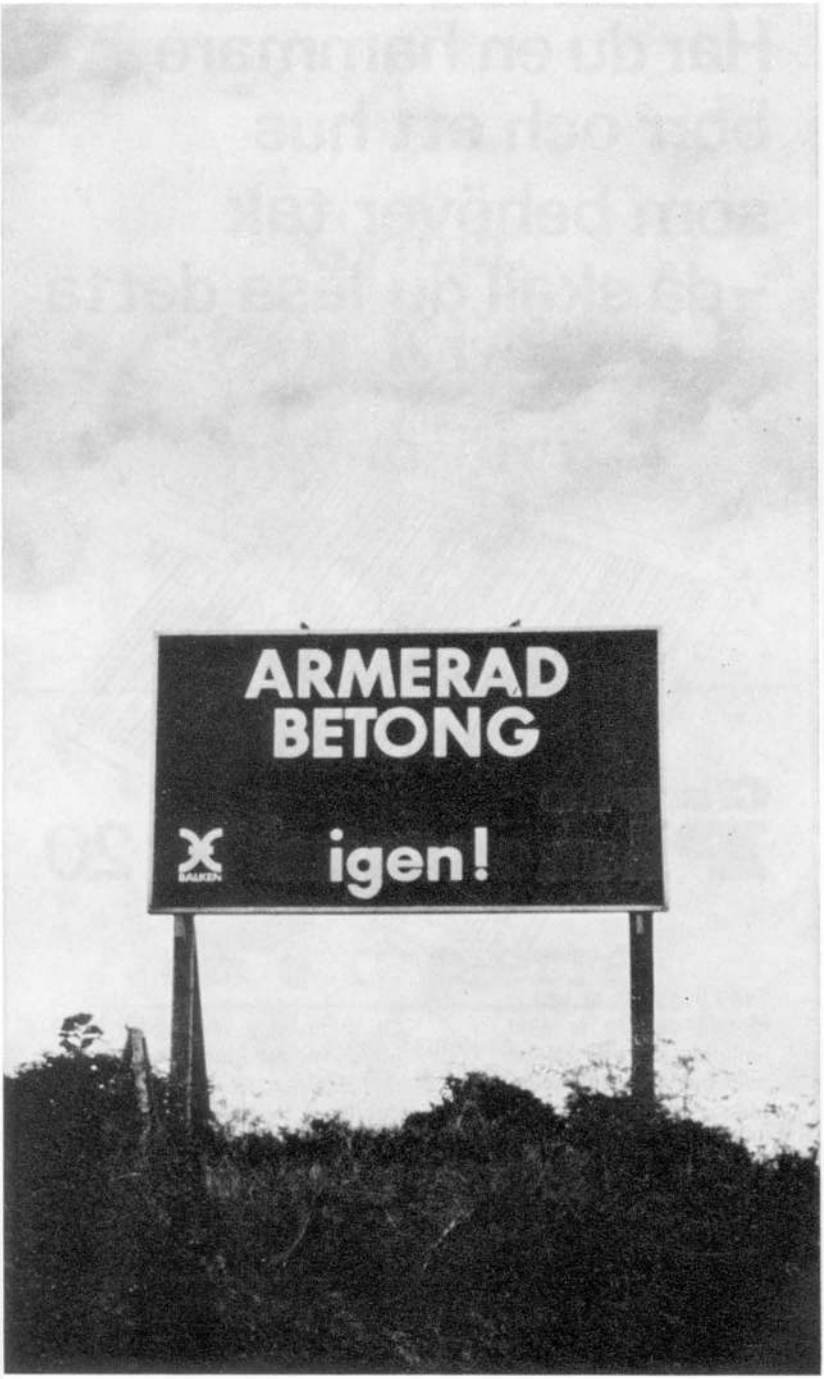
Gavle Plagan® TR 20

Tak i byggsats är vad vi föreslår dig. Du får taket komplett i "ett paket" med beslag, spik, hängrännor och andra tillbehör när du väljer Plagan TR20. Och givetvis är Plagan-plåtarna kapade i rätta längder när leveransen kommer.

De enda egna verktyg du behöver för att klara den enkla monteringen är en hammare och borr.

GAVLE VERKEN AB
GÄVLE

ARMERAD
BETONG
igen!

Klichéer
Repro för
offset

FÄGERBLADS
REPRO
Hattmakaregatan 17
801 05 GÄVLE 1
Telefon 026/18 91 30

Papperen på bordet vid bilköp...

Beg bil med LÅG-MARGINAL-PRIS! hos Forslunds

Vi har lagt papperen på bordet — alla papper om våra inbytesbilar. Vi satsar på öppen kvalitetsdeklaration, stort urval och lågprislinje.

Testfaktaprotokoll, garantier, fakturor på ev påkostnader — allt redovisas öppet och ärligt. Rättvist och vettigt — eller hur?

VOLVO

Välkommen till
FORSLUNDS
GÄVLE · SANDVIKEN · HOFORS · OCKELBO · SÖDERHAMN

SÄG DET MED BLOMMOR

IVAR ERICSSON
BLOMSTERHANDEL
NYGATAN 38, GÄVLE Tel. 12 02 35, 18 30 33 (mittemot C/H)

TRYCKSAKER . . .

Vi hjälper dig med idéer och layouter,
givetvis så trycker vi dem också.
Kontakta oss då det gäller

TIDSKRIFTER · REKLAMTRYCK · FAKTUROR
KUVERT · FAMILJETRYCK · AFFISCHER M. M.

LJUSDALS TRYCK AB

Södra Järnvägsgatan 52, Ljusdal, tel. 0651/133 60 vx

GÄVLE HEMVÄRN

1975.05.08 Sv-No-Da hemvärnsutbyte Gävle.
1975 4 dagars marsch i Nejmeyen, Holland.

Initiativ av Gävle hemvärn med stöd av Gävle, dess invånare för dess invånare.

Hemvärn, hemvärnets lottor, bilkårister och röda kors.

Idrottsgrabbar på KUNGSBÄCK

Välkomna till

BRYNÄS IF

1912 B I F

Eriksbergsgatan 35, 026/12 63 10, 802 35 Gävle

GÄVLE LASTBIL CENTRAL TEL. 026/18 80 20

UTFÖR
transporter, schaktningar

LEVERERAR
grus, sand, väg- och betongmaterial samt matjord

Gävle Lastbilcentral

N. Skeppsbron 1 Tel. 18 80 20

Kursverksamhet
för alla åldrar

Upplysningar tel. 026/12 90 75

Allt i VVS

NYA RÖR

Norra Skeppsbron 9 a, Gävle

Westlund & Söner Boktryckeri ab

Rälsgatan 10, (vid Järnvägsmuséet)
N. Kungsgatan 31, Gävle
Tel. 18 03 80 växel

Ett modernt utrustat tryckeri till Ert förfogande

BLIV BÄTTRE BILIST
BLIV BILKÅRIST

Kvinnliga Bilkåren
ger fritid
med mening
nya vänner
rolig och
intressant
utbildning
värdefulla
kunskaper
Friluftsliv

Tag kontakt med Gävleborgs
Distrikt av
SVERIGES
KVINNLIGA BILKÅRERS
RIKSFÖRBUND

tel. 026/19 17 12
eller 0290/243 57

DU SOM TYCKER OM DJUR

bli medlem i Gävleborgs-
förbundet
av Svenska Blå Stjärnan

Utbildning i
allmän djurvård

Anmälningar tel. 026/11 60 56

DU kan också bli lotta

Lottor behövs alltid och det finns en plats för Dig
— men skaffa Dig först ordentlig information

Ta kontakt med
GÄVLEBORGS LOTTAFÖRBUND
V Islandsgatan 8 · 802 22 GÄVLE · 026/12 51 25

SVENSKA RÖDA KORSET

arbetar för

Bistånd åt totalförsvarets sjukvård

Undsättning vid katastrofer
Hjälp åt åldringar, handikappade barn och vuxna

Gå med i Röda Korset!

SVENSKA RÖDA KORSETS
GÄVLEBORGSDISTRIKT

Distriktsexp.: N. Centralgatan 4
803 51 Gävle

Telefon 026/11 13 89
Postgiro 35368-0
Bankgiro 370-5563

Uttern Båtar

KONTAKTA OSS INNAN NI KÖPER ER BÅT!

Vi har hela Uttern-programmet!
12 BÅTMODELLER FRÅN 3.70 TILL 6.90 METER.
Titta gärna in — vi har en hel del intressanta modeller att visa.

SEGELBÅTAR — OHLSON 28

PS! Du kan också hyra en båt av oss!

WATSKIS TILLBEHÖR
Mängder av bra tillbehör för oss på sjön.

HANDICS KOM.RADIO
För säkerhets skull . . .
JUST NU till paketpris för bil/båt.

YAMAHA-MOTORER fr. 2—55 hk.
FÖR EN TRIVSAM BÅTSOMMAR!

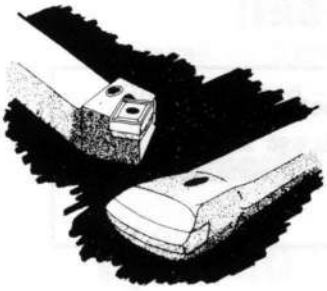

BIL & BUSS MARINA

GÄVLE: telefon 026/12 96 80, Hans Lundin
SANDVIKEN, telefon 026/25 19 40, S O Wiberg
HOFORS, telefon 0290/219 20, B Johansson

SANDVIK
har 4 lag i elitserien

HÅRDMETALL

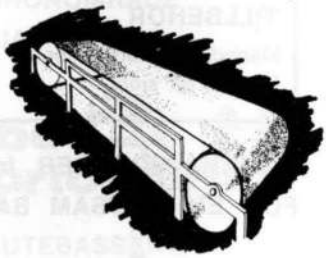
STÅL

STÅLMANUFAKTUR

STÅLBANDS-
TRANSPORTÖRER

Sandvik-koncernen har 26 600 personer anställda, av dem närmare 14 000 inom landet. Omsättning 1974 ca 3 400 miljoner, varav 87% utanför Sverige. Sandvik bygger vidare — 1975 investeras över 300 miljoner i nya anläggningar och maskiner.

För marknadsanpassad och snabb service har Sandvik 85 dotterbolag för tillverkning och försäljning i 35 länder.

SANDVIK

Hofors kommun

Industrisamhället på frammarsch.

Med många rekreationsmöjligheter.

Sim- och Sporthall.

Slalombacke.

Härlig sportterräng med fina utflyktsmål.

ESSO MOTELL BERGMANNEN — Det nya **** motellet — med förstklassiga gästrum och matsalar. Ett motell med fina utrymmen för konferenser.

HOFORS. Ett Utflyktsmål med alla möjligheter till trivsel för friluftsälskaren.

ESSO MOTELL

HOFORS Tel. 0290/230 10

Modernt motell, 40 rum med bad eller dusch.

— Förstklassig restaurant i trivsam miljö —

— Konferenssal med utrustning för upp till 75 personer —

— Gillestuga — Barservering —

Westlings Cykel- & Sportaffär

Storgatan 22 — Telefon 201 55

CYKLAR — MOPEDER — SPORT — FISKE

Allt som tillhör cykelbranschen

Reparationer och vinterförvaring av cyklar,
vallning av skidor och slipning av rörskridskor

FISKE och SPORTARTIKLAR

AB HOFORS RADIO & MUSIK

Tel. 205 15 Tel. 205 15

Serviceverkstad — Centralgatan 31 — tel. ankn. 205 15

För alla ledande märken i

RADIO och TV

Allt i antenner och tillbehör

Reparationer utföras

Välkommen till

ICA center

SKOLGATAN 18

MATMARKNADEN I HOFORS
MED VARUHUSSORTIMENTET

MELINS LIVS

FALUVÄGEN 1

Butikerna med manuella charkavdelningar och omtalade kvalitetsvaror som ger Er mer för kronan.

HENRY MELIN

ALLT **FLER** OCH **FLER** OCH **FLER**

KÖPER SINA MÖBLER

HOS *Tigréns*

Storgatan 20 HOFORS Tel. 203 38, 208 50

HOFORS LBC

Telefon 270 50 växel
Box 115
813 01 HOFORS

ENTREPRENADER, TRANSPORTER, GRUS

Varför köper så många

Toyota

hos Bohlins Bil i Sandviken?

Kontakta oss – du också

Bohlins Bil ab

Högbovägen 45 Sandviken

Tel. 026/27 32 00 eller 27 19 00

- **MASKINDETALJER**
- **MASKINBYGGNAD**
- **STANS- OCH PRESSVERKTYG**
- **FIXTURER OCH HJÄLPVERKTYG**
- **STERILISERINGSAUTOCLAVER**

Söderlunds Verktyg & Maskiner AB

Textilgatan 2, 802 20 Gävle

Tel. 026/11 25 45, 11 33 00

Skånska Cementgjuteriet

Med arbete bl. a. vid

I 14/Fo 49

Hus & vägbyggnadsavdelningen

SÅGADE OCH HYVLADE TRÄVAROR

Byggnadsmaterial

NYA TRÄVARUAFFÄREN
P. E. Anderssons Eftr.
Sätravägen 14, Gävle, tel. 12 20 78

Blommor till 350:års jubiléet

Olssons
Blomsterhandel

GÄVLE
Telefoner: 12 04 16 och 11 39 16
Södra Kungsgatan 16

AB ÖBERGS LJUSKOPIA
N. Skeppargatan 5, GÄVLE
Tel. 026/12 47 70

FIAT
LANCIA
VAZ

GÄSTRIKE BIL AB
Hillevägen 37—39, Gävle
Tel. 026/12 98 65 vx

Konsumentägt – ett starkt skäl vara köptrogen

Konsum och Domus ägs av medlemmarna – konsumenter som du och jag. Som delägare har vi rätt till överskottet – ju mer desto mer vi handlar.
I Konsum och Domus får du återbäring på allt du handlar. Även till exempel på tidningar, tobak och frukt. Det lönar sig att vara köptrogen!

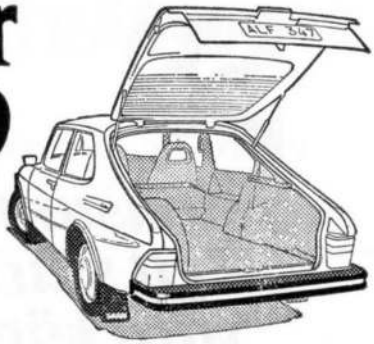
Konsum Domus Gävleborg

GLASMÄSTERI, BYGGNADSGLAS, PLASTGLAS,
BILRUTOR, ANTIKGLAS, BLYFÖNSTER

Norelius & Thorssell AB

Carlbaum & Söner
Drottninggatan 6 GÄVLE Tel. 11 51 90 växel
fr.o.m. 1/6 Industrigatan 9-11
Telex 811 51

Provkör Saab 99 Combi Coupé

Thunbergs Bil AB

Brynäsgatan 11. Tel. 026/11 57 50 vx

NÄR DET BRINNER RING 90 000

INNAN DET BRINNER ring TEMPUS

Stockholm	Tel 08-19 02 90
Göteborg	Tel 031-12 40 70
Malmö	Tel 040-43 43 50
Norrköping	Tel 011-10 25 50
Sundsvall	Tel 060-12 43 90

Tempus

För tidsenligt brandförsvar

OM NI KOMMER TILL LJUSDAL —

titta in och se vår specialavdelning för hälsingelitteratur. Vi sänder också gärna per post en förteckning och expedierar önskade böcker.

Vi har fortfarande kvar exemplar av Winblad v. Walters — Hälsingeminnen, inbunden kr. 91:75.

ERICSSONS BOKHANDEL

Ljusdal 0651/117 05

CEDERLÖFS BYGG VARUHUS

SÖRBY URFJÄLL, tel 11 56 40

Bakom Esso Motor Hotel

OK

ditt eget företag — helsvenskt

OK

Dala—Gävleborg

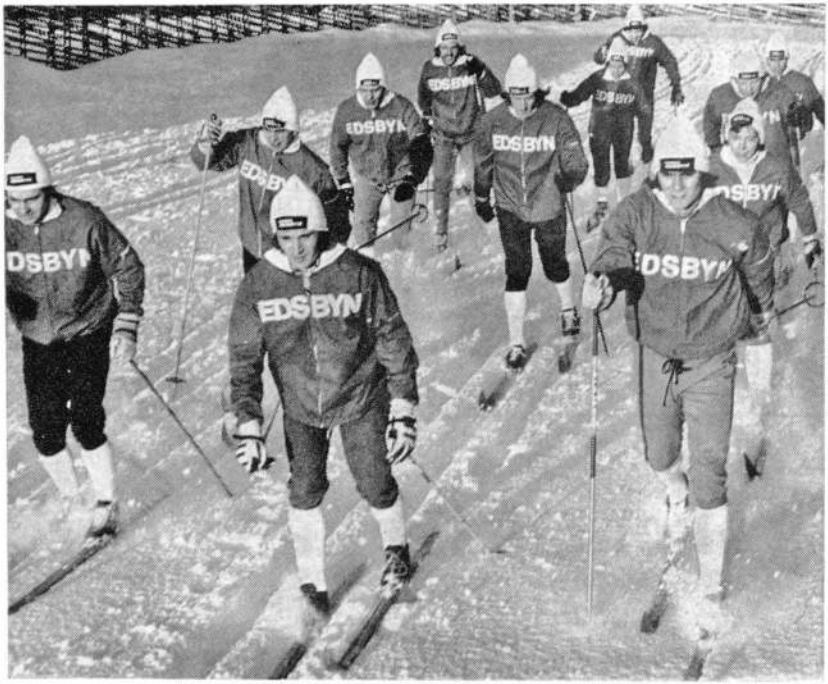
I 14 med Fo 49/Gävle städar med Johnson-kemikalier förstås.

Drygt 95 % av Sveriges övriga förband också!

SVENSKA JOHNSON'S VAX AB

Box 28, 183 21 Täby 1, Tel. 08/758 01 50

EDSBYNS SKIDOR

Edsbyverken är världens största tillverkare av längdåkningsskidor. Sånt betyder resurser. I Edsbyn utvecklas ständigt produkterna och kombinationer av olika material. Tester sker året runt i fabrik och skidspår.

Trä eller plast

Edsbyverken har erfarenhet av båda materialen. Och forskningen fortsätter. Edsbyverkens skidprogram omfattar modeller för alla skidåkare — elit, motions- och familjeåkare. För bättre resultat, för bättre kondition, för ännu trevligare fritid.

edsbyverken

”Det bästa SJ hittat på!”

Köp järnvägens nya rabattkort så får du biljetterna för halva priset. Du får resa hur mycket och hur långt du vill under ett helt år i 2 klass och på många av SJs busslinjer. De 375 kronor som rabattkortet kostar spar du in redan efter fyra resor på 50–60 mil tur och retur.

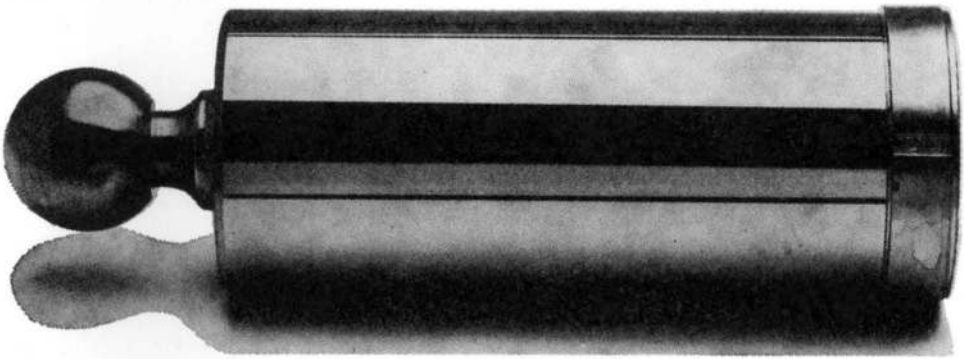
”Jag åker tåg för halva priset!”

Du betalar bara halva biljettpriset under ett helt år om du skaffar dig järnvägens nya rabattkort för 375 kronor. Det gäller för alla resor i 2 klass, på många av SJs busslinjer och t o m på färjelinjen Malmö–Travemünde.

HUR SVENSKA STÅLET BITER, KOM, LÅT OSS PRÖVA PÅ.

Tegne'r (Karl XII)

Iggesund har blivit så känt som skogsindustri, att man inte alltid tänker på att vi också gör stålmanufaktur. Med produkter som ramsågblad, huggstål och annat som skogsindustrier behöver.

Dessutom är vi störst i landet när det gäller hårdförkromning. Med ett stabilt rykte för kvalitet.

Pröva gärna hur våra huggstål och sågblad biter. Eller låt oss hårdförkroma Era egna ståldetaljer, så biter de hårdare och längre.

IGGESUND

Stålmanufaktur, 825 00 Iggesund, Tel. 0650/280 00

Bocken 1975 (1974/75)
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och direkt överfört till filformatet PDF (Ver 6.0 eller senare). Arbete har utförts av Ulf Holmberg 2009-03-09.